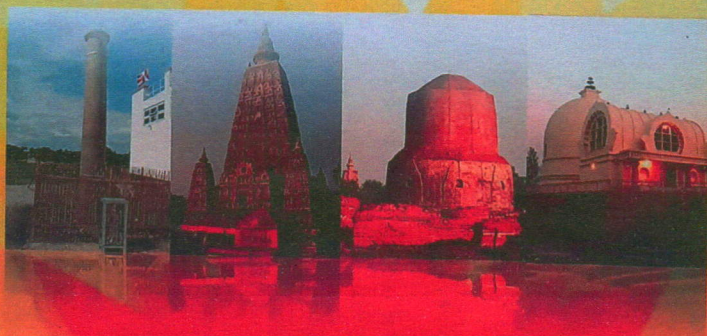

โครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศล
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา
๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๒๑ มกราคม ๒๕๖๑
ณ สาธารณรัฐอินเดีย และสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล

คำนำ

ในโอกาสอันเป็นมหามงคลที่ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ รัฐบาล โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จึงได้จัดโครงการบรรพชาอุปสมบทหมู่ถวายเป็น พระกุศล เพื่อเปิดโอกาสให้ข้าราชการ บุคลากรจากสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ และสมาชิก มูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอ.สว.) จำนวน ๖๑ คน ได้ร่วมในโครงการฯ เพื่อน้อมสำนึกในพระกรุณาธิคุณ แสดงความจงรักภักดี และทำความดี ถวายเป็นพระกุศล ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการได้เข้าพิธีบรรพชาและอุปสมบทในแดนพุทธภูมิ ถิ่นกำเนิดของพระพุทธศาสนา ดินแดนอันศักดิ์สิทธิ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในสาธารณรัฐอินเดีย

หลังผ่านพิธีบรรพชาและอุปสมบทแล้ว พระนวกะโพธิทั้ง ๖๑ รูป ได้เดินทาง จาริกไปกราบสักการะสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล ในสาธารณรัฐอินเดีย และสหพันธ์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล คือ ลุมพินีสถาน สถานที่ประสูติ พุทธคยา สถานที่ตรัสรู้ สารนาถ สถานที่แสดงปฐมเทศนา และกุสินารา สถานที่ปรินิพพาน เพื่อศึกษาและปฏิบัติ ธรรมในสถานที่จริง ตามรอยบาทพระศาสดา ได้น้อมนำหลักธรรมมาใช้ในการชีวิต ปลุกจิต ในตนให้ตื่น รู้ และเบิกบาน นำปัญญาและศรัทธากลับมาหล่อเลี้ยงพระพุทธศาสนา ในประเทศไทยให้มั่นคงถาวรสืบต่อไป

คณะผู้ดำเนินโครงการฯ รู้สึกสำนึกในพระเมตตาของสมเด็จพระอริยวงศาคณาธิบดี สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (อัมพร อมพโร) ที่โปรดให้นางพัชราภรณ์ อินทริยงค์ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี นำคณะผู้เข้าร่วมโครงการฯ เข้าเฝ้า รับพระราชทานผ้าไตร และพระโอวาท ณ พระอุโบสถวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร และพระกรุณาธิคุณจาก สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นำผู้เข้าร่วมโครงการฯ เข้าเฝ้าฯ ทูลลาบวช พระราชทานผ้าไตร

แก่ นายธำกร พานิช ในฐานะนายกเอก เพื่อเชิญไปถวายพระอุปัชฌาย์ และพระราชาทาน
พระโอวาท ณ ศูนย์ประชุมสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

โครงการบรรพชาอุปสมบทหมู่ถวายเป็นพระภิกษุสงฆ์ ในครั้งนี้ จะไม่ปรากฏ
ความสำเร็จได้ หากขาดบุคคลผู้ที่เป็นสัมมาทิฐิให้ความสนับสนุน คือ สำนักงาน-
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี พระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย - เนปาล สถาบันวิจัย
จุฬาภรณ์ กระทรวงการต่างประเทศ กรมการศาสนา และสำนักงานพระพุทธศาสนา
แห่งชาติ

คณะผู้ดำเนินโครงการฯ

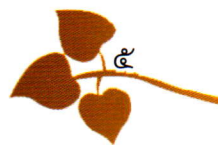

สารบัญ

หน้า

หนังสือขอพระราชทานพระอนุญาตให้จัดโครงการฯ	๖
หนังสือพระราชทานพระอนุญาตให้จัดโครงการฯ	๗
หนังสือพระราชทานพระวโรกาสให้เข้าเฝ้าฯ	
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี	๘
สารจากบุคคลสำคัญ	๙
รายนามคณะสงฆ์ที่เกี่ยวข้อง	๑๖
รายนามผู้เข้าร่วมโครงการบรรพชาอุปสมบทฯ	๑๗
กำหนดการ	๒๑
พิธีเชิญผ้าไตรและปัจจัยพระราชทาน	๒๔
ก้าวแรกจากแผ่นดินมาตุภูมิ...สู่ดินแดนแห่งพระพุทธองค์	๓๐
จากฆราวาส...สู่สามเณร	๓๕
ได้ร่มเงาผ้ากาสาวพัสตร์	๓๙
ก้าวไป...บนดินแดนแห่งพระพุทธองค์	๔๒
กราบลาสังฆเวชนียสถานแห่งการตรัสรู้	๔๕
พาราณสี...มหานครแห่งศรัทธาและการขับเคลื่อนพระธรรมจักร	๔๖
ศาสนสมบัติของพระพุทธศาสนาและการประกาศพระอภิธรรม	๔๙
ก้าวแรกของมหาบุรุษ	๕๑
จากสมณเพศ...สู่คฤหัสถ์	๕๓
ร่วมสืบทอดและน้อมสำนึกในสถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์	๕๖
บทความประทับใจ	๕๗
รายนามคณะทำงานโครงการฯ	๑๑๔

ที่ นร ๐๑๐๙/ ๙๕๕

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๖๗

พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง การจัดกิจกรรมถวายพระกุศลสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนษา ๖๐ ชันษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เรียน ผู้อำนวยการกองงานในพระองค์สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี จะทรงเจริญพระชนษา ๖๐ ชันษา ในวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ รัฐบาลเห็นควรดำเนินโครงการ/กิจกรรมเพื่อถวายพระกุศลเนื่องในโอกาสดังกล่าว เพื่อแสดงความจงรักภักดีและสำนึกในพระกรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อประเทศชาติและอาณาประชาราษฎร์อย่างเนืองนิตย์ ประกอบด้วย

๑. ดำเนินการเชิญชวนทุกภาคส่วนของสังคมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาชีพ ภาคสื่อมวลชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน รวมทั้งร่วมกันจัดกิจกรรมถวายพระกุศลเนื่องในโอกาสสมทวมงคลทรงเจริญพระชนษา ๖๐ ชันษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เช่น การทำบุญตักบาตร การรักษาศีล การเจริญพระพุทธมนต์ การเจริญจิตตภาวนา การบรรพชาอุปสมบท การปฏิบัติธรรม การบำเพ็ญสาธารณกุศล หรือสาธารณประโยชน์ เป็นต้น

๒. สำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีร่วมกับกระทรวง-การต่างประเทศดำเนินโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศล เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนษา ๖๐ ชันษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ โดยเชิญชวนข้าราชการสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ข้าราชการบริหารและผู้สนองงานสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เช่น มูลนิธิ พอ.สว. สถาบันวิจัย-จุฬาภรณ์ จำนวนไม่น้อยกว่า ๖๑ คน เข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งจะมีพิธีบรรพชาอุปสมบทและการจาริกแสวงบุญ ณ ประเทศอินเดีย ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานโครงการบรรพชาอุปสมบทดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำความขึ้นกราบทูลทราบฝ่าพระบาทต่อไปด้วย จักขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

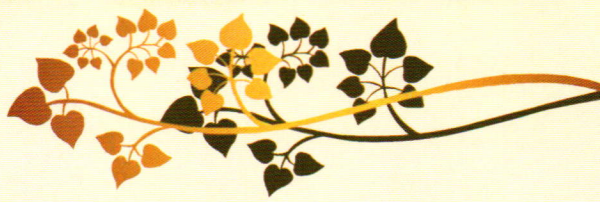
(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๔๙๐๔

โทรสาร ๐ ๒๒๘๓ ๔๙๕๑ - ๒

ที่ รล ๐๐๑๑.๓/๖๓๑๒๐

กองงานในพระองค์สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
อาคารสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
หลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๓๐

๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เรื่อง พระราชทานพระอนุญาตให้จัดกิจกรรมและโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศล
เนื่องในโอกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

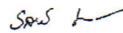
อ้างถึง หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๐๘/๘๘๔ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ตามที่ ท่านได้มีหนังสือขอให้นำความกราบทูล สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เรื่อง การจัดกิจกรรมและโครงการบรรพชาอุปสมบทถวาย
พระกุศล เนื่องในโอกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ในวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ความละเอียด
ตามหนังสือที่อ้างถึงแล้วนั้น

การนี้ ความทราบฝ่าพระบาทแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นางสรร พิศนาคดีภิญโญ)

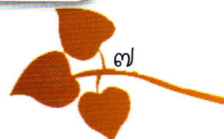
ผู้อำนวยการ

กองงานในพระองค์สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

กลุ่มงานส่วนพระองค์ และขอพระราชทานพระกรุณา

โทรศัพท์ ๐๒-๕๕๓-๘๕๐๑-๒ โทรสาร ๐๒-๕๕๓-๘๕๐๖

เว็บไซต์ : www.ohm.go.th

ที่ รล ๐๐๑๑.๒/๑๐๖๗๗

สำนักพระราชวัง
พระบรมมหาราชวัง กทม. ๑๐๒๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เรื่อง พระราชทานพระวโรกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศล เนื่องในโอกาส
ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา เข้าเฝ้า

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๓๐๙/๙๑๘๓ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๐
๒. หนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๓๐๙/๑๐๒๙ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ตามที่ท่านได้มีหนังสือขอให้หน้าความกราบทูล สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์
อัครราชกุมารี ขอพระราชทานพระวโรกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศล เนื่องใน
โอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา จำนวนรวม ๖๑ คน เข้าเฝ้า ตามวันและเวลา สุดแต่จะโปรด
รวมทั้งขอพระราชทานพระวโรกาสให้ผู้แทนโครงการฯ จำนวน ๑ คน คือ นายฐาตุร พานิช รองประธาน
สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ เข้าเฝ้ารับพระราชทานผ้าไตรในโอกาสดังกล่าว ความละเอียด
ตามหนังสือที่อ้างถึงแล้วนั้น

การนี้ พระราชทานพระวโรกาสให้เข้าเฝ้า ในวันอังคาร ที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ หลังจาก
เสด็จออกแทนพระองค์พระราชทานพระวโรกาสให้คณะโรงเรียนราชวินิตเข้าเฝ้า (เวลาที่คณะโรงเรียน
ราชวินิตเข้าเฝ้า คือ เวลา ๑๖.๓๐ น.) ณ ศูนย์ประชุมสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายภฤณ กัญจนกฤษ)

อธิบดีกรมราชเลขาธิการในพระองค์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมกิจการในพระบรมวงศานุวงศ์

กรมกิจการในพระบรมวงศานุวงศ์

กองงานในพระองค์สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

โทรศัพท์ ๐๒-๕๕๓-๘๕๐๑-๒ โทรสาร ๐๒-๕๕๓-๘๕๐๖

สาร

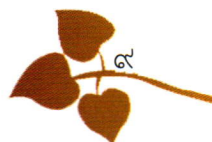
พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

ในโอกาสจัดโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศล

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เนื่องในโอกาสอันเป็นมงคลที่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ รัฐบาล โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ เป็นเจ้าภาพหลัก ร่วมด้วย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข กรมการศาสนา กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย - เนปาล สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี และสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ได้ร่วมกันดำเนินโครงการบรรพชาและอุปสมบทถวายพระกุศลแด่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ณ สาธารณรัฐอินเดีย และสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๒๑ มกราคม ๒๕๖๑ โดยมี บุคลากรของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้สนองงานสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี และบุคลากรของหน่วยงานที่ร่วมดำเนินงาน ได้เข้าร่วมบรรพชาและอุปสมบทหมู่ในโอกาสสมหามงคลนี้ รวมทั้งสิ้น ๖๑ คน เพื่อแสดงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงบำเพ็ญปฏิบัติพระกรณียกิจนานัปการ เพื่อความผาสุกของพสกนิกรชาวไทยตลอดมาและยังเป็นการสานต่อพระปณิธานในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป

รัฐบาลมีความยินดีอย่างยิ่งที่โครงการดังกล่าวสำเร็จลุล่วงและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยความร่วมมือจากหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนที่มุ่งมั่นแน่วแน่ในการสืบสานพระพุทธศาสนาให้คงอยู่คู่ประเพณีของชาติไทย พร้อมทั้งช่วยกันประสานและอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ทำให้พระนวกโพธิ์ทั้ง ๖๑ รูปได้เข้าพิธีบรรพชาอุปสมบทได้รับพระศรีมหาโพธิ์ สถานที่ที่ตรัสรู้ของพระพุทธองค์ นับว่าเป็นโอกาสที่หาได้ยากยิ่ง และยังได้มีโอกาสเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจและสักการะสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ตามรอยเส้นทางแห่งบุญกุศลที่พระพุทธองค์ได้บำเพ็ญเพียรมาตลอดระยะเวลาในครั้งพุทธกาล

การจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศลสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เป็นการทำกิจกรรมถวายพระกุศลเพื่อแสดงความจงรักภักดี และสำนึกในพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี และเป็นการบันทึกถึงจิตศรัทธาอันแรงกล้าของพุทธศาสนิกชนผู้มีพระรัตนตรัยเป็นสรณะสูงสุดที่ได้ชำระจิตใจให้สงบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำงานรับใช้สังคมและประเทศชาติต่อไป

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

สารจาก พระธรรมโพธิวงศ์ หัวหน้าพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย - เนปาล

ในโอกาสที่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา รัฐบาลแห่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ- บดินทรเทพยวรางกูร ร่วมกับ วัดไทยพุทธคยา สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ กระทรวงการ ต่างประเทศ กรมการศาสนา และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จัดโครงการบรรพชา อุปสมบทภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ พุทธคยา สาธารณรัฐอินเดีย สถานที่ตรัสรู้ของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อแสดงความจงรักภักดี น้อมรำลึกในพระกรุณาธิคุณ และเพื่อส่งเสริม สืบสานพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืน ถาวร สืบไป นั้น

ขออนุโมทนาอย่างสูงต่อ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และคณะกรรมการโครงการ บรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศลฯ ในภารกิจที่ประกอบด้วยศรัทธา มุ่งมั่น เมื่อภิกษุโพธิ อุปสมบทแล้ว อุบาสก อุบาสิกา ร่วมกันบวชพรหมโพธิ ปฏิบัติธรรม รักษาศีล สวดมนต์ บทสำคัญ จาริกไปตามสังเวชนียสถานทีประสูติ ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนา และที่เสด็จ ปรีณิพพาน ของพระศาสดาทุกท่านมีความตั้งใจอย่างยิ่ง เจริญจิตภาวนา ถวายเป็น พระกุศล ด้วยความสำนึกในพระกรุณาธิคุณ และยังความปลาบปลื้มของคณะผู้จัด โครงการอันสำคัญนี้ ทุกประการ

(พระธรรมโพธิวงศ์)

เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา

หัวหน้าพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย - เนปาล

สาร
นายชุตินทร คงศักดิ์
เอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี

ในโอกาสสมทวมงคลยิ่งสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ กระทรวงการต่างประเทศ รวมทั้ง สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ และกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา พร้อมด้วยสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ มูลนิธิแพทยาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และสำนักงานพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย - เนปาล ได้ร่วมดำเนินโครงการบรรพชาและอุปสมบทถวายพระกุศลแด่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๖๐ พรรษา วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ที่ใต้ต้นศรีมหาโพธิ์ และวัดไทยพุทธคยา เมืองคยา รัฐพิหาร สาธารณรัฐอินเดีย รวมทั้งจาริกแสวงบุญไปยังพุทธสังเวชนียสถาน ในสาธารณรัฐอินเดีย และสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๒๑ มกราคม ๒๕๖๑ โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการบรรพชาและอุปสมบทฯ รวมทั้งสิ้น ๖๑ คน และในจำนวนนี้มีข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ ๔ คน นอกจากนี้ โครงการนี้ ยังเป็นการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐอินเดีย และสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาลอันเป็นแดนพุทธภูมิ รวมทั้งประเทศไทยเองด้วย รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในมิติวัฒนธรรมและศาสนาระหว่างประชาชนชาวไทยและอินเดีย ในโอกาสครบรอบ ๗๐ ปี ความสัมพันธ์ไทย - อินเดีย (ในปี ๒๕๖๐) อีกด้วย

กระผมและภริยามีความชื่นชมยินดีอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสเดินทางไปร่วมในพิธีบรรพชาอุปสมบทฯ ณ บริเวณต้นพระศรีมหาโพธิ์ใกล้พระแท่นวัชรอาสน์ที่สมเด็จ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ เมื่อวันที่ ๑๓ - ๒๑ มกราคม ๒๕๖๑ และขออนุโมทนา ในศรัทธาของท่านผู้เข้าร่วมโครงการบรรพชาอุปสมบทฯ ทุกท่าน รวมทั้งขอขอบคุณ ความร่วมมือทุกภาคส่วน สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ มูลนิธิแพทยาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

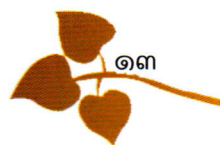

รัฐมนตรี สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานพระธรรมทูตสายประเทศ
อินเดีย - เนปาล รวมทั้ง Bodhgaya Temple Management Committee - BTMC
(หน่วยงานอินเดียที่รับผิดชอบดูแลวัดมหาโพธิ์พุทธคยาที่ตั้งของต้นพระศรีมหาโพธิ์)
รัฐบาลรัฐพิหาร และกระทรวงการต่างประเทศอินเดียในระดับรัฐบาลกลาง ที่ได้ร่วมให้การ
สนับสนุนโครงการดังกล่าวจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี
รู้สึกภาคภูมิใจและเป็นเกียรติที่ได้มีส่วนร่วมในผลสำเร็จของโครงการนี้ และขออน้อมเกล้า
น้อมกระหม่อมถวายเป็นพระกุศลแด่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์
อัครราชกุมารี ให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน ทรงพระเกษมสำราญทุกทิพาราตรี ขออานุภาพ
คุณพระศรีรัตนตรัย โดยเฉพาะพระพุทธคุณอันประเสริฐจากแดนกำเนิดพระพุทธศาสนา
กุศลกรรมอันทุกท่านได้ประกอบแล้วดังนี้ จงเป็นพลังปัจจัยคลันดาลสิริสวัสดิ์พัฒนามงคล
แก่ทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการดังกล่าวนี้ เทอญ

(นายชุตินทร คงศักดิ์)

เอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี

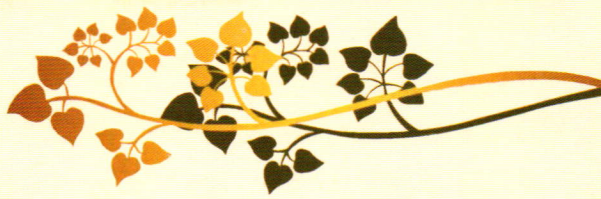

สาร
นายกศวัต ต้นสกุล
เอกอัครราชทูต ณ กรุงการูมานู

การจัดโครงการบรรพชาอุปสมบทหมู่ถวายพระกุศล สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ในโอกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๓ มกราคม ๒๕๖๑ เป็นกิจกรรมสำคัญที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องน้อมจิตร่วมใจจัดถวายเพื่อแสดงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อประเทศชาติและประชาชนชาวไทยอย่างล้นพ้นตลอดมา

การจาริกแสวงบุญของพระภิกษุสงฆ์ ๖๑ รูป ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ข้าราชการบริวาร และผู้สนองงานสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี รวมทั้งข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ ไปยังสังเวชนียสถานทั้งสี่แห่งอันเป็นสถานที่ประสูติ ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนา และปรินิพพาน เป็นการสร้างบุญกุศลอันแรงกล้าที่ผู้เข้ารับการบรรพชาอุปสมบททุกท่านที่ตั้งใจถวายพระกุศลเพื่อเป็นพลังให้ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี มีพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง ให้ทรงปฏิบัติพระกรณียกิจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนชาวไทยได้โดยสำเร็จสมบูรณ์ที่ตั้งพระทัย โครงการดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงศรัทธาอันบริสุทธิ์ที่พุทธศาสนิกชนชาวไทยมีต่อพระพุทธศาสนาและให้ความสำคัญต่อการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา การอนุรักษ์โบราณและประวัติศาสตร์ที่สำคัญขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้คงอยู่อย่างยั่งยืนอีกด้วย

ข้าราชการสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ทุกคนมีความปลื้มปิติยินดี
ที่ได้มีโอกาสอำนวยความสะดวกและถวายภัตตาหารเพลแด่พระภิกษุสงฆ์ ณ ลุมพินี
ซึ่งถือว่าเป็นเกียรติอย่างยิ่งสำหรับข้าราชการซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในต่างประเทศที่ได้มี
ส่วนร่วมในการถวายงานอันเป็นมงคลและมีความหมายยิ่งในครั้งนี้ ผลบุญกุศลทุกประการ
ที่ได้จากการดำเนินการ ข้าราชการสถานเอกอัครราชทูตฯ ทุกคนขอน้อมเกล้าถวาย
พระกุศลให้ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเจริญ
พระชนมายุยิ่งยืนนาน มีพระพลานามัยแข็งแรง เป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทยสืบไป

(นายภควัต ตันสกุล)

เอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์

รายนามคณะสงฆ์ที่เกี่ยวข้อง

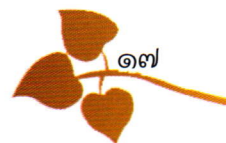
๑. พระธรรมโพธิวงค์ (วีรยุทธโธ)
หัวหน้าพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย - เนปาล
๒. เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา
พระเมธีวราญาณ (สายเพชร ป.ธ.๙)
รักษาการเจ้าอาวาสวัดสุวรรณภูมิพุทธชยันตี
๓. พระศรีโพธิวิเทศ (สุพจน์ ป.ธ.๙)
เจ้าอาวาสวัดไทยลุมพินี สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล
๔. พระครูนรนาถเจติยาภิรักษ์ (สมพงศ์)
ปฏิบัติหน้าที่ดูแลวัดไทยกุสินาราลิขิตราชย์
๕. พระครูปริยัติโพธิวิเทศ (คมสรณ์)
เจ้าอาวาสวัดไทยเชตวัน
๖. พระครูอุดมโพธิวิเทศ (ณรงค์)
วัดไทยพุทธคยา
๗. พระครูนิโครธบุญญากร (ปรีชา)
เจ้าอาวาสวัดนิโครธาราม สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล

รายนามผู้เข้าร่วมโครงการบรรพชาอุปสมบท

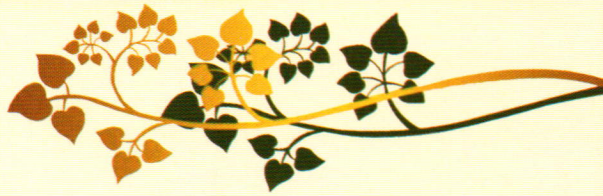
ที่	ชื่อ-นามสกุล	ฉายา	หน่วยงาน
๑.	นายฐากร พานิช	ชินจกรโทธิ	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๒.	นายเฉลิมพล ทันจิตต์	อดิพลโทธิ	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๓.	นายธงชัย พลพวก	วรทศขโทธิ	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
๔.	นายเชตต์ บุญมี	สุเชตตโทธิ	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๕.	นายณวัฒน์ มหาพันธ์	กิตติภทโทธิ	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๖.	พ.ต.ท.เอียรรัตน์ วิเชียรสรรค์	ธีรโทธิ	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๗.	นายเกียรติพงษ์ โรคน้อย	วีรกิตติโทธิ	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
๘.	นายสุรศักดิ์ เรียงเครือ	อโนมโทธิ	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๙.	นายศักดิ์ชัย พงษาชัย	ปคุณโทธิ	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๑๐.	นายกฤษนิพนธ์ คะเนิงนิต	สุตธมมโทธิ	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๑๑.	นายวิเชียร สุวรรณามังกร	วชิรโทธิ	มูลนิธิ พอ.สว.
๑๒.	นายอนุชา ระพิทย์พันธ์	อนุชโทธิ	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๑๓.	นายสุกรี พรหมมาศ	ขนาสภโทธิ	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๑๔.	นายรณนรินทร์ สวัสดิ์ภักดี	โสตถิกโทธิ	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๑๕.	นายมารุต ลางคุณเสน	มารุตโทธิ	มูลนิธิ พอ.สว.

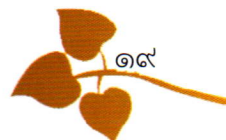

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ฉายา	หน่วยงาน
๑๖.	นายสทวัช วัฒนสุทธิ	ปชโชตโพธิ์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๗.	นายกำพล สุระสังข์	กมลพลโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๑๘.	นายวุฒิเกียรติ ศรีทอง	วุฒณิกโพธิ์	กระทรวงการต่างประเทศ
๑๙.	นายอภัย เจริญมิตร	อภัยโพธิ์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๐.	นายสุพจน์ วีระวงศ์	สุวจโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๒๑.	นายสันติ เสือทอง	ทตติยสิริโพธิ์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๒.	นายวัชรวิทย์ ศิริวัฒน์	สิริววัฒนโพธิ์	กรมการศาสนา
๒๓.	นายนิรติ ผลพนา	ธมมวรโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๒๔.	นายดำรงค์ ศิริสงคราม	กิตติธรรโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๒๕.	นายอนันต์ คงมีแก้ว	นรเทวโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๒๖.	นายณพพร ทักณา	ทีฆทสสโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๒๗.	นายไอยรายย์ อัมสุภาพ	วีรายนโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๒๘.	นายจตุพล นวลอ่อน	อภิพลโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๒๙.	นายอนุชา น้ำสอาด	วาริสุทธโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๓๐.	นายศานิตย์ ทองเนตร	มานิตโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๓๑.	นายสมพิศ คันธรักษ์	นนทิกโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๓๒.	นายเกียรตินิยม ทีปประสาน	กิตติทีปโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๓๓.	นายกระสินธุ์ เกียรติลักษณ์ชัย	วรลากโพธิ์	มูลนิธิ พอ.สว.
๓๔.	นายมิตร ติเมลิ่ง	คมกริโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๓๕.	นายสดมภ์ วิศรุตรัตน	วิสสุตโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ฉายา	หน่วยงาน
๓๖.	นายธัญดร เสน่ห์นุกูล	เขมียโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๓๗.	นายสุรศักดิ์ ปรัชญา	วิรัชโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๓๘.	นายทวีศักดิ์ จักรคุ้ม	ทิวกรโพธิ์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๓๙.	นายชาญศักดิ์ ทองซ้อนกลีบ	ปญญาวุฒโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๔๐.	นายทวิช สุริโย	ชวิทธิโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๔๑.	นายพูนสุข ภูไต้หวันา	วฑฒนโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๔๒.	นายวิทยา ทองสาย	โกวิทโพธิ์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๔๓.	นายวัฒนพล นิมแป้น	จิรวฑฒนโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๔๔.	นายอดิสร เหลาแตว	สิริสรโพธิ์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๔๕.	นายรุ่งโรจน์ มูลเคน	ธมมพลโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๔๖.	นายอาทิตย์ มกรเสน	อาทิจจโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๔๗.	นายกฤษณะ ทองแดง	ปนาทโพธิ์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๔๘.	นายอรธณันต์ สุรกา	ชนุดตมโพธิ์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๔๙.	นายวรรัชภณ ธรรมนิยม	กลยาณโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๕๐.	นายเกียรติศักดิ์ หงษ์คำ	หิตกกรโพธิ์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๕๑.	นายเนติรัช พันธ์อัมพร	นิตกโพธิ์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๕๒.	นายเฉลิมชัย อาจประดิษฐ์	คุณากรโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๕๓.	นายชาญณรงค์ นพดลกนก	อุทยโพธิ์	กรมการศาสนา
๕๔.	นายจักรพันธ์ แคว้งใจ	จกกวรโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๕๕.	นายธนชาติ ทิมกวา	ชาติธนโพธิ์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ฉายา	หน่วยงาน
๕๖.	นายพีระภัทร ทองรอด	ภทรโพธิ์	กระทรวงการต่างประเทศ
๕๗.	นายจุฑาธิช คุเกษมรัตน์	คุณวีรโพธิ์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๕๘.	นายวรินทร์ธร คชทโรภาส	วโรภาสโพธิ์	กระทรวงการต่างประเทศ
๕๙.	นายอุเทน เมืองแสน	อุเทนโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๖๐.	นายสิทธิพล พัวรัตนอรุณกร	สิทธิพลโพธิ์	สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์
๖๑.	นายสุภกร โตสมตน	สุภกรโพธิ์	กระทรวงการต่างประเทศ

กำหนดการ

โครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศล
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา

๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

วันที่ ๑๓ - ๒๑ มกราคม ๒๕๖๑

ณ สาธารณรัฐอินเดีย และสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล

วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๑

- ๑๒.๒๐ น. ผู้เข้าร่วมโครงการบรรพชาอุปสมบทและปฏิบัติธรรมถวายพระกุศลฯ
ออกเดินทางสู่เมืองคยา สาธารณรัฐอินเดีย
- ๑๔.๐๐ น. เดินทางถึงท่าอากาศยานเมืองคยา
- ๑๖.๓๐ น. พิธีปลงผมนาค ณ มณฑลพิธี วัดไทยพุทธคยา
- ๑๗.๓๐ น. พิธีเปิดโครงการบรรพชาอุปสมบทและปฏิบัติธรรมถวายพระกุศลฯ
ณ สถาบันโพธิคยาวิชชาลัย ๙๘๐ วัดไทยพุทธคยา
- ๑๙.๐๐ น. พิธีบรรพชาสามเณร ณ มณฑลพิธีบรรพชาใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์

วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๑

- ๐๙.๐๐ น. พิธีเชิญผ้าไตรและปัจจัยพระราชทาน ถวายพระธรรมโพธิวงค์ หัวหน้า
พระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล และเจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา
ณ มณฑลพิธีใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์
- ๑๐.๐๐ น. พิธีอุปสมบทหมู่ ณ พัทธสีมา วัดไทยพุทธคยา

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๑

๐๙.๓๐ น. ศึกษาและปฏิบัติธรรม ณ เมืองราชคฤห์ และเมืองนาลันทา

วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๑

๐๙.๐๐ น. ศึกษาปฏิบัติธรรม ณ บริเวณต้นพระศรีมหาโพธิ์ และองค์พระมหาเจดีย์พุทธคยา

๑๐.๐๐ น. พิธีทอดผ้าป่าสามัคคี ณ วัดไทยพุทธคยา

๑๐.๓๐ น. พระภิกษุณวกะโพธิ์ออกบิณฑบาต ณ วัดไทยพุทธคยา

๑๓.๐๐ น. เดินทางออกจากเมืองคยาไปยังเมืองพาราณสี

วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๑

๐๙.๐๐ น. ศึกษาปฏิบัติธรรม และกราบสักการะธรรมเมฆสถูป (สถานที่ทรงแสดงปฐมเทศนา บทัมมจักกัปปวัตตนสูตร) ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ตำบลสารนาถ

๑๓.๐๐ น. เดินทางออกจากเมืองพาราณสีไปยังเมืองสาวัตถี

วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑

๐๘.๓๐ น. ศึกษาปฏิบัติธรรม ณ “วัดพระเชตะวันมหาวิหาร” เมืองสาวัตถี (วัดที่พระพุทธเจ้ารวมทั้งพระอรหันต์ได้จำพรรษาอยู่ยาวนานที่สุดถึง ๑๙ พรรษา)

๑๐.๐๐ น. พิธีทอดผ้าป่าสามัคคี ณ วัดไทยเชตะวันมหาวิหาร

๑๓.๐๐ น. เดินทางออกจากเมืองสาวัตถีไปเมืองลุมพินี สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล สถานที่ประสูติของพระพุทธเจ้า

วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๑

๐๙.๐๐ น. พิธีเชิญผ้าไตรและปัจจัยพระราชทาน ถวายพระศรีโพธิวิเทศเจ้าอาวาสวัดไทยลุมพินี ณ วิหารมหามายาเทวี (หลังใหม่) ศึกษาปฏิบัติธรรม ณ สถานที่ประสูติของพระพุทธเจ้า ณ วิหารมหามายาเทวี (หลังใหม่)

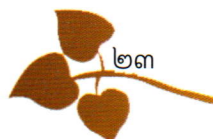
- ๑๐.๓๐ น. พิธีทอดผ้าป่าสามัคคี ณ วัดไทยลุมพินี
- ๑๒.๐๐ น. เดินทางออกจากเมืองลุมพินี สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล ไปยังเมืองกุสินารา สาธารณรัฐอินเดีย ที่ตั้งของสังเวชนียสถานแห่งที่ ๔ ซึ่งเป็นที่เสด็จดับขันธปรินิพพาน
- ๑๘.๐๐ น. พิธีบำเพ็ญพระราชกุศลถวายแด่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเจริญพระพุทธมนต์ ถวายพระกุศล สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ณ ลานพระบรมรูป วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์

วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๑

- ๐๙.๐๐ น. พิธีเชิญผ้าไตรและปัจจัยพระราชทาน ถวายพระธรรมโพธิวงศ์ หัวหน้าพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย-เนปาล ณ ศาลาโนทยาน เมืองกุสินารา ศึกษาปฏิบัติธรรม ณ ศาลาโนทยาน สถานที่ปรินิพพานของพระพุทธเจ้าและมกุฏพันธเจดีย์ สถานที่ถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระของพระพุทธเจ้า
- ๑๑.๐๐ น. พิธีทอดผ้าป่าสามัคคี และพิธีสาสิกขา ณ พระอุโบสถวัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์
- ๑๓.๐๐ น. เดินทางออกจากเมืองกุสินาราไปยังเมืองพาราณสี สาธารณรัฐอินเดีย

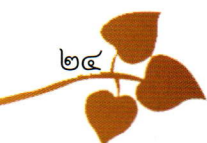
วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๑

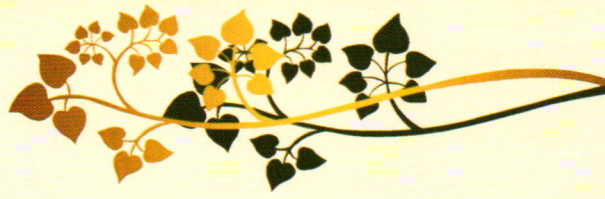
- ๐๙.๐๐ น. พิธีทอดผ้าป่าสามัคคี ณ พระอุโบสถวัดไทยสารนาถ
- ๑๖.๓๐ น. ออกเดินทางจากเมืองพาราณสี กลับสู่ประเทศไทย
- ๒๑.๓๐ น. เดินทางถึงท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ประเทศไทย

พิธีเชิญผ้าไตรและปัจจัยพระราชทาน

จากพระบารมี...สู่พลังแห่งศรัทธา
๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

ผู้เข้าร่วมโครงการฯ เข้ารับประทานผ้าไตรครองจากสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี พระราชทาน พระวโรกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการฯ เข้าเฝ้าทูลลาอุปสมบทและพระราชทานผ้าไตร ให้นายฐากร พานิช ในฐานะนาคเอก เพื่อนำไปถวายพระอุปัชฌาย์ ณ ห้องประชุม ๑ ศูนย์ประชุมสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์

ด้วยพระเมตตา และพระกรุณาธิคุณในสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงมีพระจริยวัตรอันงดงามเป็นที่ประจักษ์แก่ชาวไทย ด้วยทรงเป็นพุทธมามกะ และพุทธศาสนูปถัมภก ผู้ซึ่งเปี่ยมด้วยพระศรัทธาอันแรงกล้า

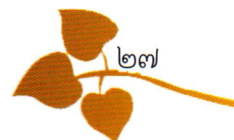

ทรงเอาพระทัยใส่ทำนุบำรุง และผดุงพระพุทธศาสนา ตลอดจนทรงปฏิบัติพระกรณียกิจ
ในฐานะพระพุทธศาสนิกชนเป็นนิจ

ในการนี้ ได้โปรดให้ นางโสภา พานิช รองผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ
ฝ่ายกิจกรรมในพระองค์และโภชนาการ สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ เชิญผ้าไตรและปัจจัย
พระราชทานถวายพระธรรมโพธิวงศ์ หัวหน้าพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย - เนปาล
และเจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา ณ มณฑลพิธีได้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ สถานที่ตรัสรู้ของ
องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมืองคยา รัฐพิหาร สาธารณรัฐอินเดีย วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๑

๑๔ มกราคม ๒๕๖๑

๑๙ มกราคม ๒๕๖๑

ถวายพระศรีโพธิ์เทศ เจ้าอาวาสวัดไทยลุมพินี ณ วิหารมหายาเทวี สถานที่
ประสูติขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมืองลุมพินี สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล

วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๑

ถวายพระธรรมโพธิวงส์ หัวหน้าพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย - เนปาล
ณ ศาลาโนทยาน สถานที่เสด็จดับขันธปรินิพพานขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
เมืองกุสินารา สาธารณรัฐอินเดีย

ก้าวแรกจากแผ่นดินมาตุภูมิ...สู่ดินแดนแห่งพระพุทธองค์

“แผ่นดินพุทธภูมิจึงเป็นแผ่นดินที่มีความหมายของชาวพุทธทั่วโลก เพราะเป็นแผ่นดินที่พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ เพื่อยังสัตว์โลกให้พ้นจากความทุกข์ขมัวเมาในกามกิเลส เป็นแผ่นดินที่เมื่อกว่า ๒,๖๐๐ ปีที่แล้ว พระบรมศาสดาของเราเสด็จละพระวรกายจาริกไปยังถิ่นตรกัณดารเพื่อยังพระธรรมจักรแห่งความเมตตาให้หมุนออกไปอย่างกว้างขวางไร้พรมแดน”

นายอรณนิติ สุรกา
ชนุตตมโพธิ

โครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศล สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๒๑ มกราคม ๒๕๖๑ ณ สาธารณรัฐอินเดีย และสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล นับว่าเป็นโครงการที่ทำให้ผู้บรรพชาอุปสมบทและผู้แสวงบุญได้รับอานิสงส์อย่างมาก เนื่องจากแผ่นดินพุทธภูมิเป็นแผ่นดินที่พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประสูติ ตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ประกาศพระธรรมจักรอันยอดเยี่ยมและเสด็จดับขันธปรินิพพาน

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนรัฐบาลไทย และประธานฝ่ายฆราวาส นำผู้เข้าร่วมโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศลฯ พร้อมด้วยคณะทำงานและผู้ติดตาม เข้าเฝ้าฯ เพื่อกราบทูลรายงานวัตถุประสงค์ของการจัดโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศลฯ และกราบทูลลาบรรพชาอุปสมบท

ในการนี้ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าไตรแก่ นายฐากร พานิช รองประธานสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ และอดีตเอกอัครราชทูต ในฐานะนาคเอก และพระราชทานพระโอวาทเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ผู้เข้าร่วมโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศลฯ และคณะทำงานทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการบรรพชา

อุปสมบทถวายพระกุศลา ในวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ ศูนย์ประชุมสถาบันวิจัย
จุฬารักษ์ตั้งรับสั่งตอนหนึ่งว่า

“การบวชจะว่ายยากก็ยาก จะว่ายง่ายก็ง่าย ต่อมาก็คือองค์สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ที่มีพระดำรัสด้วยความเมตตาในคราวที่
ขณะเข้าเฝ้าฯ ที่ว่าอยากให้ผู้บวชได้มีโอกาสเรียนรู้การภาวนาสมาธิครั้งแรกๆ
ที่กำหนดลมหายใจเข้า - ออก อาจได้สักระยะหรือไม่ก็นาที แต่ขอให้ฝึกปรือจนถึง
๓๐ - ๔๕ นาที เช่นที่พระองค์มีประสบการณ์”

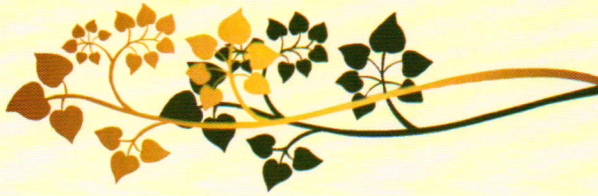
นายสุรศักดิ์ เรียงเครือ
อโนมโพธิ์

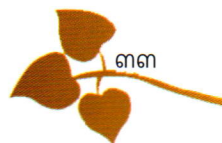

ช่วงเช้าของวันเดียวกันนี้ นางพัชราภรณ์ อินทียิ่งค์ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้นำผู้เข้าร่วมโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศลา พร้อมด้วยคณะทำงานและผู้ติดตามเข้าเฝ้าสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เพื่อกราบทูลรายงานวัตถุประสงค์โครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศล สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ในโอกาสนี้ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประทานผ้าไตรสำหรับผู้บรรพชาอุปสมบท จำนวน ๖๐ ไตร พร้อมประทานพระโอวาทแก่ผู้เข้าร่วมโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศลา นับเป็นเกียรติยศสูงสุดของความปลื้มปิติเป็นอย่างยิ่งแก่ผู้เข้าร่วมโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศลา จำนวน ๖๑ คน

เที่ยงวันของวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๑ คณะผู้เข้าร่วมโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศลฯ ออกเดินทางจากสนามบินสุวรรณภูมิ ไปยังสนามบินคยา รัฐพิหาร สาธารณรัฐอินเดีย ก้าวแรกที่เหยียบย่างสู่ดินแดนพุทธภูมินั้นเป็นเวลาบ่ายโมงกว่าตามเวลาท้องถิ่นของสาธารณรัฐอินเดีย ซึ่งจะช้ากว่าเวลาประเทศไทย ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที ผู้เข้าร่วมโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศลฯ เดินทางไปวัดไทยพุทธคยา เมืองคยา รัฐพิหาร สาธารณรัฐอินเดีย

พิธีปลงพมณาค ณ มณฑลพิธี วัดไทยพุทธคยา

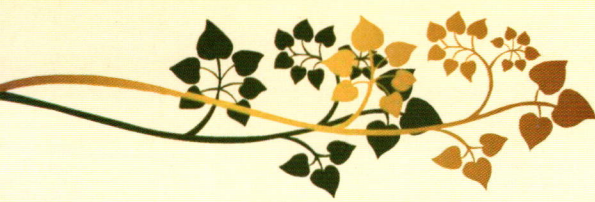
จากขรवास...สู่สามเณร วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๑

“แม้ทางวัดจะเตรียมน้ำอุ่นสำหรับราดบนศีรษะผู้ที่ปลงผมแล้วก็ตาม แต่ด้วยเวลาที่เย็นมากแล้ว อุณหภูมิลดลงอย่างรวดเร็ว จึงได้เห็น “นาคสะดุ้ง” อย่างแท้จริง ก็คราวนี้”

นายรณนรินทร์ สวัสดิ์ภักดี
โสตุสทิโก

เวลาประมาณ ๑๖.๓๐ น. นางโสภา พานิช รองผู้อำนวยการสำนักองค์ประธานฝ่ายกิจกรรมในพระองค์และโภชนาการ สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ผู้แทนพระองค์ พร้อมด้วยนายกอบศักดิ์ ภูตระกูล รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นางพัชราภรณ์ อินทรียงค์ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี นางนารีลักษณ์ วิมุกตานนท์ รองผู้อำนวยการสำนักองค์ประธานฝ่ายบริหารและประชาสัมพันธ์ สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ นายชุตินทร คงศักดิ์ เอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี ผู้เข้าร่วมโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศล สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ จำนวน ๖๑ คน พร้อมด้วยคณะทำงานและผู้ติดตาม ประกอบพิธีปลงผมนาค ณ วัดไทยพุทธคยา เมืองคยา รัฐพิหาร สาธารณรัฐอินเดีย โดยมีพระธรรมปัญญาบดี เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร ประธานฝ่ายสงฆ์ พระธรรมโพธิวงศ์ เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา หัวหน้าพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย - เนปาล กล่าวนำประกอบพิธีปลงผมนาค และนายกอบศักดิ์ ภูตระกูล รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ประธานฝ่ายฆราวาส เสร็จแล้วนาคทั้ง ๖๑ คน พร้อมด้วยคณะญาติธรรมร่วมกันจุดเทียนถวายพระพรชัยมงคล แต่ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

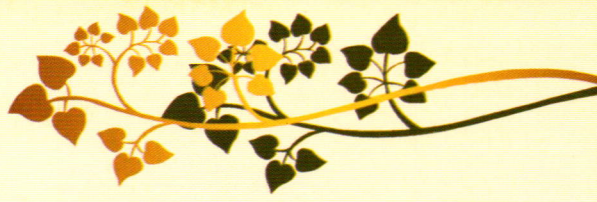

จากนั้น พระธรรมโพธิวงศ์ เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา หัวหน้าพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย - เนปาล พร้อมด้วยพระครูนิโครธบุญญากร เจ้าอาวาสวัดไทยนิโครธาราม สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล และพระเมธีวราญาณ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ นำนาคทั้ง ๖๑ คน พร้อมคณะทำงานและผู้ติดตามเดินเท้าสวดมนต์บทอิติปิโส จากวัดไทยพุทธคยาไปยังต้นพระศรีมหาโพธิ์ซึ่งอยู่บริเวณด้านหลังของพระมหาเจดีย์พุทธคยา มีพระแทนวัชรอาสน์ หรือรัตนบัลลังก์ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จประทับนั่งตรัสรู้คั่นอยู่ สถานที่นี้เป็นสังเวชนียสถานแห่งแรกในจำนวน ๔ แห่ง จุดเริ่มต้นประกอบพิธีบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุลสมเด็จพะเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ และบรรพชาสามเณร เสร็จแล้วเจริญพระพุทธมนต์และจิตภาวนาก่อนที่จะเดินทางกลับไปยังวัดไทยพุทธคยาเพื่อเตรียมตัวอุปสมบทในวันรุ่งขึ้นต่อไป

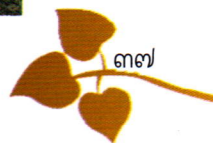
“การประกอบพิธีบรรพชากระทำภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ท่ามกลางอากาศที่หนาวเย็น พิธีดำเนินไปอย่างเรียบง่ายและกระชับ แต่มีความขลังอยู่ในตัว ระหว่างที่นาคกล่าวคำบรรพชาพร้อมกันด้วยเสียงอันดังกึกก้องไปทั่วบริเวณโพธิ์ ได้ก่อให้เกิดอาการตื่นตัน ปลื้มปีติขึ้นมาในใจของทุกคน”

นายรณนรินทร์ สวัสดิ์ภักดี
โสตุสภิกขุ

พิธีบรรพชา ณ มณฑลพิธีใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์

สามเณรร่วมเจริญพระพุทธมนต์ และเจริญจิตภาวนาถวายพระกุศล

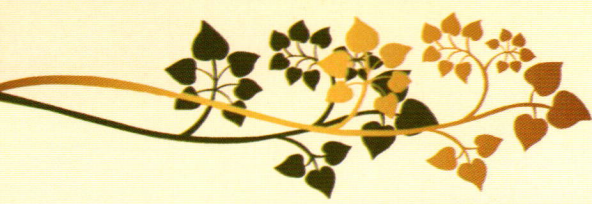

ได้รับเงาผ้ากาสาหวัด
วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๑

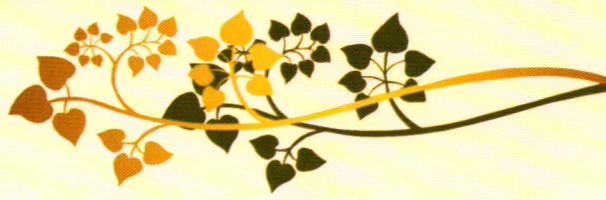

ผู้แทนพระองค์ นางโสภา พานิช รองผู้อำนวยการสำนักงานคํ้าประธานฝ่าย
กิจกรรมในพระองค์ และโภชนาการ พร้อมด้วย นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล รัฐมนตรี
ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนรัฐบาลไทย และประธานฝ่ายฆราวาส พร้อมคณะ
นำผ้าไตรพระราชทานไปถวายแด่พระธรรมโพธิวงค์เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา หัวหน้า
พระธรรมทูตสายอินเดีย - เนปาล ท่ามกลางบรรยากาศที่หนาวเหน็บ

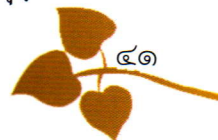

คณะสามเณรโพธิ์ จำนวน ๖๑ รูป พร้อมด้วยคณะทำงานและผู้ติดตามเดินทางไปถวายผ้าห่มแด่พระพุทธรูปปางมารวิชัย สร้างจากหินแกรนิตสีดำ ซึ่งเป็นพระประธานประดิษฐานในพระมหาเจดีย์พุทธคยาพร้อมทั้งถวายผ้าห่มรอบต้นพระศรีมหาโพธิ์ ก่อนที่จะกลับไปยังพระอุโบสถวัดไทยพุทธคยาเพื่อทำพิธีอุปสมบทพระนวกโพธิ์ ทั้ง ๖๑ รูป

กุลบุตรผู้ได้รับการบรรพชาอุปสมบทภายใต้ร่มเงาแห่งพระศรีมหาโพธิ์
จึงถูกขนานนามอย่างเป็นทางการว่า “พระนวกโพธิ์”

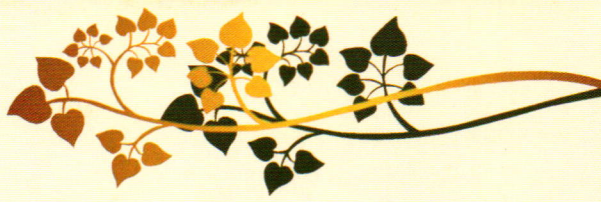
นายอรรถนิติ สุรกา
ชนุตตมโพธิ์

ก้าวไป...บนดินแดนแห่งพระพุทธองค์
วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๑

หลังจากฉันภัตตาหารเช้าเสร็จแล้ว คณะพระนวกโพธิ และญาติธรรม
ออกเดินทางจาริกแสวงบุญยังเมืองราชคฤห์ เพื่อถวายสักการะบูชาและเจริญ
พระพุทธมนต์ ณ พระมูลคันธกุฎี กุฏิหลังแรกที่พระพุทธองค์ทรงจำพรรษาภายหลัง
ที่ทรงตรัสรู้ บนนยอดเขาคิชฌกูฏ และกราบสักการะถ้ำสุกรขาตา (ถ้ำพระสารีบุตร)
กุฏิพระอานนท์ และถ้ำพระโมคคัลลานะ

จากนั้นเดินทางไปวัดเวฬุวันวิหาร
วัดแห่งแรกที่พระเจ้าพิมพิสารทรงสร้าง
ถวายพระพุทธองค์ เพื่อรับอาหารบิณฑบาต
และปฏิบัติธรรม ณ วัดเวฬุวันวิหาร

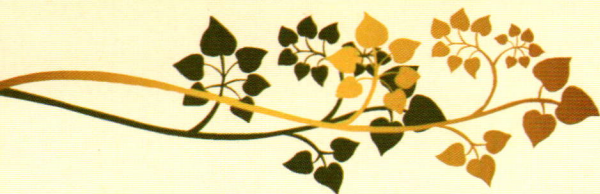
ก่อนจะเดินทางจาริกแสวงบุญ
ต่อไปยัง นาลันทาเพื่อกราบหลวงพ่อดำ
ซึ่งเป็นพระพุทธรูปเพียงองค์เดียวที่ไม่ถูก
ทำลายจากการรุกรานของคนต่างศาสนา
โดยมีชนผู้นับถือศาสนาอื่นต่างมากกราบ
ขอพรให้หายป่วยจากโรคร้ายต่างๆ

**“พระนวกะได้กล่าวคำบูชา หลวงพ่อดำ พร้อมกับสวดมนต์บทไพธมฉกปริตร
เพื่อถวายพระกุศลแด่ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์
อัครราชกุมารี ให้ทรงปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บ และมีพระสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง”**

นายรณนรินทร์ สวัสดิ์ภักดี
ใสตฤกโฟธิ

จากนั้นได้จาริกไปยังนาลันทา มหาวิทยาลัยพุทธศาสนาแห่งแรกของโลก
ในแคว้นมคธ ซึ่งเป็นสถานที่เกิดและนิพพานของ พระอัครสาวกสารีบุตร ภายหลัง
ได้ถูกโจมตีจากศาสนาอื่นจนเหลือไว้ให้เห็นเพียงซากปรักหักพังเพื่อเป็นอนุสาวรีย์
แก่นุชนรุ่นหลังได้มากราบไหว้

กราบลาสังเวชนียสถานแห่งการตรัสรู้
วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๑

คณะพระนวกโพธิและญาติธรรมออกเดินทางไปกราบลาสังเวชนียสถาน
ใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ และมหาเจดีย์พุทธคยา เสร็จแล้วกลับมาที่วัดไทยพุทธคยา
เพื่อบิณฑบาต โดยมีคณะทำงานและผู้ติดตามร่วมตักบาตร หลังจากฉันภัตตาหารเช้า
เสร็จแล้วเดินทางไปเมืองพาราณสี และจำวัด ณ วัดไทยสารนาถ

“ข้อดีของการสวดมนต์บทธาณสำหรับเราคือ ได้นั่งบนเบาะไม่เมื่อยขา เรียกว่า
นานเท่าไรเท่ากันสู้ไม่ถอย ข้อดีอีกอย่างหนึ่งของการใช้ชีวิตบวรบัส คือ การศึกษา
โดยสังเกตชีวิตภายนอกหน้าตาต่างรถบัส ซึ่งมีทั้งชนบท ชุมชนเมืองขนาดเล็ก
คอกปศุสัตว์ นาข้าว สวนไม้ดอก ร้านค้า ร้านตัดผม สารพัดนับว่าน่าสนใจและ
ประทับใจมาก”

นายสุรศักดิ์ เรียงเครือ
อโนมโพธิ์

พารานส์...มหานครแห่งศรัทธาและการขับเคลื่อนพระธรรมจักร
วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๑

“ณ เมืองพารานส์นี้เราได้เห็นความจริงข้อหนึ่งว่านอกจากเหรียญจะมีสองด้านแล้ว
โลกของเราก็เช่นกัน ในยุคที่ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ มากมาย
เหลือเกิน ก้าวมาถึงยุคที่อาจอธิบายและลบล้างความเชื่อต่างๆ ด้วยวิทยาศาสตร์
ได้แต่มันไม่ใช่สำหรับเมืองพารานส์ เมืองแห่งการบูชาและสวดอ้อนวอน”

นายอรณัติ สุรกา
ขุนตมโพธิ์

ท่ามกลางอากาศหนาวเย็นพระนวกโพธิ์ และผู้แสวงบุญออกเดินทางไปที่แม่น้ำ
คงคา เพื่อประกอบพิธีลอยประทีปบูชาและดอกไม้ รวมทั้งเส้นเกศาขอมาพระแม่คงคา
๑ ในแม่น้ำใหญ่ ๕ สาย ปัญจมหานที ได้แก่ แม่น้ำคงคา ยมุนา มหิ สรรภู และ อจิรวดี
ซึ่งเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงชีวิตของชาวอินเดียในสมัยพุทธกาล

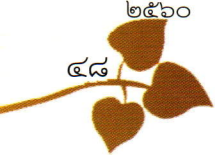
“การได้พิจารณาจากศพที่ถูกเผายังริมแม่น้ำคงคา ได้คลี่คลายปมคำถามที่ถูกแผ่คลุม
ไปด้วยความมืดบอดทางปัญญากระทั่งเคลื่อนถอยและถูกทาบทาด้วยความสว่าง
ความสะอาด ความสงบ ความอิสระ และความยินดีที่จะปล่อยปลະละวางใน “อัตตา”
และ “โลภียกิเลส” แห่งสงสารวัฏทั้งปวง”

นายเกียรติศักดิ์ หงษ์คำ
हितฤกรโพธิ์

จากนั้นจึงออกเดินทางไปยังบริเวณป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ในสมัยพุทธกาล
ที่พระองค์ทรงโปรดบัญญัติศีลทั้งห้า ประกาศพระพุทธานุสาสนา แสดงปฐมเทศนาที่เรียกว่า
ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ซึ่งพระเจ้าอโศกมหาราชทรงสร้างธรรมเมกขสถูป เพื่อเป็น
พุทธานุสรณ์ถึงการแสดงปฐมเทศนาดังปรากฏถึงทุกวันนี้ นับเป็นสังเวชนียสถานแห่งที่สอง
ที่ได้มากราบสักการบูชาและปฏิบัติธรรมเจริญพระพุทธานุสาคธัมมจักกัปปวัตตนสูตร
และบทโพชฌังคปริตร เพื่อถวายพระกุศลแด่ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ-
วลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม
๒๕๖๐

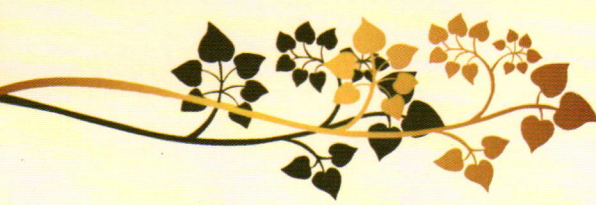

ศาสนสมบัติของพระพุทธศาสนาและการประกาศพระอภิธรรม
วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑

จากสารนาถมุ่งหน้าสู่เมืองสาวัตถี รัฐอุตรประเทศ ปฏิบัติธรรมและสักการะ
พระมูลคันธกุฏี และต้นอานันทโพธิ์ ซึ่งพระอานนท์ได้นำเมล็ดพันธุ์จากต้นพระศรีมหาโพธิ์
ที่พุทธคยา มาปลูกไว้ภายในบริเวณวัดเชตวันมหาวิหาร โดยท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี

มหาอุบาสกในพระพุทธศาสนาสมัยพุทธกาลซื้อที่ดินถวายเพื่อสร้างวัดแห่งนี้ เป็นวัดที่พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงจำพรรษานานถึง ๑๙ พรรษา ทรงบัญญัติพระธรรมวินัยมากมาย ณ สถานที่แห่งนี้ และยังคงใช้สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

เสร็จแล้วคณะพระนวกโพธิพร้อมคณะญาติธรรม เดินทางไปยังวัดไทยเซตวันมหาวิหารกราบสักการะพระประธานในพระอุโบสถและปฏิบัติธรรมตามลำดับ เสร็จแล้วออกเดินทางไปยังสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล โดยมีนายภควัต ต้นสกุลเอกอัครราชทูต ณ กรุงกาฐมาณฑุ พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ให้เกียรติมาต้อนรับและอำนวยความสะดวกแก่คณะพระนวกโพธิ คณะทำงานและผู้ติดตาม เพื่อเดินทางไปยังวัดไทยลุมพินี

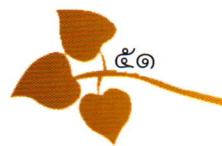
ก้าวแรกของมหาบุรุษ
วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๑

“ลุมพินีจึงมีความสำคัญและมีความหมายที่สุดแห่งหนึ่ง เพราะว่าหากปราศจาก
ก้าวแรก ที่ลุมพินีแล้ว พุทธคยา สาวัดถิ และกุสินาราก็คงไร้ความหมาย”

นายอรรถนิติ์ สุธกา
ชนุตมโพธิ์

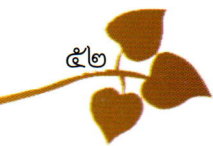
ออกจากวัดลุมพินีซึ่งตั้งอยู่บริเวณสวนลุมพินีวัน สถานที่ประสูติ ภายใน
มหาวิหารมายาเทวี และเสาดินซึ่งพระเจ้าอโศกมหาราชได้สร้างถวายเป็นพุทธานุสรณ์
สถาน ณ สังเวชนียสถานแห่งที่สามนี้ คณะพระนวกโพธิ์และญาติธรรมได้สาธยาย
พระพุทธรูปปฐมมัจจกัปปวัตตสูตร และบทโพชฌังคปริตร พร้อมนี้ได้ปฏิบัติธรรม
เจริญจิตภาวนา ก่อนออกเดินทางไปยังเมืองกุสินารา ประเทศอินเดีย เพื่อเดินทางไปยัง
วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์ในเวลาพลบค่ำโดยเริ่มพิธีถวายผ้าไตรและสวดมนต์ปฏิบัติธรรม
พร้อมเวียนเทียนประทักษิณาวัตรรอบพระเจดีย์ที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ

“คำคินันเราได้บำเพ็ญปฏิบัติและถวายพุทธบูชาต่อเบื้องหน้าพระบรมราชานุสาวรีย์
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ท่ามกลาง
ความหนาวเหน็บที่เต็มไปด้วยความอบอุ่นในธรรม”

นายเกียรติศักดิ์ หงษ์คำ
हितฤกรไพธิ

จากสมณเพศ...สู่คุณหัสถ์
วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๑

“ทางไปสู่นิพพานมิได้เดินทางไปด้วยความหยาบและหื่นกระหายนในสรรพกิเลส แต่เกิดจากการเยื้องย่างชีวิตก่อนการตายด้วยความตั้งงาม การรังสรรค์คุณค่า แก่สิ่งรอบตัว รวมทั้งกาย วาจา ใจที่เพียบพร้อมไปด้วยศีลาจารวัตรแห่งกุศลธรรม ทั้งปวง”

นายเกียรติศักดิ์ หงษ์คำ
หิตกฤโพรธิ

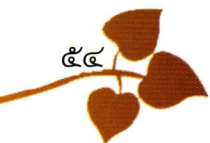

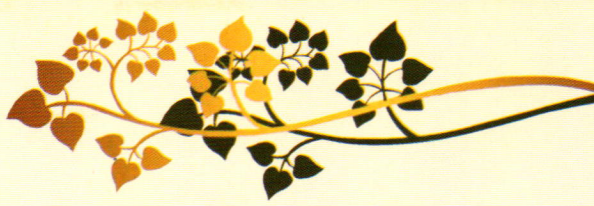
หลังจากฉันภัตตาหารเพลเสร็จแล้วออกเดินทางไป ณ ศาลาโนทยาน สถานที่
เสด็จดับขันธปรินิพพาน กราบสักการะภายในวิหารและปรินิพพานสถูป พร้อมถวายผ้าห่ม
พระพุทธรูปปางปรินิพพาน และมกุฏพันธเจดีย์ สถานที่ถวายพระเพลิงพระสรีระ
ของพระพุทธองค์

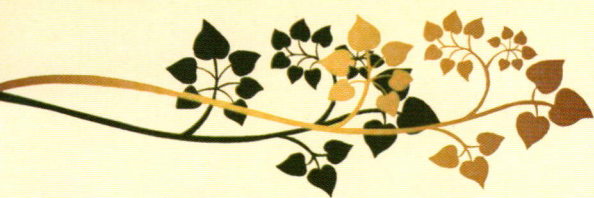
จากนั้นเดินทางกลับมายังวัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์ เพื่อประกอบพิธีลาสิกขา
พร้อมรับมอบใบประกาศศรัทธาจาริกแดนพุทธภูมิ จำนวน ๖๑ คน

**“ข้าพเจ้ารู้สึกใจหายเหมือนวัตถุที่กำลังล่องลอยอยู่กลางนภาภาศหล่นวูบลงสู่เบื้อง
พสุธา การกล่าวคำปฏิญาณที่จะละจากสมณเพศออกไปสู่ความเป็นคนฤหัสถ์ว่า
“สิกขัง ปัจจักขามิ คิหิตี มัง ธาเรละ” ยังกึกก้องอยู่ในห้วงหทัย”**

นายเกียรติศักดิ์ หงษ์คำ
หิตฤกรโพธิ์

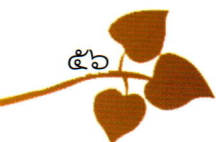

ร่วมสืบทอดและน้อมสำนึกในสถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์

“การเข้าร่วมโครงการบรรพชาอุปสมบทเพื่อเสริมสร้างจริยธรรม และปฏิบัติธรรม ถวาย สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาส ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ในครั้งนี้ ถือเป็นมงคลชีวิต อย่างหาที่สุดมิได้ เพราะเหนือสิ่งอื่นใดคือ การได้ตอบแทนสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่ทรงคุณอันประเสริฐยิ่ง รวมทั้งได้สืบทอดสถาบันศาสนาอันเป็นเสาหลักสำคัญของชีวิต”

นายวิเชียร สุวรรณามังกร
วชิรโพธิ์

บทความประทับใจ ครั้งแรก ณ พุทธภูมิ

การเดินทางเพื่อไปแสวงบุญยังสังเวชนียสถานทั้งสี่ตำบลอันเป็นสถานที่ประสูติ ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนา และปรินิพพาน นั้น ถือเป็นจุดมุ่งหมายอันสำคัญสูงสุดของพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย การเดินทางมาสู่แดนพุทธภูมิจึงสามารถรับรู้ได้ถึงพลังแห่งศรัทธา เป็นพลังแห่งความเพียรพยายามที่จะได้ใกล้ชิดพระพุทธร่องค์ให้มากที่สุดสักครั้งหนึ่งในชีวิต แม้จะเสด็จดับขันธปรินิพพานไปนานแล้ว

แผ่นดินพุทธภูมิจึงเป็นแผ่นดินที่มีความหมายของชาวพุทธทั่วโลก เพราะเป็นแผ่นดินที่พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณเพื่อยังสัตว์โลกให้พ้นจากความทุกข์ชั่วมาในกามภพ เป็นแผ่นดินที่เมื่อกว่า ๒,๖๐๐ ปีที่แล้ว พระบรมศาสดาของเราเสด็จละพระวรกายจาริกไปยังถิ่นธรรมาสน์เพื่อยังพระธรรมจักรแห่งความเมตตาให้หมุนออกไปอย่างกว้างขวางไร้พรมแดน บัดนี้ ความหวังตั้งมั่นที่จะตามรอยพระบาทแห่งพระบรมศาสดาในนามคณะพระนวกโพธิได้สำเร็จลุล่วงสมความตั้งใจถึงพร้อมไปด้วยกุศล ดังพระพุทธพจน์ปรากฏในมหาปรินิพพานสูตร ความตอนหนึ่งว่า

“ดูกรอานนท์ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา จักมาด้วยความเชื่อว่าพระตถาคตประสูติในที่นี้ก็ดี พระตถาคตตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณในที่นี้ก็ดี พระตถาคตทรงยังอนุตรธรรมจักรให้เป็นไปในที่นี้ก็ดี พระตถาคตเสด็จปรินิพพานแล้วด้วยอนุปาติเสสนิพพานธาตุในที่นี้ก็ดี ก็ชนเหล่าใดเหล่าหนึ่ง เทียวจาริกไปยังเจดีย์ มีจิตเลื่อมใสแล้ว จักทำกาลละลง ชนเหล่านั้นทั้งหมดเบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก จักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ฯ”

การอุปสมบทหมู่เพื่อถวายเป็นพระกุศลแด่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๑ มกราคม ๒๕๖๑ ณ สาธารณรัฐอินเดีย และสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล แม้เป็นระยะเวลาอันสั้นแต่ถึงพร้อมด้วยกุศลเจตนาแห่งการถวายเป็นพระกุศล จึงนับว่าเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้บรรพชาอุปสมบทและผู้แสวงบุญในโครงการนี้ได้รับอานิสงส์อย่างมากมาย เป็นโอกาสอันดีครั้งสำคัญของชีวิตทุกบุรุษในพระพุทธศาสนาจะได้บรรพชา

ภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์อันเคยให้ร่มเงาแก่พระพุทธองค์ในวันตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นที่ที่พระพุทธองค์ทรงต่อสู้กับญามารก่อนการตรัสรู้ เป็นสถานที่ที่ท่านอนาคาริก ธรรมปาละ ภิกษุชาวศรีลังกาต่อสู้เพื่อการฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในอินเดีย สถานที่แห่งนี้จึงเป็นที่แรกที่เราได้เห็นพลังศรัทธาจากชาวพุทธทั่วโลกที่หลั่งไหลกันมาปฏิบัติธรรมอย่างไม่ขาดสาย กุลบุตรผู้ได้รับการบรรพชาอุปสมบทภายใต้ร่มเงาแห่งพระศรีมหาโพธิ์จึงถูกขนานนามอย่างเป็นทางการว่า “พระนวกโพธิ์”

อีกทั้งเป็นโอกาสอันดีที่ได้อุปสมบทเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนา ณ พระอุโบสถวัดไทยพุทธคยา ซึ่งเป็นวัดไทยแห่งแรกที่ถือกำเนิดในต่างประเทศ และเป็นโอกาสอันดีที่สุดในชีวิตของพุทธศาสนิกชนในการแสวงบุญไปยังสังเวชนียสถานทั้ง ๔ ตำบล และสถานที่สำคัญอื่นๆ ของพระพุทธศาสนา เช่น การเดินทางไปกราบสักการะพระมูลคันธกุฏีบนยอดเขาคิซิมภูฏ ซึ่งเป็ณกุฏิหลังแรกของพระพุทธองค์ ณ กรุงราชคฤห์ ถ้าสุรชาตาอันเป็นที่จำพรรษาของพระสารีบุตรพระอัครสาวกเบื้องขวา ตลอดถึงถ้าพระโมคคัลลานะพระอัครสาวกเบื้องซ้าย นอกจากนี้ยังได้มีโอกาสบิณฑบาตและปฏิบัติธรรมยังวัดเวฬุวันมหาวิหาร วัดแห่งแรกที่พระเจ้าพิมพิสารทรงสร้างถวายพระพุทธองค์ ซึ่งยังคงความเจียบสงัดไว้ได้เป็นอย่างดีแม้ภายนอกจะดูวุ่นวายก็ตามทีคณณะพระนวกโพธิ์ยังได้มีโอกาสเดินทางไปกราบหลวงพ่องค์ดำแห่งนาลันทา ซึ่งเป็นพระพุทธรูปเพียงองค์เดียวที่ไม่ถูกทำลายจากการรุกรานของคนต่างศาสนา เกียรติคุณอันน่าอัศจรรย์ของพระพุทธรูปองค์นี้ คือ การเป็นที่เคารพของชนทุกศาสนา แม้ประธานาธิบดีของอินเดียซึ่งเป็นศาสนิกอื่นก็เดินทางมาสักการะหลวงพ่องค์ดำด้วยความเคารพ นับเป็นเรื่องที่น่าชื่นชม ปิตินดิแสดงถึงความกลมกลืน ความสมานฉันท์บนความแตกต่างหลากหลายของสังคมอินเดียที่น่าเอาเป็นแบบอย่าง และที่พลาดไม่ได้เลยคือการได้เดินทางไปเยี่ยมชมมหาวิทยาลัยนาลันทา ซึ่งอยู่ไม่ห่างจากหลวงพ่องค์ดำมากนัก เชื่อว่าหลายท่านที่ได้เดินทางไปยังสถานที่นี้ นอกจากจะสดใจกับการล่มสลายแล้ว ก็นึกถึงจะตะลึงในความยิ่งใหญ่ไม่ได้ ตามบันทึกของหลวงจีนฟาเหียน ซึ่งจารึกมาสืบศาสนาในชมพูทวีปราว พ.ศ. ๙๔๔-๙๕๓ หลวงจีนเหียนจั้ง (พระถังซำจั๋ง) ในช่วง พ.ศ. ๑๑๗๒ - ๑๑๘๗ และหลวงจีนอั้งจิง ในพ.ศ. ๑๒๒๓ ได้บันทึกว่ามึนนักศึกษาเดินทางมาจากต่างประเทศหลายแห่ง เช่น จีน ญี่ปุ่น เอเชียกลาง สุมাত্রา ขวา ทิเบต

และมองโกเลีย เป็นต้น หอสมุดของนาลันทาใหญ่โตมากและมีชื่อเสียงไปทั่วโลก แม้ว่าปัจจุบันจะเหลือเพียงซากปรักหักพังไว้เป็นพยานของความยิ่งใหญ่แห่งพระสัทธรรมของพระพุทธศาสนาก็ตาม

คณะพระนวกโพธิยังได้เดินทางไปยังเมืองพาราณสีโดยได้พักที่วัดไทยสารนาถ ซึ่งก็คือบริเวณที่เรียกว่าปาลีปิถนมฤคทายวันในสมัยพุทธกาล เมืองพาราณสีนี้เป็นจุดมุ่งหมายแห่งแรกของพระพุทธองค์ในการประกาศพระศาสนาด้วยทรงรำลึกถึงเหล่าปัญจวัคคีย์ซึ่งเคยอุปฐากพระองค์มาแต่เก่าก่อน ยังปรากฏธัมเมกขสถูปอันเป็นอนุสรณ์ถึงการแสดงปฐมเทศนาสร้างโดยพระเจ้าอโศกมหาราชปรากฏอยู่ถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ คณะพระนวกโพธิยังได้มีโอกาสเดินทางไปยังแม่น้ำคงคา ณ เมืองพาราณสี ในเวลาเช้ามีมติอันหนาวเหน็บเพื่อประกอบพิธีลอยเส้นผมและลอยประทีปบูชาพระบรมสารีริกธาตุ เมืองพาราณสีเป็นเมืองที่ไม่เคยร้างผู้คนเลยตลอดระยะเวลากว่า ๔,๐๐๐ ปี ตามความเชื่อของชาวฮินดูแล้วถือว่าแม่น้ำคงคาบริเวณนี้ศักดิ์สิทธิ์กว่าแห่งไหนๆ เพราะเชื่อว่าเป็นที่สถิตย์ของพระศิวะ ณ เมืองพาราณสีนี้เราได้เห็นความจริงข้อหนึ่งว่านอกจากเหรียญจะมีสองด้านแล้ว โลกของเราก็ก็นั่นกัน ในยุคที่ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ มากมายเสียเหลือเกิน ก้าวมาถึงยุคที่อาจอธิบายและลบล้างความเชื่อต่างๆ ด้วยวิทยาศาสตร์ได้ แต่นั่นไม่ใช่สำหรับเมืองพาราณสีเมืองแห่งการบูชาและสวดอ้อนวอน เมืองที่แทบจะหยุดนิ่งสวนทางกับอีกซีกโลกหนึ่ง เมืองที่วิทยาศาสตร์ไม่ใช่คำตอบสุดท้ายที่จะตัดสินถูกผิดให้กับความเชื่อของคนอินเดียที่ยังรากลึกมาอย่างยาวนาน กลับกันความเชื่อเหล่านี้ต่างหากที่เป็นแหล่งเพาะสร้างคุณธรรมให้กับสังคมอินเดียที่แสนยุ่งเหยิง ให้กลายเป็นสังคมที่ถ้อยทีถ้อยอาศัยกันได้ เมืองที่ผู้คนหาญกล้าเผชิญหน้ากับความตายด้วยศรัทธาอย่างแรงกล้าต่อพระเป็นเจ้า ถึงขนาดบางคนหันหลังให้กับบ้านของตนเพื่อบ่ายหน้ามานอนห้องเช่ารอความตาย เพื่อที่จะได้มีโอกาสเผาร่างของตนเองและโปรยเถ้าถ่านกลับคืนสู่อ้อมกอดแห่งคงคาอันศักดิ์สิทธิ์ด้วยความเรียบง่าย เรียกได้ว่าเปลวเพลิงเผาร่างที่นี้ไม่เคยมอดดับเลย สัจธรรมของเมืองพาราณสีที่ผู้มาเยือนอย่างเราควรได้ติดตัวกลับไป จึงเป็นเรื่องการลด ละ เลิก ความยึดมั่นถือมั่นให้เบาบางลง

วิถีชีวิตของผู้คนเมืองพาราณสีนั้น น่าดู น่าคิด เป็นวิถีของความศรัทธาของภารตชนที่สืบเนื่องมานับพันปี หลายท่านอาจล้าปากใจ แต่การเยือนอินเดียให้มีความสุข

ทำได้ง่าย เพียงปลดปล่อยพันธนาการต่างๆ ที่เรานำติดตัวจากเมืองไทยไว้ชั่วคราว ถ้าท่านทำได้เชื่อแน่ว่าท่านจะตื่นตา ตื่นใจ และเข้าถึงความเป็นสิ่งของที่แท้จริง ความสับสน วุ่นวาย ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองในสายตาผู้มาใหม่อย่างเรา ทั้งความสะอาด การจราจรที่สับสนวุ่นวาย เสียงรถบีบแตรแข่งกันจนแทบแก้วหู สัตว์จรจัด (โคจร) คู้ยเขี่ย ขี้บถ่ายเรี่ยราด เหล่านี้เราเห็นได้ชัดเจนครบถ้วนในเมืองพาราณสี ถามว่าอินเดียมีกฎหมายหรือไม่? ตอบว่ามี ถามว่าอินเดียมีประเพณีวัฒนธรรมหรือไม่? ข้อนี้ไม่น่าถามเพราะเราๆ ท่านๆ ทราบดีอยู่แล้วว่าอินเดียเป็นต้นแบบของอารยธรรมที่แม้แต่เมืองไทยยังรับเอามาใช้อย่างเต็มๆ ถามว่าอินเดียมีตำรวจหรือไม่? ตอบว่ามี ถามว่าอินเดียมีเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นหรือไม่? ตอบว่ามี อ้าว! แล้วทำไมสังคมอินเดียจึงดูสับสนวุ่นวาย ไร้ระเบียบ ตอบได้ว่าเพราะเราถือไม้บรรทัดจากเมืองไทยไปเป็นมาตรฐาน สังคมอินเดียนั่นเอง กลไกทางปกครองในท้องถิ่นของอินเดียอาจไม่ได้ยึดถือเอาระเบียบกฎหมายมาบังคับกันอย่างเอาเป็นเอาตาย แต่กลับยึดเอาความเข้าใจกันเป็นที่ตั้ง ตำรวจอินเดียจึงมีอุเบกขามาก คือ วางเฉยเสียเหลือเกิน ไม่เหลือบ่ากว่าแรงก็ไม่มี การจับปรับกันให้เป็นเรื่องวุ่นวาย อุเบกขาข้อนี้เมื่อมาถึงเมืองไทย คือ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ก็ถูกต้อง นี่เองครับ ดังนั้น เสียงบีบแตรรถของชาวอินเดียที่ดูน่ารำคาญสำหรับเรา จึงเป็นเสียงออกมาจากความมุ่งหวังอันดีที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันที่เตือนผู้สัญจรไปมาให้ระวังอันตรายซึ่งเป็นข้อคิดที่กลับกันกับบ้านเรา ที่พูดมานี้ไม่ใช่จะให้เอาอย่าง สังคมอินเดีย เพราะเรื่องเหล่านี้ทางราชการอินเดียก็พยายามที่จะปรับปรุงอยู่เหมือนกัน จึงอยากให้มองไว้เป็นเพียงข้อคิดในทางธรรมเพื่อการละวางเท่านั้นเอง

กลับมาเรื่องของการแสวงบุญกันต่อ คณะพระนวกโพธิเมื่อออกจากสารนาถ เมืองพาราณสีแล้ว ได้มุ่งหน้าสู่เมืองสาวัตถี รัฐอุตรประเทศ เพื่อปฏิบัติธรรมและสักการะ พระมูลคันธกุฏี และอานันทโพธิ์ ภายในวัดเชตวันมหาวิหาร ซึ่งสร้างโดยท่านอนาถบิณฑิก เศรษฐีมหาอุบาสกสำคัญของพระพุทธศาสนา เป็นวัดที่พระพุทธองค์ทรงจำพรรษานานที่สุดถึง ๑๙ พรรษา ณ สถานที่แห่งนี้ทรงบัญญัติพระธรรมวินัยมากมาย ซึ่งยังคงใช้สืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน เมื่อพูดถึงระยะทางจากเมืองสารนาถ มายังเมืองสาวัตถีนั้นก็เห็นจะเป็นระยะทางสักประมาณ ๓๔๐ กิโลเมตร หากเป็นเมืองไทยก็ใช้เวลาอย่างมากก็ ๔ ชั่วโมง แต่นั่นไม่ใช่สำหรับอินเดีย เพราะเราใช้เวลาไปกับการเดินทาง

บนถนนแสนสุทธิทอด ลัดเลี้ยวเคี้ยวคดไปตามชุมชนบ้านย่านตลาดที่แทบไม่น่าเชื่อว่า
รถบัสโดยสารของคณะเราจะผ่านเข้าไปได้ มุ่งหน้าฝ่าความหนาวและดงหมอกอันหนาที่บ
ไปยังจุดหมายอย่างปลอดภัย โดยความชำนาญของนายสารสิทธิ์ชาวอินเดียอย่าง
คุณราวินดา โดยใช้เวลาเกือบ ๑๒ ชั่วโมง ถ้าเปรียบรถโดยสารกับห้องเรียนแล้วถือว่า
เป็นคอร์สเรียนที่หนักมาก นำการสอนของท่านพระครูนิโครธบุญญากร (ดร. พระมหาน้อย)
เจ้าอาวาสวัดไทยนิโครธาราม ประเทศเนปาล ซึ่งท่านได้กรุณาเป็นพระธรรมวิทยากร
ชี้ให้เราเห็นข้อดีของการเดินทางอันยาวนานนี้ว่า ทำให้เราได้เห็นถึงวิถีชีวิตของ
ชาวอินเดียที่ยังคงอิงอยู่กับธรรมชาติอย่างเรียบง่ายได้อย่างชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้
ท่านยังได้กรุณานำสาธยายพระพุทธมนต์ต่างๆ บรรยายพุทธประวัติ ประวัติศาสตร์
สังคม การเมืองและแนวคิดของอินเดียอีกมากมาย ทำให้คณะพระนวกโพธิ์ผลิตพลิน
ในการเดินทางและได้รับความรู้อย่างเต็มที่

เมื่อเสร็จภารกิจ ณ พระเชตะวันมหาวิหารแล้ว คณะพระนวกโพธิ์จึงมุ่งหน้าสู่
ชายแดนอินเดีย - เนปาล เพื่อกราบสักการะสถานที่ประสูติ ณ ที่นี้เราได้รับการอำนวยความสะดวก
ความสะดวกจากท่านเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงกาฐมาณฑุและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
มาต้อนรับคณะถึงบริเวณด่านตรวจคนเข้าเมืองอินเดีย - เนปาล โดยนำคณะพระนวกโพธิ์
เข้าพักที่วัดไทยลุมพินี ซึ่งตั้งอยู่บริเวณสวนลุมพินีวันสถานที่ประสูติ รับรู้ได้ว่าอากาศที่น
หนาวเย็นกว่าที่แห่งอื่น รุ่งเช้าคณะจึงได้เดินทางเข้าสักการะสถานที่ประสูติภายใน
มหาวิหารมายาเทวี ซึ่งมีการค้นพบรอยพระบรมบาทขนาดเล็กที่เชื่อว่าเป็นของ
พระพุทธองค์ขณะทรงพระเยาว์ แต่ทว่าเป็นก้าวที่ยิ่งใหญ่ก้าวแรกของพระมหาบุรุษ
ที่เปลี่ยนแปลงโลกได้อย่างน่าอัศจรรย์ ลุมพินีจึงมีความสำคัญและมีความหมายที่สุด
อีกแห่งหนึ่ง เพราะหากปราศจากก้าวแรกที่ลุมพินีแล้ว พุทธคยา สาวัดดี และกุสินารา
ก็คงไร้ความหมาย

เสร็จจากการปฏิบัติธรรมเจริญสติภาวนาที่ลุมพินีแล้ว คณะพระนวกโพธิ์
ได้เดินทางวกกลับเข้าสู่ประเทศอินเดียอีกครั้ง เพื่อการจาริกไปยังเจดีย์ด้วยจิตเลื่อมใส
เพื่อมุ่งหมายสู่สัจดีโลกสวรรค์ตามมหาปริณิพพานสูตรเป็นแห่งสุดท้าย คือ กุสินารา
อันเป็นสถานที่พระพุทธองค์ทรงเลือกที่จะเสด็จดับขันธปรินิพพาน เป็นสถานที่ถวาย
พระเพลิง (มกุฏพันธเจดีย์) และจัดแบ่งพระบรมสารีริกธาตุไปประดิษฐานยังที่ต่างๆ

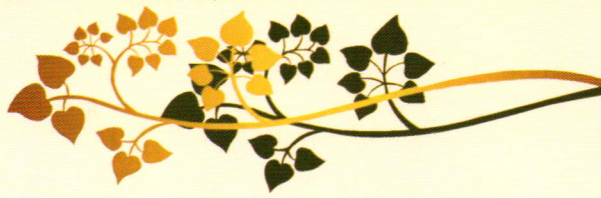

พระพุทธรูปหินทรายปางปรีณิพพานซึ่งประดิษฐานอยู่ภายในมหาปรีณิพพานวิหาร
ดุสภะบึงท่ามกลางความหนาวเย็น สร้างความโศกสลดต่อการสูญเสียพระมหาบุรุษ
แม้ว่าจะทรงเสด็จดับขันธปรินิพพานไปนานแล้ว ทำให้อดไม่ได้ที่จะนึกย้อนไป
เมื่อกว่า ๒๕๖๐ ปีที่แล้วว่าจะมีความเศร้าโศกสักปานใด กุสินาราจึงเป็นสถานที่
แห่งสุดท้ายที่พระธรรมจักรที่ขับเคลื่อนโดยพระพุทธรองค์มา ๔๕ ปี ได้หยุดอยู่ เพื่อยังให้
พระธรรมจักรอีกหมายหมีนหลายแสนที่พระองค์สร้างขึ้น ได้พร้อมกันขับเคลื่อนข้ามทวีป
แพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวาง และโดยนัยยะนี้กุสินาราจึงเป็นสถานที่สุดท้ายของ
คณะพระนวกโพธิ์ในการดำรงสมณเพศ ก่อนที่จะลาสิกขาบท ณ วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์
ถิอเทศคฤห์สถ์พร้อมจะกลับมาขับเคลื่อนธรรมจักรในเมืองไทยต่อไป

อินเดียเป็นประเทศที่หน้าร้อนก็ร้อนจัด หน้าหนาวก็หนาวจนแทบทนไม่ได้
การที่พระธรรมทูตซึ่งนำโดยท่านเจ้าคุณพระธรรมโพธิวงศ์ (วีรยุทโธ) เจ้าอาวาส
วัดไทยพุทธคยา หัวหน้าพระธรรมทูตสายอินเดีย เนปาล เลือกที่จะลงหลักปักฐาน
ฟื้นฟู เผยแพร่ พระศาสนา ณ ประเทศนี้ จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญ
เป็นความเสียสละอย่างแท้จริงและหาได้ยากยิ่ง คณะพระนวกโพธิ์ได้ปฏิบัติศาสนกิจ
สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ก็เพราะเหล่าพระธรรมทูตที่ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก ตลอดจนทั้ง
แนะนำข้อวัตรปฏิบัติต่างๆ จึงอยากให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยได้เห็นความสำคัญ
ตลอดจนอยากให้มีส่วนช่วยสนับสนุนในกิจกรรมของพระธรรมทูตสายอินเดีย เนปาล
บ้างในโอกาสอันสมควร เพื่อจะยังให้พระธรรมจักรนำพาความเมตตาไปทั่วโลก

ตลอดระยะเวลาของการแสวงบุญในอินเดียรวมระยะเวลา ๙ วัน เราได้รับทราบ
ถึงความยากลำบาก และความเสียสละอย่างมากของคณะพระธรรมทูตสายอินเดีย เนปาล
ซึ่งอดจะเขียนถึงไม่ได้เพราะเราทราบดีว่าการเดินทางมายังประเทศอินเดียในอดีตนั้น
มีความยากลำบากเหลือเกิน ทั้งระยะทางที่ยาวไกล ทุรกันดาร ลำบากเรื่องที่พัก
และสำคัญสุดสำหรับคนไทยเราก็คือ “ห้องน้ำ” คณะพระธรรมทูตได้เล็งเห็นถึงปัญหา
ของผู้แสวงบุญ ในข้อนี้ จึงอุทิศทรัพย์พยายามรวบรวมศรัทธาเพื่อสร้างวัด สร้างที่พักสงฆ์
หลายแห่งตามเส้นทางการแสวงบุญ เพื่อเป็นจุดพักระหว่างการเดินทางอันยาวไกล
สิ่งสำคัญของวัดเหล่านี้จึงหาใช้วิหาร หรือศาลาการเปรียญอันใหญ่โตโอฬาริกไม่
แต่กลับเป็นห้องน้ำ เพราะท่านเล็งเห็นถึงประโยชน์เป็นที่ตั้ง ทำให้การเดินทางไปแสวงบุญ

ยังประเทศอินเดียในปัจจุบันไม่ยากลำบากเหมือนในอดีต จึงอาจกล่าวได้ว่าคณะพระธรรมทูตได้คืนความสุขให้คนไทยอย่างแท้จริง ! อีกทั้ง ต้องขอกราบขอบคุณท่านกอบศักดิ์ ภูตระกูล รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ได้ให้เกียรติเดินทางมาเป็นประธานในพิธีบรรพชาอุปสมบท ท่านพัชรภรณ์ อินทริยงค์ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ตลอดจนคณะเจ้าหน้าที่จากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นๆ ที่มีส่วนช่วยให้โครงการนี้สำเร็จลุล่วงสมความมุ่งหมาย

การแสวงบุญในแดนพุทธภูมิโครงการนี้แม้จะได้เสร็จสิ้นลงแล้ว แต่เชื่อว่า ประสพการณ์ที่คณะพระนวกโพธิ์ได้รับมากมายเกินกว่าจะบรรยายได้ สัจธรรมจากแดนพุทธภูมิที่แจ่มชัด คือ การละวางจากความยึดมั่นถือมั่น ทำให้เข้าใจแนวทางธรรมของพระพุทธองค์มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกิดความภาคภูมิใจในการที่ทรงเป็นผู้นำต่อสู่เรียกร้องความเสมอภาคเท่าเทียมของผู้คนในสังคมที่ดูจะย้อนแย้งและไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมอินเดียในสมัยพุทธกาลที่เคร่งครัดในระบอบวรรณะ แต่กลับเป็นประเด็นที่ทั่วโลกเรียกร้องอย่างเข้มข้นในปัจจุบัน และทำให้คลายความสงสัยถึงความมีตัวตนอยู่จริงของพระพุทธองค์ลงโดยสิ้นเชิง การได้สัมผัสสังคมอินเดียเป็นเวลา ๙ วัน นั้นเมื่อหันกลับมาก็อดภูมิใจในความที่ได้เกิดเป็นคนไทยภายใต้พระบรมโพธิสมภารของพระมหากษัตริย์ซึ่งทรงเป็นองค์เอกอัครศาสนูปถัมภกและพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ซึ่งทรงปกครอง ดูแล พสกนิกรให้ได้รับความผาสุกตลอดมา ปวงข้าพระพุทธเจ้าจึงขอน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระกุศลแห่งการบรรพชาอุปสมบท และปฏิบัติธรรมณ สังฆเวณียสถานทั้ง ๔ ตำบล แต่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ซึ่งทรงพระเมตตาต่อพสกนิกรชาวไทยเกินกว่าจะพรรณาได้ ขอให้พระองค์ทรงมีพระสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง สถิตยเป็นพระมิ่งขวัญแก่พสกนิกรชาวไทยตราบนานเท่านาน ขอพระองค์ทรงพระเจริญ

(นายอรณนิติ สุรกา)

“ชนุตตมโพธิ์”

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๙ วันที่ยาตรา ... สู่ก้าวอย่างแห่งปัญญาที่ยั่งยืน

บทบันทึกของผู้บวช

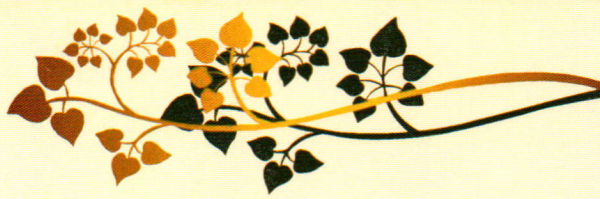
นายเกียรติศักดิ์ หงษ์คำ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ปรารภนาหนึ่งในการเข้าร่วมโครงการบรรพชาอุปสมบทของข้าพเจ้าในครั้งนี้ นอกจากเพื่อการถอยร่นออกจากความตื้นเขินอันแวดล้อมไปด้วยสายสรรพางค์แห่งโลกียะแล้วปลั่งรศมีท่ามกลางผู้คนเพียงเพื่อจะได้พบกับตนเองในวาระสุดท้ายที่เต็มไปด้วย “ความว่างเปล่า” แล้ว เหนือสิ่งอื่นใดคือการเดินทางไปยังแผ่นดินแห่งต้นกำเนิดพระพุทธศาสนา ซึ่งถือเป็นมงคลโอกาสสำคัญยิ่งในห้วงชีวิตของการบรรพชาอุปสมบทที่จะได้ยาตราเพื่อจาริกปฏิบัติตามรอยองค์สมเด็จพระบรมศาสดา ณ สาธารณรัฐอินเดีย และสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล นอกจากเพื่อการแสวงหาคำตอบในทางธรรมแล้ว ข้าพเจ้ายังมีความปรารถนาเพื่อการแสวงหาคำตอบในทางโลกผ่านการพิศชมชีวิตวิถีของผู้คนที่ซุกซ่อนระหว่างทางจาริกและเจริญสติ

บ่ายวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๑ การยาตรา ณ ดินแดนพุทธภูมิได้เริ่มต้นขึ้น คณะผู้เข้าร่วมบรรพชาอุปสมบทเดินทางไปยังวัดไทยพุทธคยา รัฐพิหาร สาธารณรัฐอินเดีย ตลอดสองข้างทางได้ตลอดบอวลไปด้วยกลิ่นอายของร่องรอยการจาริกของพระบรมศาสดา ความสงบ ความเรียบง่ายของผู้คน ตลอดสองฝั่งทาง ที่สกปรกก็คือที่สกปรก ที่สะอาดก็คือที่สะอาด เป็นอยู่อย่างนั้น การที่บ้านเมืองไม่บังคับไม่สร้างภาพ คือการต้อนรับแรก ที่เชื้อเชิญให้เราละทิ้งซึ่งอัตตาและจริตวิถิอันไร้สาระ เมื่อคณะผู้เข้าร่วมการบรรพชาอุปสมบทเดินทางถึงวัดไทยพุทธคยา ซึ่งจวนจะบ่ายคล้อยกระทั่งแสงอาทิตย์เริ่มจางหาย พิธีการปลงผมนาคทั้ง ๖๑ รูป ได้เริ่มขึ้น ณ บริเวณลานหน้าพระอุโบสถ กระทั่งคำคืนแห่งราตรีกาลได้คืบคลานเข้ามา คณณาคนวนกโพธิ์ได้เดินเท้าไปยัง “ต้นพระศรีมหาโพธิ์” เพื่อทำการบรรพชาเป็นสามเณรก่อนพิธีการอุปสมบทจะเกิดขึ้นในย่ำรุ่งของวันถัดไป

ขณะการทำพิธีบรรพชาสามเณรนี้ ทุกอาณาบริเวณของพื้นที่ต้นพระศรีมหาโพธิ์ เต็มแน่นไปด้วยผู้คนจากหลายเชื้อชาติ หลายภาษา ที่หลั่งไหลกันมาราบไหว

ตลอดบริเวณภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์กันเรือนหมื่นเรือนแสนด้วยพลั้ง “ศรัทธา” ซึ่งสะท้อนถึงการมี “ความหวัง” แห่งการมีชีวิตของผู้คนได้เป็นอย่างดี บ้างระงมไปด้วยเสียงสวดมนต์เป็นภาษาที่แตกต่างหลากหลาย บ้างกราบไหว้บูชาในรูปแบบธรรมเนียมพิธีที่บรรพบุรุษปฏิบัติสืบกันมา ทั้งการกราบแบบอัฐภาษคประดิษฐ์ที่ต้องแนบโน้มร่างกายสัมผัสสราบกับพื้น บ้างนั่งสมาธิภาวนาอยู่รายล้อม แม่นภาพที่ปรากฏอยู่เบื้องหน้าในเวลานั้นจะกระเดียดค่อนไปทางความวุ่นวายและความหนาวเหน็บของคำคืน แต่ข้าพเจ้ากลับรู้สึกอบอุ่นและสัมผัสได้ถึงความสุข ความสะอาด ความผ่องใสอย่างมีอาจพรรณนาได้

วันเวลาอย่างเลยกระทั่งถึงคำคืนวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๑ การบรรพชาอุปสมบทของคณะสามเณรนวโกโพธิ์ทั้ง ๖๑ รูป ได้เสร็จสิ้นลง ขณะที่ทางวัดให้การครองสมณเพศได้เริ่มต้นขึ้น เช้าวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๑ คณะพระนวกโพธิ์ได้จาริกไปยังเมืองราชคฤห์ เพื่อบำเพ็ญปฏิบัติและถวายสักการบูชา ณ พระมูลคันธกุฏี บนยอดเขาคิชมกุฏ ซึ่งบนยอดเขานี้ปรากฏเป็นลานกว้างพอสมควร มีฐานอิฐเรียงร้อยเป็นแนวสี่เหลี่ยมสันนิษฐานว่าคือบริเวณที่ตั้งกุฏิหลังแรกที่พระพุทธเจ้าทรงจำพรรษาภายหลังที่ทรงตรัสรู้ภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ทิวเขาโดยรอบเขาคิชมกุฏนี้ใหญ่โตและห่างไกลจากเสียงอันอึกทึกครึกโครมเป็นอันมาก จึงเหมาะแก่การบำเพ็ญปฏิบัติและการบริหารจัดการให้อยู่ในความสงบ กระนั้นสภาพอากาศและลักษณะแวดล้อมได้เชื้อเชิญความใสสะอาดให้ปะทุขึ้นภายในจิตใจได้อย่างน่าอัศจรรย์

ภายหลังการสวดภาวนาและบำเพ็ญจิตอันเป็นกุศลเพื่อถวายสักการะพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดจนถวายพระพรชัยแด่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี บนยอดเขาคิชมกุฏแล้ว เราได้เดินทางต่อไปยังมหาวิทยาลัยนาลันทา มหาวิทยาลัยลัทธิแห่งแรกของโลก ซึ่งตามพุทธประวัติ “นาลันทา” ถือเป็นบ้านเกิดของพระอัครสาวก คือ พระสารีบุตรและพระมหาโมคคัลลานะ และยังเป็นเมืองที่ได้รับการขนานนามว่าเป็นเมืองแห่งการศึกษาและแหล่งค้นคว้าทางวิชาการมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล ในส่วนของมหาวิทยาลัยนาลันทานี้ถูกสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชหรือประมาณ ๒,๐๐๐ กว่าปีล่วงมาแล้ว โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้เกิดการล่มสลายของพระพุทธศาสนาในอินเดียหลายครั้งหลายครา การล่มสลายแต่ละครั้งก็นำมา

ซึ่งการทำลายรูปสัญลักษณ์ทางพระศาสนาต่างๆ ทั้งโบราณสถานและโบราณวัตถุ แต่ทว่าเมื่อยุคแห่งการล่มสลายผ่านพ้นไป ยุคสมัยแห่งการฟื้นฟูก็บังเกิดขึ้นสลับกันไปตามแต่วัฏจักรจะเอื้ออำนวย มหาวิทยาลัยนาลันทาที่ถูกสร้างตั้งแต่สมัยพุทธกาลจึงหลงเหลือเพียงสิ่งปรักหักพังและฐานพระมหาวีรารวมถึงอาคารบางส่วนที่ยังคงสมบูรณ์ เพื่อแสดงหลักฐานถึงร่องรอยอารยธรรมรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาในอดีต

เที่ยงเศษๆ ของวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๑ หลังจากช่วงเช้าคณะพระนวกโพธิ์ได้รับบิณฑบาตเป็นครั้งแรก เราได้เดินทางไปกราบลาต้นพระศรีมหาโพธิ์ก่อนเดินทางไปยังวัดไทยสารนาถ ในเมืองพาราณสี ระหว่างทางซึ่งต้องใช้เวลามากเกือบ ๖ ชั่วโมงข้าพเจ้าลึกลงใจอยู่มากว่าจะนั่งอย่างไร เพื่อปล่อยสิ่งปฏิภูลงท่ามกลางท้องนา ในดินแดนซึ่งห้องน้ำคือเสรีภาพที่มีอยู่ทุกตารางนิ้ว ขณะเบื้องต้นคือกองขี้ควายที่กำลังถูกตอมดมด้วยแมลงวัน ภายใต้ความอื้ออิ่นนั้นข้าพเจ้ากลับพบเห็นแง่มุมอันน่าพิศม ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าพึงจะเข้าใจประโยคหนึ่งของ Helen Keller กวีชาวอเมริกันที่เคยกล่าวไว้ว่า The best and most beautiful things in the world cannot be seen or even touched, they must be felt with the heart. หรือสิ่งที่ดีและสวยงามที่สุดในโลกไม่อาจมองเห็นหรือจับต้องได้แต่รู้สึกได้ด้วย “หัวใจ” ความน่าสนใจของอินเดียทุกวันนี้คือเป็นอะไรก็เป็นอย่างนั้น ที่สปรกสปรกกันไปที่สะอาดก็สะอาดกันไป ที่เจริญก็สวยงามก็เจริญและสวยงามกันไป เป็นสังคมที่ไม่สร้างภาพ ผู้คนก็ไม่เอาความยากจนมาเป็นปมด้อย เป็นประเทศที่ทำให้เราเห็นทั้งขาวและดำในที่เดียวกัน แม้เมืองจะลามลงไปด้วยขอทาน ความเหลื่อมล้ำ และความไม่น่าอภิรมย์โดยเฉพาะระบบสาธารณสุขและการบริการภาครัฐ แต่ก็ไม่เคยมีใครออกมาตำหนิหรือเสียดสีประเทศตัวเอง ซึ่งชวนให้คิดเหลือเกินว่า หรือลัทธิซิงชาดามีแค่เพียงในบางประเทศ

ทว่าในเรื่องของคุณภาพ วันนี้ผู้คนพัฒนานตนเองได้โดยไม่ต้องรอรัฐบาลหรือใครมาหยิบยื่น กระทั่งกลายเป็นประเทศที่มีคนเก่งหลายด้านเยอะมาก ซึ่งพระอาจารย์เคยวิเคราะห์ให้ฟังว่าเกิดจากการชอบคิด ชอบสงสัย ชอบวิพากษ์วิจารณ์ของคนอินเดีย ข้าพเจ้าตอนมาแรกๆ เห็นไปทางไหนก็ไม่พอใจไปหมด กระทั่งเริ่มรู้สึกว่ามันไม่ควรเอาไม้บรรทัดติดตัวมาด้วย เลิกเอาความคุ้นชินมาวัดเทียบกับสิ่งที่ต่างออกไป ควรมองอินเดียในแบบอินเดีย จึงทำให้เห็นว่าแง่มุมของคนอินเดีย นอกจากการมีอัยยาศัยไมตรีที่ดีแล้ว Critical thinking หรือการคิดเชิงวิพากษ์

หรือการคิดแบบตั้งต้นด้วยข้อคำถาม ก็เป็นสิ่งที่คล้ายจะปรากฏอยู่ในระดับ DNA ของคนอินเดีย หากหัวใจสำคัญอีกประการของพระพุทธศาสนาคือการรู้จัก “ตั้งคำถาม” หรือ “สงสัย” ในสิ่งที่ควรสงสัย และค้นหาคำตอบของสิ่งเหล่านั้น เรากำลังพยายามโอบกอดอดีตไว้โดยไม่วิ่งไปข้างหน้า หยุดคิด หยุดเคลื่อนไหวใดๆ เสมือนกำลังถูก “ครอบงำ” และถูกหวนโพรยด้วย “good old days” ที่เต็มไปด้วยเรื่องโกหกอยู่หรือไม่

ระหว่างการศึกษาสิ่งรอบตัวระหว่างการเดินทางบนท้องถนนที่ขรุขระ และเต็มไปด้วยฝุ่นควัน ข้าพเจ้ายังจดจำการปราศรัยของนเรนทราโมตี ที่หน้าจตุรัส Red Fort ในกรุงนิวเดลี ที่บอกว่าอินเดียในอดีตคตินิยมของเขา ประชาชนต้องมีความเท่าเทียม สตรีและเยาวชนมีโอกาที่จะทำตามความฝัน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต้องมีบทบาทในการสร้างชาติ สังคมต้องปราศจากชนชั้น วรรณะ และการคอร์รัปชัน โดยการชักชวนให้ประชาชนละทิ้งทัศนคติ “อะไรก็ได้” มายึดถือทัศนคติ “เราเปลี่ยนแปลงทุกอย่างได้” เพราะเขาเชื่อว่า “Mind is never a problem, Mindset is.” หากสภาพสังคมแบบยึดถือชนชั้นวรรณะนับเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาอินเดียมาหลายสมัย การเปลี่ยนแปลงทัศนคติจากการ “ยอมรับ” มาเชื่อว่า “เราเปลี่ยนแปลงได้” จึงเป็นสิ่งที่ทรงพลังที่จะนำไปสู่การเป็นอินเดียใหม่ เมื่ออินเดียส่งสัญญาณแรง ความหมายของศตวรรษที่ ๒๑ จึงไม่ได้แบ่งผู้คนตามชาติพันธุ์ ชนชั้น วรรณะ อีกต่อไป หากแต่แบ่งตามความฉลาด และการพัฒนาของผู้คน

เช้ามืดของวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๑ เราเดินทางไปยังแม่น้ำคงคา บริเวณท่าทศอัสวเมธ และล่องเรือในแม่น้ำคงคาเพื่อลอยเส้นผมของพระนวกโพธิ์ทั้ง ๖๑ รูป พร้อมลอยประทีปเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ภายใต้การแสวงหาการได้ฟังพิจารณาซากศพที่ถูกเผายังริมแม่น้ำคงคา ได้คลี่คลายปมคำถามที่ถูกแผ่คลุมไปด้วยความมืดบอดทางปัญญากระทั่งเคลื่อนไหวและถูกทาบทาด้วยความสว่าง ความสะอาด ความสงบ ความอิสระ และความยินดีที่จะปล่อยปะละวางใน “อัตตา” และ “โลกียกิเลส” แห่งสังสารวัฏทั้งปวง หากมองคนอินเดียในแบบอินเดียโดยเฉพาะชาวฮินดูเหมือนเป็นผู้อยู่ที่กลมกลืนกับธรรมชาติ และเข้าใจการละวางต่อวาระความตายได้อย่างดียิ่งกระทั่งเป็นที่รู้กันว่า “การตาย” เป็นเรื่องปกติธรรมดา เพราะเหนือกว่าการตายคือ “การก้าวสู่ชีวิตใหม่” เป็นไปตามพระประสงค์ของพระผู้เป็นเจ้าที่คนฮินดูนับถือกราบไหว้ ซึ่งก็เหมือนกับหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ในการระลึกถึงความตายหรือ “มรณานุสติ” ว่า

เป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้พ้น ดังนั้น การระลึกถึงความตายอย่างสมควร จะส่งผลให้จิตใจปรากฏการณ์อันเป็นธรรมชาตินี้ กระทั่งนำไปสู่การปล่อยวางความยึดมั่นถือมั่น หรือการละวางอัตตาหลงได้ในที่สุด ดังนั้น ช่วงเวลาที่เหลืออยู่นี้ เราทั้งหลายจึงควรอย่างยิ่งที่จะน้อมนำหลักมรณานุสติใช้เตือนสติอย่างเสมอต้นในบทอภินิหารปัจจุเวกขณะ ที่ว่า “มระณณัมมิมมท มระณณัง อะนตัตตโต” (เรามีความตายเป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความตายไปไม่ได้)

ภายหลังจากการฉันทาอาหารเพล คณะพระนวกโพธิ์ได้จาริกธรรมต่อไปยังธรรมเมฆาสถูป สถานที่ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนาโปรดเหล่าปัญจวัคคีย์ ภายหลังจากการสวดมนต์เพื่อถวายเป็นพุทธบูชาและถวายพระพรชัยแด่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารีแล้ว คณะเวียนเทียนรอบพระมหาสถูปไปพร้อมกับการเพ่งพิจารณาจิตด้วยอาการสงบ ข้าพเจ้าเชื่อว่าก่อนการแสดงปฐมเทศนาอันเป็นนิรันดระจะเกิดขึ้น ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เจ้าชายสิทธัตถะทรงดำเนินผ่านเรื่องราวมากมายเกินกว่าใครจะอาจเอื้อมถึงในทุกกรณี ทรงเห็นว่า มันมีดำ มีขาว มียาว มีสั้น มีกลางวัน มีกลางคืน ทุกอย่างมีตรงกันข้าม เมื่อมันมีทุกข์ ก็ย่อมมีสภาวะที่ไม่มีทุกข์ หากมองทุกข์ด้วยปัญญาไม่เดินพลา้นเหมือนไส้เดือนลูกขี้เถาหรือกระเทียมกระเทียมหรือต่อการปรุงแต่งใดๆ (อคติ ๔) จึงเป็นทางพ้นทุกข์แบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาดที่ยั่งยืน และหยั่งถึงความสุขที่แท้จริง ซึ่งก็คือ “ความว่างเปล่า”

คำคินนี้เราต้องเดินทางไปยังวัดไทยเขตวันมหาวิหาร ก่อนการเดินทางไปยังเมืองลุมพินีประเทศเนปาลจะเริ่มขึ้นในช่วงวันถัดไป เช้าวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑ คณะพระนวกโพธิ์เดินทางไปบำเพ็ญปฏิบัติ ณ วัดเขตวันมหาวิหาร อารามของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ซึ่งนับเป็นวัดที่พระพุทธเจ้าประทับจำพรรษามากที่สุดถึง ๑๙ พรรษา สถานที่สำคัญซึ่งได้กราบนมัสการ อาทิ พระมูลคันธกุฎี บ่อน้ำสรงสนานของพระพุทธองค์ ต้นอานันทโพธิ์ ซึ่งต้นโพธิ์ที่ปลูกโดยพระอานันทในสมัยพุทธกาล โดยปัจจุบันโพธิ์ต้นนี้ยังได้รับการบันทึกจากหนังสือ Guinness World Records ว่าเป็นต้นไม้ที่มีอายุมากที่สุดในโลก ตลอดอาณาบริเวณของวัดเขตวันมหาวิหาร ล้วนเต็มไปด้วยกลิ่นอายอารยะแห่งพุทธกาลเนื่องจากหลายสถานที่ยังคงเก็บรักษาสิ่งดั้งเดิมไว้อย่างน่าพิศชม กระทั่งทำให้การเจริญสติดำเนินไปอย่างสงบในทุกขณะของลมหายใจ กระทั่งในช่วงราตรีกาลได้ย่ำเยือนมาครั้งคณะพระนวกโพธิ์ได้เดินทางถึงวัดไทยลุมพินี เมืองลุมพินี ประเทศเนปาล

ในคำคินั้นเราได้บำเพ็ญปฏิบัติและถวายพุทธบูชาต่อเบื้องหน้าพระบรมนาถสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ท่ามกลาง ความหนาวเหน็บที่เต็มไปด้วยความอบอุ่นในธรรม

เช้าวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๑ เราได้จาริกธรรมและบำเพ็ญปฏิบัติ ณ วิหาร มหามายาเทวี และเสาพระเจ้าอโศก สถานที่ประสูติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สถานที่ซึ่งในปัจจุบันข้าพเจ้ายังคงพบเห็นความศรัทธาของผู้คนจากทั่วโลกที่มีต่อ พระพุทธศาสนาขณะย่างเดินมาราบไถวกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งตามประวัติที่รัฐบาลอินเดีย ได้จัดทำไว้ประพิศประพายว่า ภายหลังที่พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พระเจ้าอโศกมหาราช มหากษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ของอินเดีย ได้โปรดให้สร้างเสาขนาดใหญ่ มาปักไว้ตรงบริเวณที่ประสูติ เรียกว่า “เสาอโศก” และจารึกข้อความเป็นอักษร พราหมณ์ว่า “พระพุทธเจ้าประสูติที่ตรงนี้” กระทั่งกาลปัจจุบันองค์การ UNESCO (UN Educational, Scientific and Cultural Organization) ได้มีมติให้สถานที่แห่งนี้ เป็นมรดกโลก เนื่องจากเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ถึงหลักฐานของวัฒนธรรมหรืออารยธรรม ที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบันหรือว่าที่สาบสูญไปแล้ว ทว่าสิ่งที่ปรากฏอยู่เบื้องหน้า ของข้าพเจ้าในเวลานั้นคือแท่นศิลาจารึกและแผ่นหินโบราณซึ่งปรากฏหลักฐาน ทางโบราณคดีว่ามีอายุมากกว่า ๒,๐๐๐ ปี คำถามก่อนหน้าของข้าพเจ้าถึงการมีอยู่จริง ของพระพุทธเจ้า จึงคลี่คลายมิใช่ด้วยหลักฐานการปลูกสร้างที่อยู่เบื้องหน้าแต่เป็น “ศรัทธา” ที่อยู่ภายใน

วันเวลาผ่านไปกระทั่งถึงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๑ เราเดินทางถึงวัดไทยกุสินารา เฉลิมราชย์ หลังฉันทตอาหารเพล คณะพระนวกโพธิ์เดินทางถึงสถานที่ปรินิพพาน ณ สาลวโนทยาน เพื่อบำเพ็ญปฏิบัติและถวายสักการะบูชาภายในปรินิพพานวิหาร และปรินิพพานสถูป และถวายผ้าห่มองค์พระพุทธรูปปางปรินิพพาน การเสด็จ ดับขันธปรินิพพานของพระพุทธองค์นี้ ข้าพเจ้าเคยได้อ่านได้ฟังจากหลายตำราและ หลากการบอกเล่าของผู้คนว่าภายหลังการปรินิพพานไปแล้ว พระพุทธองค์ทรงประทับอยู่ ในแดนนิพพาน อันเป็นแดนสถานที่หลุดพ้นจากการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ไม่เวียนว่าย ในสังสารวัฏอีกต่อไป ซึ่งสิ่งมีชีวิตเยี่ยงเราทุกคนสามารถไปถึงที่นั่นได้ด้วยการบำเพ็ญ ปฏิบัติที่สูง ละเอียด รอบคอบ และลึกซึ้ง หากนิเวศน์แห่งการ “นิพพาน” คือสถานที่ อันเป็นนิรันดร์แห่งการปราศจากทุกข์ มีอิสระจากทุกสิ่ง ความหมายของการตาย

จึงเหนือกว่าการกลายร่างกลับคืนสู่ธรรมชาติตามหลักการแห่งวิทยาศาสตร์ เพราะทางไปสู่นิพพานมิได้เดินทางไปด้วยความหยาบและเห็นกระหายในสรรพกิเลส แต่เกิดจากการเอื้อยอย่างชีวิตก่อนการตายด้วยความตั้งม การรังสรรค์คุณค่าแก่สิ่งรอบตัว รวมทั้งกาย วาจา ใจที่เพียบพร้อมไปด้วยศีลาจารวัตรแห่งกุศลธรรมทั้งปวง อย่างลึกซึ้งและต่อเนื่อง

ก่อนพิธีมหาสมณสังคายนาจะเริ่มขึ้นในช่วงก่อนฉันเพล ซึ่งนับเป็นวาระสุดท้ายแห่งการย่างเดินตามทางสายธรรม ข้าพเจ้ารู้สึกใจหายเหมือนวัตถุที่กำลังล่องลอยอยู่กลางนภากาศหล่นวูบสู่เบื้องพสุธา การกล่าวคำปฏิญาณที่จะละจากสมณเพศออกไปสู่ความเป็นคฤหัสถ์ว่า “สิกขัง ปัจจกขามิ คิหิตี มัง ธาเรละ” (ข้าพเจ้าขอลาสิกขา ขอท่านทั้งหลายจงจำข้าพเจ้าไว้ว่า เป็นคฤหัสถ์แล้ว) ยังคงกึกก้องอยู่ในห้วงหฤทัย มันเปี่ยมปนไปด้วยความว่างโหวง และความถวิลถึงชีวิตวิถีแห่งสมณเพศที่ซึ้งชวนให้เห็นถึงแก่นสารสาระแห่งชีวิต ทว่าความโล่งเบาภายใต้ศีลสิกขาที่ได้ถือปฏิบัติกำลังจะยุติลงเมื่อขึ้นตอนสุดท้ายคือการที่พระอุปัชฌาย์ชาตังผำสังฆาภิชาติพาต่ออยู่บนบ่าอยู่นั่นลงในอีกไม่กี่นาทีข้างหน้า

เช้าวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๑ เป็นวันแรกที่มีการดำรงวิถีภายใต้สมณเพศได้ยุติลงอย่างเป็นทางการ ตลอดห้วงแห่งการสมาทานศีลสิกขาเพื่อหาทาง disrupt หรือการละลายอัตตา ความเป็นตัวตนและแก่นสารแห่งโลกียะทั้งปวงในฐานะคณะพระนวกโพธิของข้าพเจ้าผ่านการบำเพ็ญขันติบารมีและธรรมจาริกในดินแดนพุทธภูมิ ตลอดห้วงระยะเวลา ๙ วันที่ผ่านมานี้ “ปฏิจจนุปบาท” ดูเหมือนเป็นสิ่งเดียวที่ข้าพเจ้าอุปมานว่า “คือการค้นพบและเข้าถึง” หากสิ่งที่พระพุทธรองค์ทรงมีพระสุรเสียงคือความประพิศประพายด้วยวิทยาศาสตร์และอภิปรัชญา “ปฏิจจนุปบาท” จึงคือสิ่งล้ำค่าแห่งยุคสมัยที่วิจิตรประณีต ด้วยเป็น “ธรรม” ที่แสดงความเป็น “ธรรมชาติ” ความเป็นเหตุเป็นผลที่เกี่ยวข้องเนื่องสัมพันธ์กัน เพราะมีสิ่งนี้จึงเกิดสิ่งนั้น เพราะไม่มีสิ่งนั้นจึงไม่เกิดสิ่งนี้ที่ยังโง่ ยังจน ยังเจ็บ ยังทุกข์ ยังย่ำอยู่ที่เดิม ไม่ใช่เรื่องราวของวาสนาชะตาชีวิต แต่ล้วนมีเหตุปัจจัยอันเป็นผัสสะแห่งการเชื่อมโยงที่นำสมัยและมีรสนิยมนการตั้งอธิฐานจิตหรือสวดมนต์วิงวอนเพื่อปรารถนาพรหรือพึ่งพระบารมีแห่งสมมุติเทพใดๆ แต่เพียงประการเดียว จึงไม่อาจทำให้ GDP ของประเทศหรือแม้แต่ชีวิตวิถีของกลุ่มสิ่งมีชีวิตได้ก้าวพ้นขีดความศิวิไลซ์ขึ้นมาได้ หากเหตุหรือปัจจัยแห่งการเกิดสิ่งนั้นๆ ยังคงคลาคล่ำอยู่ดังเดิม ปฏิจจนุปบาทหรือหลักความเป็นเหตุเป็นผลนี้ จึงเป็นหัวใจ

สำคัญของสรรพสิ่งถึงการมีอยู่ และเหตุปัจจัยที่จะอธิบายการเกิดขึ้นในเบื้องต้นหน้าก่อนหน้า
นี้ข้อคำถามที่ว่า Why are we born? หรือเราเกิดมาทำไม คือข้อคำถามที่เชื่อว่าหลายคน
รวมถึงตัวข้าพเจ้ายังไม่สามารถหาคำตอบได้อย่างแท้จริงว่าเราเกิดมาทำไม เกิดมา
เพื่ออะไร สารัตถะที่แท้จริงของชีวิตเป็นอย่างไร ด้วยปัญญาอันซื่อตรงและรกรุ่ง
ด้วยจิตที่ปราศจากการยกระดับ จึงไม่สามารถหาคำตอบที่แท้จริงได้ หากลองพินิจ
พิเคราะห์ด้วยจิตที่เป็นกลาง ไม่เผลอไปกับสิ่งยั่วยุหรือเบี่ยงเบนยินยอมข้างกิเลสมากเกินไป
และเพ่งพิจารณาปัญญาให้อยู่บนหลักของความเป็นเหตุเป็นผล บางครั้งคำตอบก็อาจ
หาได้มีความซับซ้อนใดๆ หากการอุบัติขึ้นของสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงินเป็นเพียง
เรื่องบังเอิญ เป็นการเปลี่ยนแปลงทางเคมีและต่อยอดกลายพันธุ์ทางชีวภาพ ไม่ได้เกิดจาก
วัตถุประสงค์ใดๆ ไม่ได้วิเศษหรือมีความหมายยิ่งใหญ่อะไร การค้นพบคำตอบของ
Why are we born? ในท้ายที่สุดหลังจากการพินิจพิเคราะห์ด้วยปัญญา และจิต
อันปลอดโปร่ง จึงล้วนเป็นเพียงสิ่งที่ข้าพเจ้าคิดไปเอง สมมุติไปเอง ในโลกใบนี้ข้าพเจ้า
ไม่ได้เกิด ข้าพเจ้าไม่ได้ตาย “ไม่เคยมีอะไรเกิดและไม่เคยมีอะไรตาย” ทั้งนั้น

ยุคสมัยปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ ความขุ่นมัวของผู้คนถือเป็นตัวแปรตาม
ที่จะต้องเกิดขึ้นตามสมการทางเศรษฐกิจและความผันผวนของสภาวะโลก ดังนั้น
การประคองจิตภายใต้สมาธิและปัญญาเพื่อตั้งรับต่อทุกสภาวะแห่งการเปลี่ยนผ่าน
จึงเป็นพื้นฐานสำคัญของความวัฒนาแห่งยุคสมัยทั้งดงามและยิ่งยง แม้ว่า
การพล่ามพรรณนาจะเป็นเรื่องง่ายกว่าการปฏิบัติ ทว่าเพียงในทุกปัจจุบันขณะของ
การเจริญลมหายใจถูกดำเนินภายใต้วินัยแห่งการมี “สติ” ก็อนุมานได้ว่า “การปฏิบัติ
ได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว”

นายเกียรติศักดิ์ หงษ์คำ

“हितกรโพธิ์”

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

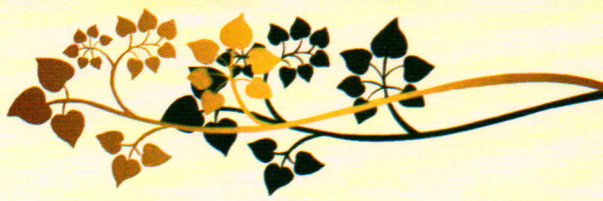
ความประทับใจ

ก่อนอื่นผมขอเล่าสาเหตุสำคัญ ๒ ประการที่ทำให้ผมได้มีโอกาสบวชในครั้งนี้

ประการที่ ๑ ผมเองในช่วง ๓ - ๔ ปี ที่ผ่านมามีทั้งเรื่องที่ไม่ค่อยสบายใจหลายประการ ถึงกระนั้นก็ตามชีวิตยังมีอะไรที่ถือว่าเป็นโชคในคราวเคราะห์ คือ สนใจในพระพุทธศาสนามากขึ้น คงเข้าทำนอง ไม่เห็นทุกข์ ไม่เห็นธรรม ตั้งแต่เริ่มอ่านหนังสือเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง ฟังยูทูบและธรรมะผ่านเครื่อง MP 3 ของพระอาจารย์หลายท่าน ตั้งแต่หลวงพ่อบุชา สุภทฺโท สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ท่านพุทธทาส พระอาจารย์ไพศาล วิสาโล ท่านชยสาโร ภิกขุ และอีกหลายๆ ท่าน มากมายกว่าการเรียนรู้พระพุทธศาสนาตั้งแต่เด็กจนย่างเข้าวัยกลางคนเสียอีก แม้เคยลาบวชเรียนระยะสั้นๆ เพียง ๑๕ วัน ในตอนที่เริ่มรับราชการใหม่ๆ แล้วก็ตามก็ไม่เคยซึมซับอะไรนอกจากการสวดมนต์ได้ และเคารพศรัทธาพระพุทธศาสนาแบบพื้นๆ เท่านั้น

ประการที่ ๒ ในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา ผมมีโอกาสถวายงานเจ้าฟ้าหญิงจุฬาภรณ์ ในโครงการ “สัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า” อย่างไม่คาดคิด โดยปีแรกในฐานะผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ต้องติดตามเร่งรัดการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว ตามพระราชปณิธานของพระองค์ท่านที่จะให้โรคพิษสุนัขบ้าหมดไปจากประเทศไทยในปี ๒๕๖๓ นี้ และในปีที่ผ่านมา ผมปรับเปลี่ยนตำแหน่งเป็นหัวหน้าผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ทำให้ต้องเข้าร่วมประชุมกับพระองค์ท่านบ้างตามโอกาส ได้เห็นการทรงงานของพระองค์ท่านที่ทรงเอาจริงเอาจัง มีพระดำรัสซักถามใกล้ชิดติดตามงานโดยตลอด ทำให้เกิดความประทับใจ ทั้งที่ในอดีตก็เคยถวายเป็นพุทธบูชา รับพระราชทานในต่างประเทศทั้งที่ประเทศแอฟริกาใต้ และเกาหลี มาบ้างแล้วก็ตาม

จนในที่สุด สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีโครงการจัดอุปสมบทขึ้น ทำให้ฝันผมเป็นจริง โดยร่วมกับสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ กระทรวงการต่างประเทศ กรมการศาสนา กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ สมเด็จพระสังฆราช ทรงพระเมตตามาก ทรงประทานผ้าไตรให้ผู้เข้าร่วมโครงการทุกคน รวมทั้งสิ้น ๖๑ คน

นำเข้าเฝ้าโดยท่านปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (นางพัชราภรณ์ อินทรียงค์) พระองค์ท่านทรงมีดำริสางประการถึงการบวชที่ซาบซึ้งใจมาก โดยเฉพาะที่ว่า “การบวชนี้จจะว่ายากก็ยาก จะว่าง่ายก็ง่าย บุญไม่ถึงก็บวชไม่สำเร็จ”

ในช่วงเช้าของวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ เดินทางมาถึงที่ทำงาน เวลา ๐๖.๓๐ น. มองเห็นคนแต่งชุดขาว ๒ คน ยืนเก้ๆ กังๆ อยู่บริเวณที่จอดรถ ถามดูก็ได้ทราบว่าอยู่ในคณะที่จะบวช จำนวน ๖๑ คน นั้นด้วย เลยชวนขึ้นไปพักผ่อน ตื่นกาแฟ เข้าห้องน้ำในห้องทำงาน สอบถามได้ความว่าเป็นผู้อำนวยการสำนักพระพุทธศาสนาจากจังหวัดอุดรธานี และแม่ฮ่องสอน เพิ่งมาถึงกรุงเทพเมื่อเช้านี้เอง และในช่วงตอนสายได้ออกเดินทางร่วมกันกับคนอื่นๆ ที่จะบวชรวมทั้งพี่กุง เขียวรัตน์ วิเชียรสรรค์ และพี่วัฒน์ มหาพันธ์ ไปสมทบกับคณะ จากส่วนอื่นๆ ทั้งจากสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กรมการศาสนา และกระทรวงการต่างประเทศ ที่วัดราชบพิธฯ เพื่อเตรียมตัวเข้าเฝ้าสมเด็จพระสังฆราชรับพระราชทานผ้าไตร ได้พบพี่ป๊อด ชลิต มานิตยกุล ประธาน นบพ. ๑ รุ่นเดียวกัน ทำหน้าที่เป็นประธานฝ่ายฆราวาส พบพี่ตูนารัตถิ์ลักษณ์ แม่งานสำคัญ พบคุณจุ่ม นภาพรา พบท่านทูตที่เกษียณอายุราชการไปแล้วอีก ๒ ท่าน ที่จะบวชร่วมกันในครั้งนี้ คือ ท่านทูตธรากร พานิช และท่านทูตอ่อง เฉลิมพล ทันจิตต์ ซึ่งเคยพบกันคราวอบรม นบพ. ๑ และไปดูงานที่สิงคโปร์ เมื่อ ๖ - ๗ ปีที่แล้ว จากนั้น ก็เข้าพระอุโบสถรอเฝ้าสมเด็จพระสังฆราช แม้ผมเองจะเคยเข้าเฝ้าสมเด็จพระสังฆราชมาแล้วครั้งหนึ่ง ตอนที่ท่านได้รับการสถาปนาใหม่ๆ แต่ครั้งนี้ก็มิวายตื่นเต้นและตั้งใจที่จะได้รับพระราชทานผ้าไตรจีวรบวชจากพระหัตถ์ของพระองค์ พร้อมฟังเทศนาสั้นๆ จากพระองค์ท่าน นี่เป็นความประทับใจครั้งแรก จากนั้นในภาคบ่าย มีการปฐมเทศนาและชี้แจงรายละเอียดโดยท่านทูตป๊อด ชลิต มานิตยกุล อดีตพระนวกะและอดีตเอกอัครราชทูตไทยประจำอินเดีย จากนั้นก็เป็นท่านผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร ท่านเจ้าคุณเมธีวรญาณ ซึ่งภายหลังมีบทบาทกับพวกเรามากที่สุด ท่านหนึ่ง ทำหน้าที่เตรียมการบวชในประเทศไทยร่วมกับวัดไทยพุทธคยา ได้ทราบเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยอันเป็นประโยชน์หลายประการ จนถึงเวลาเข้าเฝ้า สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ในช่วงเวลา ๑๘.๐๐ น. พระองค์ตรัสกับคณะ และประธานด้วยความไม่ถือพระองค์ และทรงพอพระราชหฤทัยเป็นอย่างมาก ที่มีการดำเนินการในครั้งนี้

ในที่สุดเช้าของวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๑ ภรรยาเตรียมของสัมภาระให้
ทั้งยาต่างๆ และของจำเป็นเล็กๆ น้อยๆ แม้จะบอกว่าเอาที่จำเป็นแบบพระๆ แล้วก็ตาม
แต่ก็ยืนยันจะจัดเตรียมให้เต็มที่ ขับริพาวรรณมาส่งที่สนามบินสุวรรณภูมิ Counter C
เวลา ๐๙.๓๐ น. พบปะคณะรอขึ้นเครื่องบินสู่จุดหมายเมืองเคยา เทียวบินที่เวลา
๑๒.๑๕ น. ใช้เวลาบินประมาณ ๓ ชั่วโมง ถึงสนามบินมีเรื่องตื่นเต้นเล็กน้อย
ที่หมอกกลบค่อนข้างจัด แต่นักบินก็มีความสามารถสูงเอาอยู่ รู้ทีหลังว่าบางเที่ยวบิน
ต้องเลยไปลงที่กัลกัตตา หรือพาราณสีแทนเพราะทัศนวิสัยไม่เอื้อจากสนามบินได้ชั้นรถ
๑๕ ที่นั่งไปยังวัดไทยพุทธเคยา ใช้เวลาประมาณ ๑๕ นาที ผมเองไม่ได้ไปอินเดีย
มานาน เห็นภาพ ๒ ข้างทาง ค่อนข้างเป็นธรรมชาติดีมาก อากาศเย็นๆ กลางวันประมาณ
๑๔ - ๑๕ องศา กลางคืนและเช้ามืดก็ระดับ ๘ - ๙ องศา แม้หนาวแต่ไม่มีลม จึงทำให้
อากาศดูสบายๆ ค่อนข้างเย็นเท่านั้น ถึงวัดพวกเราถูกต้อนรับเข้าห้องพักผมได้ห้องพัก
หมายเลข ๑๐๒ พัก ๔ คน มีลำดับหมายเลข ๕ - ๘ โดยผมได้รับหมายเลข ๘ ซึ่งต้องใช้
ตลอดระยะเวลาที่บวชนี้ จะเป็นลำดับที่ ๘ ตลอดไป โดยจะนับตามลำดับอาวุโสอายุ
เป็นเกณฑ์ ที่ Most Junior ที่สุดอายุราว ๒๐ ปลายๆ ได้หมายเลข ๑๑ ในขณะที่
Most Senior หมายเลข ๑ อายุปาเข้าไปเกือบ ๗๐ ปี แสดงว่าไม่มีช่องว่างระหว่างวัยเลย
หลังจากฟังท่านมหาหนุม Brief ให้ฟังคร่าวๆ ถึงความรู้พื้นฐานทั่วไปแล้ว ก็เริ่มพิธีการ
ตั้งแต่ขริบผมโกนศีรษะ โดยใช้ใบบัวที่ทางวัดเตรียมมาให้รองรับเส้นผม ช่วงก่อนที่โกนผม
ก็มีโอกาสได้พบบุคคลสำคัญที่จะมีบทบาทกับชีวิตของพวกเราตลอดที่บวช คือ ท่านเจ้าคุณ
พระธรรมโพธิวงศ์ และรองสมเด็จพระธรรมปัญญาบดี อธิบดีสงฆ์วัดมหาธาตุยุวราช
รังสฤษฎ์ฯ ซึ่งจะเป็นพระอุปฌาย์ด้วย หลังจากโกนศีรษะและทรมานแล้วพวกเรา ๑๑ คน
เดินเป็นขบวนตามพระพี่เลี้ยงไปเจดีย์พุทธเคยา พระพี่เลี้ยงรูปนี้ที่ตอนแรกที่พบก็ประทับใจ
ในน้ำเสียงที่ดังฟังชัดพูดจามีสาระผสมกับลูกเล่น ทราบชื่อภายหลังที่ทุกคนจำได้ดี
คือ พระครูน้อย ท่านมีคุณวุฒิในระดับปริญญาเอกเลยทีเดียว พวกเราเดินตามท่าน
อย่างมีระเบียบ ไปเจดีย์พุทธเคยา ไต่บันไดโหล่สูงสถานที่ตรัสรู้ใช้เวลาเดินประมาณ
๒๐ นาที ครั้งแรกที่เห็นรู้สึกได้ถึงความปิติและศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ระลึกถึงองค์พระสัมมา
สัมพุทธเจ้า (ทราบภายหลังว่าพระพุทธองค์ทรงวางแผนเลือกภูมิพิหารซึ่งยากจนที่สุด
ของอินเดียเป็นรัฐที่ตรัสรู้ และประกาศพระพุทธศาสนา) จากนั้นก็เป็นพิธีการบวชเณร

ได้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ใช้เวลารวมทั้งสิ้นประมาณ ๒ ชั่วโมงเศษ จากนั้นกลายเป็นเนตรจากผ้าขาว เป็น Uniform สีเหลืองผาดแบบเดียวกับพระพุทธองค์มีโอกาสได้สืบสานพระพุทธศาสนาให้ดำรงคงอยู่ต่อไป ช่วงกาลนาน อายากเล่าถึงบรรยากาศโดยรอบพระเจดีย์พุทธคยาที่มีฝูงชนที่ศรัทธาทุกหมู่เหล่าทุกเชื้อชาติมาสวดภาวนาและทำความเคารพในรูปแบบต่างๆ อย่างน่าทึ่งและปลื้มปิติ กลับถึงวัดประมาณเวลา ๒๑.๓๐ น. ฉันท่านประลูกสมอ ชิงแถม แล้วจำวัด เป็นคืนแรกท่ามกลางอากาศเย็นสบาย และตื่นขึ้นสร่งน้ำ ทำกิจส่วนตัว ตั้งแต่เวลา ๐๔.๐๐ น. นานแค่นั้นแล้วที่เราเองไม่เคยนอนร่วมห้องกับชายฉกรรจ์ ตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปเลย นับตั้งแต่มีสิทธิ์นอนเดี่ยวตามระดับชีราขการที่สูงขึ้น แต่คราวนี้ไม่อยากด้วยความรู้สึกที่เตรียมกายเตรียมใจมาแล้วตามหนังสือ “บวชทำไม”ของท่านพุทธทาส ที่อ่านมาก่อน ตรงที่ว่า “เป็นพระแล้วให้เป็นอยู่อย่างต่ำ” เวลาฉันก็ให้ฉันอาหารที่เปรียบเสมือนการกินเนื้อบุตรที่ตายไปในทะเลทราย พ่อแม่ต้องจำใจกินเพื่อการอยู่รอดท่ามกลางทะเลทราย และฉันอาหารเหมือน “น้ำมันหล่อลื่นที่หยอดในเพลาล้อเกวียน” ซึ่งต้องเป็นไปทีละน้อย ฉันพอประทังความหิว ไม่ใช่การฉันเอาร่อยหรือฉันจนอึด ข้อความเหล่านี้ค่อยไปลอยมาอยู่ในความทรงจำของผมตลอด ฉะนั้นพอล้มตัวลงนอนด้วยอากาศหนาว ก็เพียงใช้หมวกคลุมศีรษะปิดหู และสวมเสื้อไหมพรมแขนยาวสีเหลืองที่ทางวัดแจกให้ก็สามารถหลับได้อย่างสบายในคืนวันแรกท่ามกลางอากาศหนาวเย็น

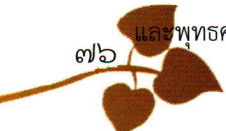
วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๑ ทั้งวันใช้เวลาอยู่ในโบสถ์ เพื่อทำพิธีการบวชชุดละ ๓ คน รวม ๒๑ ชุด โดยเฉลี่ยชุดละประมาณ ๓๐ - ๔๐ นาที จนยุติราวเวลา ๒๐.๓๐ น. จากนั้นก็ไปสวดมนต์ที่ลานโพธิ์ ท่านเจ้าคุณเมธีวรญาณนำสวดบทธรรมจักรกับปวัตตนสูตรและอื่นๆ ปลาบปลื้มใจมาก แต่ก็ทรมานกายเนื่องจากไม่เคยชินกับการนั่งพับเพียบพนมมือ แม้บางครั้งจะปรับเปลี่ยนเป็นการนั่งขัดสมาธิก็ตาม ต้องอดทนเพื่อให้เห็นว่าพระพุทธองค์ทรงเสียสละให้กับพวกเราามากแค่ไหน เพิ่งทราบว่าการจัดแบ่ง จำนวนคนในห้องพักที่วัดไทยพุทธคยานี้ เค้จัดตามอาวุโส เช่น Most Senior ห้องละ ๒ ท่านของเราถือว่าเป็นกลุ่ม Senior ระดับ ๑ - ๑๐ คนแรก ก็เลยได้ห้องพักแบบ ๔ คน ๔ เตียง ๑ ห้องน้ำ ก็สะดวกดี ยกเว้นบางครั้ง กำลังทำธุระเพลินๆ ไฟฟ้าดับโดยไม่มีใครล่วงหน้า แสดงให้เห็นสัจธรรมถึงความไม่แน่นอน เป็นอนิจจัง และสอนให้อย่าประมาท

บรรดาพวก Most Junior กลุ่มสุดท้ายพักกันห้องละ ๑๕ คน มี ๒ ห้องน้ำ ก็นับเป็นวิธีการบริหารจัดการตามความเหมาะสมอย่างหนึ่ง มีข้อสังเกตว่าฤดูหนาวที่อินเดียน่าจะดีกว่าช่วงฤดูร้อน ที่ปกติอุณหภูมิจะสูงถึงเกือบ ๕๐ องศา นึ่งเฉยๆ ลมพัดมาก็กลายเป็นลมร้อน ต้มไข่มุก และน้ำร้อนจะนาน ไฟตกและดับบ่อย เพราะแย่งกันใช้ แอร์ พัดลม บรรเทาความร้อน คนกว่า ๑ พันล้านคน ไม่ธรรมดาจริง ๆ ที่วัดไทยพุทธคยา ซึ่งเป็นวัดไทยที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศเป็นวัดแรกตั้งแต่ปี ๒๕๐๐ นับได้ ก็ ๖๐ ปี พอติบพอติ เมื่อคืนมีเลี้ยง Buffet คนจน โดยเอาอาหารที่จัดทำเรียงไว้ริมทางเดิน ก็มีเด็กเล็ก ผู้หญิงมากินอาหารกันอย่างเจียบๆ ทำให้ได้ข้อธรรมบางประการ ได้เห็นว่าจริงๆ แล้ว มนุษย์เราก็กินน้ำมีอาหาร กินอิ่มท้องไปวันๆ ก็น่าจะพอเพียง ไม่ต้องไปยื้อแย่งโกงใครก็เพียงพอแล้ว วันนี้หลังจากพิธีบวชซึ่งทำต่อเนื่องกันมาทั้งวัน จนเหนื่อยอ่อนทั้งพระอุปัชฌาย์ พระคู่สวด พระบวชใหม่ (พระนวกะ) และอื่นๆ แล้วจน ๒ ทุ่มกว่า ผมเองได้รับฉายาว่า อโนมโพิธ ทูรปุจจะมีฉายาต่อท้ายว่าโพธิทั้งสิ้น โพธิฉายาได้เมื่อบวชใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ สึกแล้วก็ขอให้หน้าความรู้กลับไปช่วยครอบครัว ช่วยชาติได้เป็นพระของบ้านพระของที่ทำงาน เป็นศากยบุตร สืบทอดเจตนารมย์ และองค์ความรู้ของพระพุทธองค์ที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ และทรงพระเมตตาให้คนพ้นทุกข์ จากนั้นก็ไปรวมตัวกันสวดธัมมจักรกับปวัตน์สูตรที่ลานโพธิ์ จากนั้นก็แยกย้ายกันไปพักผ่อนที่อุ่นนอน เตรียมตัวเตรียมใจที่จะออกนอกสถานที่เป็นครั้งแรก โดยพรั่งนี้จะพาไปกรุงราชคฤห์ และมหาวิทยาลัยนาลันทา รวมทั้งวัดเวฬุวัน ซึ่งเป็นวัดแห่งแรกของศาสนาพุทธอีกด้วย ได้มีโอกาส ไปเยี่ยมกุฏิพระพุทธเจ้า บณยอดเขาคิชฌกูฏ เห็นว่าแม้พระพุทธเจ้ายังทรงมี Privacy เป็นตัวอย่างของนักบริหารที่ดีที่ต้องปลื้กวิเวก ไปวางแผนนโยบายบริหารบ้าง พระสารีบุตรท่านเด่นมากทางด้านกตัญญูกตเวที ซึ่งมีโอกาสไปดูแลและเยี่ยมสักการะสกุบ ที่พระสารีบุตรสร้างให้พระมารดาของท่านเป็นสถานที่ที่พระสารีบุตร กลับมานิพพานยังบ้านเกิดของท่านบณยอดเขาคิชฌกูฏ เยี่ยมสักการะกุฏิพระโมคคัลลา พระสารีบุตร นอกเหนือจากกุฏิพระพุทธเจ้า บณยอดเขาคิชฌกูฏแล้ว เขียนถึงตอนนี้ก็นึกถึงคำพูดของท่านเจ้าคุณพระธรรมโพธิวงศ์ ยังก้องอยู่ในหูผมว่า คนดีต้องกตัญญู หากคนเก่งไม่กตัญญูเหมือนมีตาคบไม่มีปลอก อันตรายมาก ที่พุทธคยานี้ได้มีโอกาสเยี่ยมต้นโพธิ์และสักการะ ซึ่งเปรียบเสมือนสหชาติของพระพุทธเจ้า ซึ่งทำหน้าที่คุ้มแดดคุ้มฝนให้พระพุทธองค์ รวมไปถึงบรรดาสาวก

และพุทธศาสนิกชน

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๑ วันนี้พระนวกะทุกรูปต้องตื่นขึ้นมากำหนดตั้งแต่วินาทีนับเป็นการทำวัตรครั้งแรกภายในพระอุโบสถ ตั้งแต่ ๐๔.๓๐ น. ตูตื่นเดินกันมาก เพราะวันนี้จะเป็นครั้งแรกที่จะได้ออกสัญจรนอกวัดในฐานะพระภิกษุสมบูรณแบบภายหลังฉันอาหารเช้าครั้งแรก ซึ่งต้องมีพิธีกรรมพิจารณาภัตตาหารก่อนฉัน และต้องสวดมนต์อุทิศส่วนบุญส่วนกุศล ให้ศีลให้พรกับญาติโยมที่ถวายภัตตาหารหลังฉันเสร็จด้วยเช่นกัน จากนั้นเวลา ๐๘.๓๐ น. พวกเราพระนวกะก็เดินทางโดยรถบัสที่จัดไว้ ๒ คันๆ ละ ๓๐ รูป รวมทั้งพระพี่เลี้ยงและพระอาจารย์ หมายเลข ๑ - ๓๐ อยู่คันที่ ๑ หมายเลข ๓๑ - ๖๑ อยู่คันที่ ๒ คันที่ ๑ มีท่านเจ้าคุณเมธีฯ พระพี่เลี้ยง คือหลวงพี่วิศวกร พร้อมคุณแจ๊คเจ้าหน้าที่ศรัทธาทัวร์ที่คอยบริการแจกจ่ายลูกสมอและลูกมะขามป้อมอย่างสม่ำเสมอ ผมอยากจะบอกเลยว่าช่วงเวลาที่สำคัญและยาวนานที่สุดก็คือช่วงที่อยู่บนรถบัสนี่แหละ แต่ภารกิจที่จัดให้คือรับฟังการบรรยายแบบ Non-Stop และไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อยของพระอาจารย์ท่านเจ้าคุณเมธีฯ รวมทั้งการนำสวดมนต์ซึ่งบางครั้งยาวนานติดต่อกันกว่า ๒ ชั่วโมง ก็เป็นประโยชน์มหาศาลแก่พระนวกะ ข้อดีที่สวดมนต์บนรถสำหรับเราคือ ได้นั่งบนเบาะไม่เมื่อยขา เรียกว่านานเท่าไรไรเท่ากันสู้ไม่ถอย ข้อดีอีกอย่างหนึ่งของการใช้ชีวิตบนรถบัส คือ การศึกษาโดยสังเกตชีวิตภายนอกหน้าต่างรถบัส ซึ่งมีทั้งชนบท ชุมชนเมืองขนาดเล็ก คอกปศุสัตว์ นาข้าว สวนไม้ดอก ร้านค้า ร้านตัดผม สารพัด นับว่าน่าสนใจและประทับใจมาก

วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๑ วันนี้ทำวัตรเช้าเวลา ๐๖.๐๐ น. ถือเป็นวันสุดท้ายก่อนเดินทางไปเมืองพาราณสี การที่ได้มาพักจำวัดที่วัดไทยพุทธคยา ๓ คืน ได้รับความรู้ถึงกิจของสงฆ์ที่ค่อนข้างสมบูรณ์ วันนี้เริ่มต้นฉันอาหารเวลา ๐๗.๐๐ น. เป็นข้าวต้มและขนมปัง ได้รับการสนับสนุนจากคุณหมอสุภาพสตรี พร้อมทีมงาน อากาศวันนี้หนาวเย็นกว่าเมื่อวานที่มีหมอกลงมาก พอฉันเช้าเสร็จก็เตรียมตัวเดินเรียงแถวไปสวดลาตันพระศรีมหาโพธิ์ และกราบอำลาพระพุทธรูปเมตตา การสวดลาได้ตันพระศรีมหาโพธิ์และใกล้สถูปพุทธคยา บรรยาอากาศก็คงดูริมหลึงเหมือนเดิมที่เห็นครั้งแรก ลาเสร็จก็รีบกลับมาวัดเพราะเวลา ๑๐.๐๐ น. จะมีการถวายผ้าป่าบริเวณระหว่างวัดไทยพุทธคยากับเจดีย์พุทธคยา มีวัดของชาติต่างๆ เช่น บังคลาเทศ เป็นต้น ปัจจุบันวัดไทยในอินเดียโดยเฉพาะ ๔ สังฆนียสถานมีการขยายตัวมากขึ้น จุดประสงค์แรกๆ

นอกเหนือจากเผยแผ่พุทธศาสนาโดยตรง รองลงมาคือเป็นสถานที่พักเข้าห้องน้ำระหว่างทางของคนไทยที่ไปกราบสักการะสังเวชนียสถาน อินเดียเองเป็นแหล่งรวมศาสนา เคยมีประสบการณ์ความขัดแย้งในศาสนาต่างๆ มาแล้วเป็นพันๆ ปี จนถือว่าเป็นบทเรียนที่รัฐบาลอินเดียและคนอินเดียตระหนักดี จึงอยู่กันแบบเอื้อเพื่อกันเอง ไม่เบียดเบียนกัน และกัน ยอมรับซึ่งกันและกัน แต่ก็ไม่ออกนอกหน้าในการยื้อแย่งคนต่างศาสนามานับถือศาสนาตนเอง ในเรื่องของชนชั้นวรรณะแม้มีกฎหมายไม่ยอมรับการแบ่งชนชั้นวรรณะแล้ว แต่ในทางปฏิบัติก็ยังคงมีอยู่ พวกวรรณะพราหมณ์ วรรณะกษัตริย์ จะแต่งตัวสวยงาม มีสร้อยสังวาลใส่ พุดจาเสียงดัง ทำนองเป็นผู้นำพวกวรรณะรอง เช่น แพศย์ และศูทร ก็ต้องเจียมเนื้อเจียมตัว ส่วนพวกจัณฑาลก็รู้ตัวเอง จะหมิ่นๆ ยอมรับสภาพ มีบางพวกที่ไต่เต้าขึ้นมาได้ หลังจากทำธุรกิจประสบความสำเร็จแล้ว แต่ก็มีส่วนน้อย เนื่องจากประชาชนมีเป็นจำนวนมาก จึงแย่งกันกินแย่งกันอยู่ คนอินเดียจะรู้กันเองว่าใครวรรณะไหน รัฐพิหารเป็นรัฐที่ชื่อก็บอกแล้วว่ามิฬหารเยอะ แม้ถือเป็นรัฐยากจนและเป็นรัฐเกษตรกรรมที่รัฐบาลอินเดียต้องให้การสนับสนุนมาโดยตลอด แต่ก็เป็นที่ยอมรับว่าเป็นแหล่งรวมศาสนาต่างๆ มาตั้งแต่สมัยโบราณ ย้อนกลับมาที่วัดไทยพุทธคยา ที่พวกเรารีบกลับมาให้ทันการถวายผ้าป่า มีการถวายผ้าป่าจากคณะที่มาจากกรุงเทพฯ คราวนี้ได้เงินกว่าแสนบาท จากนั้นก็ไปเดินเพลมมือสุดท้ายได้ต้นโพธิ์เรียกว่าเป็นลานโพธิ์ของวัด จากนั้นพวกเราพระนวกะก็กราบลาพระอาจารย์พระธรรมโพธิวงศ์ และพระพี่เลี้ยงที่เข้ามาช่วยห่มจีวรทุกวัน ลาเจ้าหน้าที่ของวันที่เริ่มจะคุ้นเคยกัน นั่งรถบัส ๑ และ ๒ มุ่งตรงสู่กรุงพาราณสี คืนนี้เราจะจำวัดกันที่วัดไทยสารนาถ เมืองพาราณสีเป็นเมืองใหญ่ อายุกว่า ๔ - ๕ พันปี เป็นเมืองอนุรักษ (หรือไม่พัฒนา) ก็มีทราบได้ไม่ใช่เมืองใหญ่ แต่เป็นเมืองที่นักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นชาวพุทธ ชาวฮินดู ชาวมุสลิม ต้องมา ในส่วนของชาวฮินดูมาเพื่อสักการะแม่น้ำคงคา ซึ่งถือเป็นแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ของชาวฮินดู ชาวพุทธก็มาดูประวัติศาสตร์พุทธศาสนา มีมหาวิทยาลัยดัง คือ BUH และมีปาลิบาลินมฤคทายวันที่เป็นสถานที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ปฐมเทศนาให้ปัญจวัคคีย์ทราบจนท่านโกณฑัญญะได้ดวงตา เห็นธรรม เป็นปฐมอริยสงฆ์สาวก หลังจากทีพระองค์ทรงตรัสรู้ที่พุทธคยาแล้ว ทรงปิติอยู่ ๔๙ วัน แล้วเดินทางไปพาราณสีอีก ๑๐ วัน จากระยะทาง ๒๘๐ กิโลเมตร หรือ ๑๘ โยชน์ ระหว่างทางเห็นแต่ไร่นา วิถีชีวิตชาวบ้าน

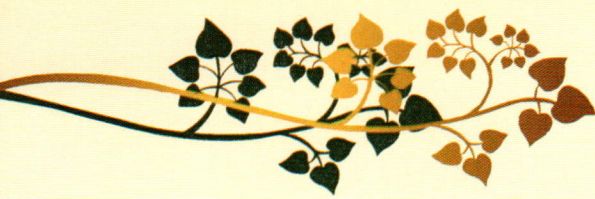

และนิยมเล่นคริกเก็ตทั่วๆ ไป สภาพบ้านเมืองเหมือนเมืองไทยตอนผมเป็นเด็กๆ ขยะมีทั่วไป ชาวเขาก็ทำนาตามวิถีเดิมๆ มีการสีข้าวเป็นแบบดั้งเดิมบ้านเรือนของชาวอินเดียอยู่แล้ว เหมือนทำไม่เสร็จ ฟังว่าต้องทำค้ำๆ ไว้ เพราะถ้าเสร็จจะต้องเสียภาษีโรงเรือน บ้านบางหลังก็เลยอยู่กันมา ๒ - ๓ ชั่วคนแล้ว แต่ยังสร้างไม่เสร็จ บ้านในชนบทที่มองเห็นมักมีชีวิเป็นแผ่นๆ แปะไว้โดยรอบบ้าน สามารถนำมาเป็นเชื้อเพลิงประกอบอาหารได้ด้วย คงคล้ายๆ กับเราผ่าฟืนเก็บไว้ ห้องพักที่วัดไทยสารนาถมีการก่อสร้างเพื่อรองรับชาวไทยและพระไทยที่มาสว่างบุญยังดินแดนปฐมเทศนา ในป่าอิสปตนมฤตทายวัน จึงออกแบบเป็นลักษณะห้องพักเหมือนโรงแรมเป็นตึก ๓ ชั้น มีน้ำอุ่นด้วยวัดไทยสารนาถเป็นวัดใหญ่ที่ค่อนข้างสวยงามมีบริเวณกว้าง สิ่งก่อสร้างต่างๆ กระจายอย่างมีระบบ และวางผังงดงาม เจ้าอาวาสองค์ก่อนและผู้นำก่อกำเนิดวัด ได้รับการยกย่องทำอนุสาวรีย์ให้อย่างน่าชื่นชมยิ่ง ในวัดต่างๆ ที่เรามีโอกาสแวะพักสังเกตเห็นจะมีคณะคนไทยมากบ้างน้อยบ้างมาช่วยงานบริการ บางแห่งเท่านั้นที่มีคนน้อยจริงๆ ส่วนมากเป็นวัดที่เพิ่งก่อสร้าง บางวัดมีพระผู้แทนเพียง ๑ รูป เช่น วัดอโยธยามหาราชธานี ความรู้สึกในระหว่างบวชนี้ นอกจากผมได้มีโอกาสสดมภ์อย่างเต็มที่แล้วยังมีโอกาสได้ภาวนาทำสมาธิทุกโอกาสที่อำนวย ได้รับความสบายใจ ไม่ห่วงกังวลในเรื่องต่างๆ ใจปล่อยวางสบาย อาจเป็นเพราะไม่มีเวลาว่าง มีกิจกรรมตลอด ได้พักใจ แม้กายจะเจ็บปวดจากการนั่งขัดสมาธิ และพับเพียบเป็นเวลานานๆ ก็ตามที่

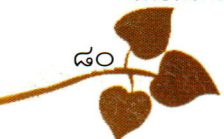
วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๑ เช้าวันนี้ผมจะต้องออกจากวัดไทยสารนาถ ตั้งแต่เวลา ๐๕.๐๐ น. เพื่อไปแม่น้ำคงคา เจ้าหน้าที่พระพี่เลี้ยงขอให้นำผมที่ปลงและไฟฉายติดตัวไปด้วย แถมช่วยให้ระวังระเบิดด้วยในทุกๆ อย่างก้าว ณ สถานที่แห่งนี้ได้รับประสบการณ์ให้เห็นชีวิตคน ที่มีการเผาศพริมฝั่งแม่น้ำคงคามาดังแต่ ๔ พันปี มาจนถึงปัจจุบันนี้ ในแม่น้ำคงคามีการลอยเส้นผมลงไปในแม่น้ำคงคาด้วย หมอกลงจัดมากแทบจะมองไม่เห็นอะไรเลย แต่ก็ตระหนักถึงบรรยากาศรอบๆ ได้ตระหว่างที่อยู่ในแม่น้ำมีคนลอยเรือขอให้ปล่อยปลา ซึ่งผมก็สนับสนุนไปบ้างช่วยกันกินช่วยกันอยู่ จากเรือขึ้นฝั่งเดินตามอาจารย์พระครูน้อยไปตามถนนสายแคบๆ ระยะทางสักประมาณ ๓๐๐ - ๔๐๐ เมตร เพื่อขึ้นรถบัส ได้เห็นคนจนตามถนนมากมาย บ้างนอน บ้างรอขอทาน ได้แต่ปลงว่าชีวิตก็เท่านี้ ในช่วงสายๆ เดินทางกลับวัดทำวัตรเช้าฉันภัตตาหารแล้ว

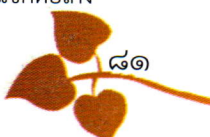
ไปดูป่าอสิปตนมฤคทายวัน สถานที่ที่พระพุทธเจ้าประทานธัมมจักกัปปวัตตนสูตรให้กับ
ปัญจวัคคีย์ และมอบหมายให้ สาวก ๖๑ รูป กระจายกันออกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา
จำนวนพระนี้เท่ากันกับพวกเราพระนวกะ จำนวน ๖๑ รูปพอดีอย่างน่าอัศจรรย์ ภาคบ่าย
ฉันเสร็จก็ขึ้นรถเดินทางไปเมืองสาวัตถิ ใช้เวลาเดินทางทั้งสิ้น ๑๐ ชั่วโมง ระหว่างทาง
เราได้มีโอกาสแวะวัดไทยเล็กๆ ชื่อวัดอโยธยาราชธานีเพื่อแวะฉันน้ำปานะ และเข้าห้องน้ำ
ห้องท่า เรามีประสบการณ์ยิ่งกระต่ายกลางทุ่งแบบต้องนั่งด้วยสี่เหลืงเต็มทุ่งวาซาบิเลย
กว่าจะมาถึงวัดเซตวันก็เกือบ เวลา ๒๔.๐๐ น. จำวัดเกือบเวลา ๐๑.๐๐ น. ในห้องพักรวมกัน
๗ รูป ในระหว่างเดินทางหลายๆ ชั่วโมง พระอาจารย์จะผลัดกันเล่าเรื่องพุทธประวัติ
ที่น่าสนใจ รวมทั้งให้สวดมนต์ตามหนังสือสวดมนต์ที่ได้รับแจกมาโดยตลอดทำให้พวกเรา
คุ้นเคยบทสวดมนต์ใหม่ๆ ที่ไม่เคยสวดได้ดียิ่งขึ้น เมื่อวานฉันพบปลั๊กสำหรับชาร์ตไฟมือถือ
เอาไว้ส่งภาพข่าว ไปให้ทางบ้านตามโอกาสอำนวย นอกจากนั้น ยัง Stand by เอาไว้
ถ่ายภาพข้างทางอีกด้วย

วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑ วันนี้ตั้งแต่เช้าประมาณเวลา ๐๔.๓๐ น. เก็บไว้จำวัด
บนรถอาจเรียกว่าจำรถบ้างก็ได้ มีกำหนดการทอดผ้าป่าแล้วไปดูลุมพินีสถาน สถานที่
ประสูติซึ่งต้องข้ามเขตไปประเทศเนปาล พวกเราต้องเตรียม Passport เป็นอย่างดี
เก็บเอาในไว้อ่าม พุดถึงยาม หลังจากที่ได้รับก็เป็นทีเก็บของสำคัญๆ ไว้ ตั้งแต่
Passport Line ถูกฉีก หนังสือสวดมนต์ สมุดบันทึก ยาทาแก้ปวด เงินปัจจัยที่เอาไว้
บริจาคให้วัดต่างๆ ตามแต่โอกาสจะอำนวย นอกจากนั้น ยังมีเงินใบละ ๑๐ รูปี เอาไว้แจก
คนงาน ขอทาน มากน้อยแล้วแต่โอกาสด้วย นับว่ายามเป็นอุปกรณ์สำคัญที่สุดของพระ
การห่มจีวรใน Uniform พระต้องขอขอบคุณพระพี่เลี้ยงที่กรุณามาช่วยอยู่ทุกวัน
ก็มีสบง เสื้อกันหนาว และเสื้อแขนยาวกันหนาว มีหมวกไหมพรมปิดศีรษะ เท่านั้นก็อยู่ได้
อากาศเย็นค่อนข้างหนาวของอินเดียตอนนี้ ทำให้มีการซักแห้งทุกคืน สิ่งที่ชอบและ
น่าเอ็นดูของผู้คนอินเดีย คือเวลาเดินทางไปไหน ก็จะถูกเรียกว่า อาจารย์ อาจารย์
ตลอดทั้งลูกเด็กเล็กแดง ผู้ชาย ผู้หญิง ตั้งแต่ขอทานยันคนขายของต่างๆ เรียก อาจารย์
อาจารย์ หน่่าสลอน ขอทานพวกนี้ตื้อบ้าง แต่ไม่มาก พอน่ารักน่ารำคาญ สมควร
ประมาณการ ฉันเข้าเสร็จเวลา ๐๗.๓๐ น. จากนั้นก็ได้มีโอกาสส่งข่าวสารไปบ้านบ้าง
เพื่อมิให้เป็นห่วงระหว่างฉันภัตตาหารก็ได้ความคิดในเรื่องเรียบง่าย มีความเป็นพระ

เป็นสมณะ ยิ่งคิดว่าหลังจากสึกแล้วจะพยายามทำตัวให้สมณะเรียบง่ายมากที่สุด ตั้งใจว่าหากลูกๆ เรียนจบ ก่อนทำงาน ถ้ามีโอกาสอยาก (เมตตา) ให้ลูกชายทั้ง ๒ คน มีโอกาสได้บวชและมีประสบการณ์ในลักษณะนี้บ้าง จะเป็นรากฐานที่ดีมากในการดำรงชีวิตต่อไปในอนาคต สำเร็จการศึกษาในทางโลกแล้ว หากสร้าง Good Balance พระธรรมเพิ่มขึ้นก็น่าจะสมบูรณ์ วันนี้ไปดูมหาวิทยาลัยเวทวันซึ่งเศรษฐกิจใหญ่ของกรุงสาวดีที่ท่าน อนาถบิณฑิก เศรษฐี สร้างถวายแด่พระพุทธเจ้าและสาวก ได้เยี่ยมชมพระคันธกุฎีที่พระพุทธเจ้าทรงเสด็จประทับเป็นเวลานานถึง ๑๙ ปี นอกจากนั้น ก็ไปเยี่ยมชมกุฏิของพระโมคคัลลา พระสารีบุตร พระสิวลี ผู้นำมาซึ่งโชคลาภทั้งปวง กุฏิพระองคุลิมาล รวมทั้งศาลาว่าคิความของพระสงฆ์แล้วก็คล้ายๆ กับซากปรักหักพังของเมืองเก่าๆ เช่น อโยธยา สุโขทัย ในบ้านเราคาดว่าอังกฤษคงมีส่วนสำคัญในการบูรณะซ่อมแซม ในสมัยที่ยึดครองอินเดีย ๑๐๐ กว่าปี เมืองสาวดีเป็นเมืองใหญ่อีกเมืองหนึ่งนอกเหนือจากเมืองพาราณสี สาวดีเป็นเมืองศูนย์กลางการค้าจริงๆ สาวดีแปลว่า You name it, we got it. เหมือนสถานที่ที่พ่อค้าจากทุกทางมาเจอกัน ก็เป็นธรรมดาที่จะถามไถ่กันว่าตัวเองมีอะไรมาขาย ตัวท่านละขายอะไร แต่ถ้ามาสาวดีก็มีทุกอย่าง วัดไทยเชตะวันก็มีเครื่องอำนวยความสะดวกพื้นฐานค่อนข้างพร้อมใกล้เคียงกับวัดอื่นๆ มีมุม WIFI ที่พอให้พวกพระนวกะส่งข่าวสารถึงกรุงเทพได้บ้าง พอไม่ให้เป็นห่วงกัน ฉันทเพลเสร็จก็เตรียมตัวเดินทางกันต่อคาดว่าจะใช้เวลาประมาณ ๖ - ๗ ชั่วโมง ซึ่งพวกเราผ่าน ๑๐ ชั่วโมง เมื่อคืนนี้มาแล้วก็บอกกันว่า แค่นี้ไม่เย็น พวกที่จ้องคนขับรถอยู่บอกว่า เมื่อคืนเกือบชนรถ ๑๐ ล้อที่จอดดับไฟเรียบร้อยแล้วต้องหักหลบวากะทันหัน การเดินทางครั้งนี้ต้องชื่นชมคนขับรถบัสทั้ง ๒ คันๆ ละ ๔๐ คน พระนวกะ ๓๐ รูป รวมพระอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ทัวร์นั่งกำลังสบายๆ ที่นั่งละ ๒ คนบ้าง คนเดียวบ้าง ผมตัวใหญ่นั่งคนเดียว ที่นั่งตรงข้ามก็มีท่านพระนวกะโพธิ์อ่องก็นั่งคนเดียวเพราะตัวท่านใหญ่เหมือนกัน พรรคพวกคงไม่อยากมาเบียดถ้าไม่จำเป็น คนขับเดียวมือเดียวตลอด ทำทางสะอาดสะอาดอันมีระเบียบ มีลูกพี่ลักษณะเดียวกันคุณธรรมาโดยตลอด รถสะอาดมาก แม้พวกเราทิ้งขยะเอาไว้บ้าง รุ่งขึ้นก็สะอาดเรียบร้อยทุกครั้ง แหกมีหลายเกรดจริงๆ เวลาโดนตามตื้อขายของหรือมีขอทานมารุมกันมากๆ มีสูตรสำเร็จ คือ “ไม่สบตา ไม่จ้องหน้า ไม่เจรจา” แหกก็เป็นแหกในเมืองไทยก็เป็นแหกไทย มาเมืองแหกก็เป็นแหก ต้องดูและระมัดระวังตลอดเวลา แหกตื้อเก่ง

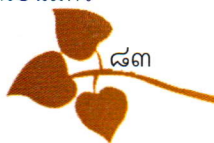
ไม่มีการลักขโมย แต่จะใช้วิธีการตื้อซึ่งได้ผลมาตลอดนับแต่ท่านรัฐบุรุษมหาตมะคานธี เป็นต้นมา ข้าวของที่เสนอขายราคาปรับรวดเร็วที่สุด สมมุติเสนอขายพระพิมพ์ เจอกันครั้งแรกองค์ละ ๑๐๐ บาท เดินไปเดินมาเหลือ ๒๐ บาท จะกลับขึ้นรถ เสนอขาย ๑๐๐ องค์ ๑ บาท อย่างน่าอัศจรรย์ใจว่าขายในราคานี้ได้อย่างไร อย่าแปลกใจวิธีแปลกๆ ย้อนกลับไปเรื่องการเผาศพริมแม่น้ำคงคา พอนั่งรถผ่านแม่น้ำบางแห่งมีการเผาศพกันริมแม่น้ำ ท่านเจ้าคุณเมธีวราญาณอธิบายว่า คำสมมุติว่าเป็นริมแม่น้ำคงคา เพราะการเดินทางไปแม่น้ำคงคาที่กรุงพาราณสีนั้น เป็นไปอย่างยากลำบาก เสียเงินแพง คนตายก็ต้องเผาภายใน ๒๔ ชั่วโมง ทำให้ไปไม่ทัน ดังนั้น บางคนใกล้ตายก็เลยต้องมาเข้าโรงแรมมรณะโฮเต็ล เพื่อนอนรอความตาย บางคนรอตั้งนานยังไม่ตายก็ปรากฏให้เห็นบ่อยๆ บางคนก็คิดว่าเป็นเคล็ดคล้ายๆ ซื้อโรงศพไว้ในบ้านของคนไทยบางคนเหมือนกัน ว่าด้วยเรื่องจิตใจของคนเราเปรียบเหมือน “ข้างกระดิกหู งูแลบลิ้น” จิตใจเราเล่นไปถึงไหนๆ แล้วในเวลาจำกัดที่วูบนี้ การภาวนาชื่อพระพุทเจ้าให้มีความสำคัญที่สุด เหนือการทำบุญอื่นใด ดังนั้นการมาบวชคราวนี้ นอกจากจะได้สวดมนต์ระหว่างเดินทางแล้ว ทุกครั้งพระอาจารย์จะให้พระนวกะฝึกนั่งสมาธิภาวนาเป็นระยะสั้นๆ ประมาณ ๕ - ๗ นาที ทุกครั้งหลังจากสวดมนต์เสร็จ ผลคือจิตไม่กวัดแกว่งไปไหน หากกวัดแกว่งก็ต้องพยายามดึงกลับมาโดยเร็วที่สุด ให้จิตนิ่งที่สุด ไม่ฟุ้งซ่าน ไม่คิดเรื่องในอดีต อย่างกังวลกับอนาคตมากเกินไป ให้อยู่กับปัจจุบันสมกับการเป็นพุทธะ คือ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ในช่วงระหว่างการเดินทางยาวนานในแต่ละวันบนรถบัสนี้มีข้อดีคือ นั่งสวดมนต์บนรถทำให้ไม่เมื่อยขบเหมือนนั่งพื้นกระดาน จะสวดนานเท่าใด ก็ดูพระนวกะทุกรูปเต็มใจอย่างยิ่ง นอกจากนั้น เรายังสามารถศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตของผู้คนผ่านกระจกหน้าต่าง เหมือน Window Shop อย่างนั้น อย่างนั้น บางครั้งผ่านชุมชนในเมืองใหญ่ บ้านเรือนใหญ่โต บางครั้งผ่านชุมชนขนาดกลางมีการซื้อขายของสรรพสินค้า ข้างทาง อาหารการกิน การล้อมวงผิงไฟ นั่งดื่มชา กาแฟ ของผู้สูงอายุหรือในวัยต่างๆ บางครั้งผ่านไปชุมชนที่เป็นชนบทก็ได้เห็นการทำนา นวดข้าว ผัดข้าวร่วมกัน แบบลงแขก (แขกจริงๆ) อย่างน่าสนใจยิ่ง หากหลับตานึกภาพก็คงเหมือนชนบทตอนเรายังเด็กๆ เสียแต่ก่อนข้างสกรปรกในทุกหย่อมหญ้า ขยะพลาสติกเต็มไปหมด ดูทางไหน ไม่เจริญหู เจริญตา แต่ผู้คนซึ่งเคยชินในวิถีชีวิตของตนก็ดูค่อนข้างจะร่าเริงมีความสุข เด็กๆ หยอกล้อกันอย่างมีความสุข

ใกล้ชายแดนอินเดีย - เนปาล รถหยุดพักที่วัดไทยชื่อโยธยาราชธานี เพื่อพักเข้าห้องน้ำ ดื่มน้ำปานะ วัดนี้ตั้งขึ้นตามปณิธานของสมเด็จพระเจ้าตากน้ำ ในสมัยนั้นที่ต้องการสงเคราะห์ผู้เข้ามากราบนมัสการสถานที่ประสูติของพระพุทธเจ้าในประเทศเนปาล คือ ลุมพินีสถาน ด่านที่นี้ลักปิดลักเปิด ไม่แน่นอน ในบางครั้งทำให้คนไป - มา ติดขัดต้องย้อนกลับไปสารนาถ หรือ สาวตถิ ไม่สะดวก บางครั้งถูกปฏิเสธจากตรวจคนเข้าเมือง เนปาลต้องรอคณะที่เข้าไป ไม่มีที่รอที่ปลดปล่อยทุกข์หนักมาก จึงดำริสร้างวัดนี้ให้พระสงฆ์และผู้มาแสวงบุญ เพื่ออำนวยความสะดวก นับเป็นอันสงฆ์กับบรรดาผู้แสวงบุญทุกยุคทุกสมัยอย่างสำคัญยิ่ง คำนวณกันว่าคณะฯ มาถึงวัดไทยลุมพินิน่าจะเกือบเที่ยงคืน พวกเราจึงถือโอกาสทำการสวดปลงอาบัติ ที่วัดไทยชายแดน (วัดโยธยาราชธานี) เมื่อกลับมาถึงวัดไทยลุมพินิจะได้แยกกันพักผ่อนเลย ซึ่งนับว่าดีทีเดียว คณะท่านทูตไทยประจำเนปาลมารอรับพวกเราที่วัด ท่านทูตภควัต อันนี้ เป็นเพื่อนสวนกุหลาบรุ่นเดียวกัน มีการทักทายปราศรัยดื่มน้ำปานะ พอหอมปากหอมคอ รวมทั้งส่งข่าวให้ทางบ้านทราบความเคลื่อนไหวแล้วก็แยกย้ายกันพักผ่อน

วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๑ วันที่ตื่นตั้งแต่ ๐๔.๐๐ น. ห้องนอนที่นี้ น่าจะดีที่สุด ในทุกวัดที่ผ่านมา ทำให้กลับมาดีสุขขึ้นเล็กน้อย เค้จัดให้นอนห้องละ ๒ รูป มีห้องน้ำในตัว น้ำอุ่นพร้อม จัดการในลักษณะเดียวกับรีสอร์ทในเมืองไทย คือ เป็นหลังๆ ผสมผสานกับตึก ขนาด ๓ - ๔ ชั้น มีบริเวณกว้าง เนื้อที่กว่า ๑๐ ไร่ ฉันทัวดมเสริมก็เดินทางโดยรถบัสเพียงประมาณ ๕ นาที โดยรถไปจอดบริเวณวัดพม่าแล้วเดินไปอีกประมาณ ๑ กิโลเมตร ผ่านสิ่งก่อสร้างที่ทางประเทศไทยมาสร้างไว้ เป็นศาลาบริการนักท่องเที่ยวทั่วไปเป็น Visitor Center สำหรับคนทั่วไป บริเวณสถานที่ตรัสรู้ ทางกรมเนปาลสร้างตึกคลุมครอบบริเวณจุดที่ประสูติ ซึ่งสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ประมาณ ๒๘๐ ปี AC หลังจากที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว ได้สั่งให้น้ากอนหินมาวางทับ ปัจจุบันทางการทำระจกครอบไว้เป็นอย่างดี มองเห็นเพียงภายนอก โดยทำเป็นทางเดิน รอบบริเวณขนาดสนามฟุตบอลให้ผู้คนได้ศรัทธามาสวดมนต์และสักการะ อย่างไรก็ตาม มีการพิสูจน์แล้วว่าอายุก่อนอิฐหินดังกล่าวตรงกับแต่ละสมัยใด ที่เห็นๆ นอกเหนือจากชาวเนปาลที่มาเยี่ยมสักการะแล้ว ชาวเนปาลที่เห็นโดยรวมๆ จะดูสะอาดสะอ้านกว่าอินเดียและเด็กผู้หญิงจะหน้าตาดีกว่า ส่วนผู้ชายจะดูเอาจริงเอาจังและไม่ซี้เล่นแต่ก็เป็นมิตร

นอกเหนือจากชาวอินเดียและเนปาลแล้ว คือ กลุ่มชาวพม่า อีเบต ที่มีทั้งพระและฆราวาส เสร็จจากการสวดมนต์ทำพิธีและเยี่ยมชมสถานที่ประสูติของพระพุทธเจ้าแล้วพวกเรา ก็เดินทางกลับวัด และเข้าพิธีถวายผ้าป่า จากนั้นก็เป็นการดื่กบาตร โดยมีสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศเนปาล เป็นเจ้าภาพ ฉันทันในบาตรริมสระโบกขรณีจำลอง เสร็จภารกิจขึ้นรถบัสตั้งแต่เวลา ๑๒.๓๐ น. มุ่งหน้ากลับเข้าประเทศอินเดีย ผ่านด่าน ชายแดน และที่วัดไทยนราชารัตนาราม ๙๖๐ เดินทางมาถึงวัดไทยกุสินาราระมาณเวลา ๑๙.๐๐ น. ก็เตรียมเริ่มพิธีถวายพระพรถวายในหลวง รัชการที่ ๙ เป็นการสวดถวาย พระพรและมอบผ้าบังสุกุลด้วย จากนั้นก็เข้าพักผ่อนจำวัด อากาศยังคงหนาวต่อเนื่อง ลงเรื่อย ๆ ยิ่งตกตึกที่ ๑ ที่ ๒ ลูกออกมาเข้าห้องน้ำ ๒ - ๓ ครั้ง ก็รู้สึกถึงความเย็นยะเยือก

วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๑ วันนี้มีพระนวกะหลายรูปป่วยตามๆ กัน รวมทั้ง หลวงพี่กัณฑ์และหลวงพี่ณวัฒน์ โชคดีที่ผมป่วยมาแล้วก่อนบวช คงส่งท้ายไปแล้ว สาเหตุ น่าจะมาจากอากาศที่เย็นลงๆ อย่างรวดเร็ว สลับกับการไปตากหมอก ซึ่งลงหนักเป็น ละอองฝนขนาดเล็กในตอนเช้าๆ ที่บางครั้ง ต้องถอดหมวกเพื่อให้ดูเหมาะสมสวยงาม อีกประการหนึ่งคือการนั่งรถบัสนานๆ อากาศไม่ถ่ายเท ก็จะเป็นปัจจัยเร่ง นั้ดลงโบสถ์ เวลา ๐๕.๓๐ น. วันนี้พระนวกะทุกรูปดูจะตื่นเต้นกว่าทุกวันเพราะจะเป็นวันสึก หรือลาสิกขาบท ตอนเช้าท่านเจ้าคุณเมธีวราญาณ นำสวดโอวาทปาฏิโมกข์รวดเร็ว อย่างรวดเร็วและชัดเจน คล่องแคล่วมากประมาณ ๓๕ นาทีจบ ถือเป็นมืออาชีพมาก ทราบทีหลังว่าวัดใหญ่บางสำนักในกรุงเทพฯ ต้องรับเฉพาะพระที่สวดปาฏิโมกข์ได้เท่านั้น หรือแม้บางสำนักยังไม่มีใครสวดได้เลยก็มีผลพลอยได้จากการสวดปาฏิโมกข์นั้น ก็เพื่อทำน้ามนต์ จากนั้นพวกเรา ก็ไปนมัสการสถานที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานและสถานที่ ถวายพระเพลิงพระศพ ซึ่งเป็นสถูปเรียกว่า มกุฏพันธเจดีย์ อากาศเย็นและมีละออง หมอกตลอดเวลา แม้เวลา ๘ - ๙ โมงแล้ว แต่อากาศยังขมุกขมัว สังเกตว่านอกจาก พวกเราแล้วก็มียกลุ่มผู้แสวงบุญชาวพม่า เวียดนาม เกาหลี ญี่ปุ่น ซึ่งมีคนอินเดียเอง ก็ร่วมมาด้วย สิ่งที่น่าสนใจในการเดินทางคราวนี้ นอกเหนือจากที่ได้มีโอกาสกราบเคารพ พระพุทธเจ้าที่มีพระคุณกับเรา ๔ ตำบลแล้ว เรื่องประจำวันที่พบเห็นคือการใช้ชีวิตบนรถ ซึ่งคนขับจะบีบแตรตลอดเวลา Joke กันว่าที่อินเดียนี้ถ้าเบรคเสียกับแตรไม่ดัง เค้าจะซ่อม แตรก่อนจนเป็นการเดินทางทางถนนที่คับแคบ มีสิ่งกีดขวางทั้งคันทั้งของตลอดเวลา

เค้าก็สามารถนำพารถบัสดูใจไปถึงจุดหมายด้วยดี ระยะทางบางตอนใช้เวลานานจนลืมนับ เช่น ระหว่างसानาไปลูมพินิเราออกเดินทางจากसानาเถียงวันไปถึงลูมพินิเถียงคิน เป็นต้น

วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๑ วันนี้ตื่นแต่เช้าเวลา ๐๔.๓๐ น. ห้องนอน ๓ คน มีน้ำอุ่นอาบอย่างดีแล้วกลับมาวัดไทยसानาครวณนี้มีกลุ่มคนไทย ๒ - ๓ กลุ่มมาด้วย บางส่วนเป็นผู้แสวงบุญ บางส่วนบวชเป็นชี จึงไม่ทราบว่าเป็นการมาบวชที่อินเดีย เริ่มเป็นที่นิยมจากหลายกลุ่มหลายพวก ซึ่งนับเป็นนิมิตหมายที่ดียิ่ง เสียหายที่วัดไทย สารนาถไม่มี WIFI เลยติดต่อบ้านไม่ได้ แต่ภรรยาคงมารับตามเวลา ยอมรับว่าตื่นเต้นที่จะได้กลับบ้าน วันนี้ทานข้าวเสร็จ คณะจะไปดูพิพิธภัณฑสถานซึ่งห่างจากวัดไปไม่ไกล ซึ่งระยะเดินทางประมาณ ๑๕ นาที เป็นพิพิธภัณฑสถานเล็กชิ้นเดียวแต่ออกแบบดีมาก มีหลายปีก เป็นที่สะสมของเก่าสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช อายุอานามก็ ๒ พันกว่าปี ทั้งสิ้น Master Piece ของที่นี่ คือ เสาหินที่เป็นส่วนยอดของเสาหินอโศก เป็นรูปสิงห์ของพระพุทธเจ้า โดยเฉพาะ ม้า ช้าง และเป็นวงงจักร นับได้ ๒๔ ซี่ล้อ ในวงจักรนั้นสวยงามมาก เป็นหินมันเหมือนของใหม่ แต่ก็เก่ากว่าเกือบ ๒,๕๐๐ ปี น่าทึ่งจริง นอกจากนั้น ที่เป็นสมัยโบราณทั้งพระพุทธรูปหลายชนิด หลายขนาด ทั้งรูปบูชาต่างๆ มากมายน่าสนใจยิ่งเดินดูพิพิธภัณฑสถานอยู่ราว ๑ ชั่วโมง ก็ต่อไปยังวัดลังกาที่มีผู้คนมาเยี่ยมเยียนพอๆ กับวัดไทย ที่วัดลังกานี้ถือเป็นหนึ่งในวัดบุกเบิกสำคัญ ในนครพาราณสี เป็นสถานที่แสดงธรรมจักรกับปวัตตสูตรแก่ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน กลับมาที่วัดไทย สานาถ เพื่อถวายผ้าป่าให้กับวัดแล้วทานอาหารกลางวัน จากนั้นก็ขึ้นรถไปสนามบินเมืองพาราณสี ซึ่งต้องใช้เวลาอีกประมาณ ๑ ชั่วโมง ถึงนาที่นี้ ผมขอยืนยันว่าหากไม่มีพันธะภาระอะไรอยู่ทางเมืองไทยก็อยากจะบวชต่อ การบวชครั้งนี้แม้ระยะเวลาไม่นาน แต่คุ้มค่ามากไม่นับความรู้ที่ได้รับจากพระอาจารย์ ตั้งแต่พระธรรมโพธิวงศ์ พระเมธีวราญาณ รองสมเด็จพระธรรมปัญญาบดี พระครูน้อย พระทีเลียงหลายๆ รูป ที่ได้เดินทางไปยังดินแดนพุทธภูมิ สังเวชนียสถาน ๔ แห่ง เดินตามรอยพระบาทองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงพระเมตตาสั่งสอนสรรพสัตว์ให้พ้นทุกข์ด้วยพระวิริยะอุตสาหะ เสมือนหนึ่งเพิ่งเกิดขึ้นแม้ระยะเวลาจะล่วงเลยมากกว่า ๒,๕๐๐ ปี แล้วก็ตาม

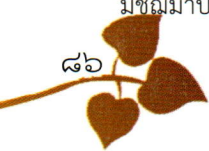
ความรู้สึกที่ได้ติดตัวไป คือ การดำรงตนแบบพระหรือกึ่งพระแม่ผมได้ออกจาก
เพศบรรพชิตเข้าสู่ศฤง์เต็มตัวแล้วก็ตาม ผมเองพึงระลึกเสมอว่าจักเดินตามรอย
พระพุทธองค์โดยเฉพาะหลักมัชฌิมาปฏิปทา หรือทางสายกลาง ทั้งการดำรงตน
และการคิดอ่าน เป็นคนธรรมดาที่เป็นพระได้ เป็นพระในใจในการกระทำ

ท้ายนี้ ผมซาบซึ้งอย่างมากในพระกรุณาธิคุณองค์สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ และสำนักงานปลัดสำนัก
นายกรัฐมนตรี ที่ได้รับโอกาสครั้งสำคัญที่สุดครั้งหนึ่งในชีวิตนี้กราบขอบพระคุณครับ

ความประทับใจ

ประทับใจในคน นับเนื่องตั้งแต่สูงสุดที่ได้รับพระราชทานผ้าไตรจีวรและ
พึงรับสั่งสมเด็จพระสังฆราช ที่ว่าการบวชจะว่ายากก็ยาก จะว่าง่ายก็ง่าย ต่อมาก็คือ
องค์สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารีที่มีพระดำรัส
ด้วยความเมตตา ในคราวที่คณะเข้าเฝ้าที่ว่า อยากให้ผู้บวชได้มีโอกาสเรียนรู้การภาวนา
สมาธิครั้งแรก ที่กำหนดลมหายใจเข้า - ออก อาจได้สักอึดใจหรือไม่ก็นาที แต่ขอให้
ฝึกปรือจนถึง ๓๐ - ๔๕ นาที เช่นที่พระองค์มีประสบการณ์ บุคคลต่อมาคือ
ท่านปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ท่านรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่กรุณาเดินทางร่วมไป
ในคณะครั้งนี้ คราวที่โกนผม ก็ยังอุตสาห์ไปนั่งพับเพียบตรงหน้า แม้ผมเองขณะนั้น
ยังไม่ได้มีสถานะพระแต่อย่างใด บุคคลต่อมา คือ พระอาจารย์พระธรรมโพธิวงศ์
หัวหน้าพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย - เนปาล ท่านเจ้าคุณเมธีวรญาณ ที่พร่ำสอน
และไม่เคยเหนื่อยหน่ายในการสั่งสอนอบรมตลอดระยะเวลาที่บวช

ประทับใจในสถานที่และบรรยากาศ มีโอกาสไปกราบนมัสการสังเวชนียสถาน
๔ ตำบล นับเป็นกุศลกรรมอันยิ่งใหญ่ของผม การได้ระลึกถึง ได้สวดมนต์ กราบแสดง
ความเคารพสูงสุดต่อองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ทรงเสียสละ ทรงเมตตาอยากให้ชาวโลก
พ้นทุกข์ ด้วยพระธรรมคำสั่งสอนของพระองค์ผมซาบซึ้งประทับใจ นึกถึงภาพสถานที่
ประสูติ ตรัสรู้ แสดงโอวาทปฎิโมกข์ และปรินิพพาน ได้เข้าใจไตรลักษณ์ อริยสัจ ๔
มัชฌิมาปฏิปทา มรรคมีองค์ ๘ ฯลฯ เป็นที่ประทับใจมาก นอกจากนี้ ยังได้รู้เห็นซึมซับ

ความเป็นไปในสังสารวัฏ ได้เห็นสังขธรรมความเจริญสูงสุด ความเสื่อม ความเป็นธรรมดา ความต่ำสุด ความตาย ความว่างเปล่า ล้วนนำมาซึ่งความประทับใจทั้งสิ้น

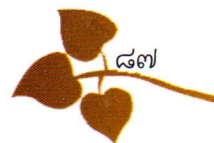
ความประทับใจและดีใจ ที่เกิดมาเป็นชาวพุทธ มีพระพุทธเจ้าเป็นเจ้าชีวิต มีพระธรรมคำสอนเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ต้องกราบขอบคุณทุกท่านที่เกี่ยวข้อง มา ณ โอกาสนี้

นายสุรศักดิ์ เรียงเครือ

“อโนมโพธิ”

หัวหน้าผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ตามรอยพระศาสดา ในดินแดนพุทธภูมิ

ปฐมบท

โครงการบรรพชา/อุปสมบทหมู่ และปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมายุครบ ๕ รอบ ณ สาธารณรัฐอินเดีย และสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๒๑ มกราคม ๒๕๖๑ เป็นโครงการที่รัฐบาลไทยจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อถวายเป็นพระกุศลแด่ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี องค์ประธานสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ มีผู้เข้าร่วมจำนวน ๖๑ คน ประกอบด้วยบุคลากรสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ซึ่งมีสัดส่วนมากที่สุด ข้าราชการสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ข้าราชการกระทรวง และกรมต่างๆ ตลอดจนบุคลากรของมูลนิธิแพथยาสมาธิพระเจ้าพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอ.สว.)

ในวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ ภาคเช้า คณะผู้บรรพชา/อุปสมบทได้เดินทางไปยังวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เข้าเฝ้าถวายสักการะสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พร้อมกับเข้ารับประทานผ้าไตรและรับพระโอวาท โดยมีนางพัชรภรณ์ อินทริยงค์ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำเข้าเฝ้า

ในช่วงเย็น สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารีพระราชทานพระวโรกาสให้ นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นำคณะบรรพชา/อุปสมบท เข้าเฝ้าเพื่อรับพระราชทานผ้าไตรสำหรับนำไปถวายพระอุปัชฌาย์ พร้อมกันนั้น พระราชทานพระโอวาสแก่คณะให้ตั้งใจภาวนาตลอดระยะเวลาของการไปปฏิบัติธรรมในครั้งนี้

จากสุวรรณภูมิสู่พุทธภูมิ

ตอนสายของวันเสาร์ที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๑ ผู้บรรพชา/อุปสมบทพร้อมด้วยคณะของรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี รองประธานสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ รองผู้อำนวยการสำนักองค์ประธาน สถาบันวิจัย

จุฬารามณ์ รวมถึงผู้ติดตาม โยมอุปัฏฐาก และเจ้าหน้าที่ของบริษัท ศรีธาทัวร์ จำกัด เดินทางจากท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ มุ่งหน้าสู่สนามบินคยา รัฐพิหาร สาธารณรัฐอินเดีย โดยสายการบินไทยสไมล์ สายการบินที่เต็มไปด้วยรอยยิ้ม

หลังจากที่ลัดเลาะปูยเมฆเป็นเวลา ๓ ชั่วโมง ๒๐ นาที นักเหล็กก็พาเรามาถึง ท่าอากาศยานคยา (GAYA) เพียงแค่เห็นชื่อย่อสนามบินก็คาดเดาไปล่วงหน้าแล้วว่า สนามบินนี้น่าจะเก๋สมชื่อ เมื่อก้าวเข้าไปในอาคาร ก็ได้พบกับภาพที่เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า อยู่ทุกหนทุกแห่ง แต่ที่ขลังที่สุดก็คือบริเวณอาคารรอบอวลไปด้วยเสียงสวดบทไตรสรณคมน์ “บุตตัง...ชะระนัง...คัจจาหมิ.....ธัมมัง...ชะระนัง...คัจจาหมิซังคัง...ชะระนัง...คัจจาหมิ.....” สมกับเป็นประตูเมืองของสถานที่ตรัสรู้โดยแท้

สภาพอากาศเมืองคยา แม้จะเป็นเวลาบ่ายต้นๆ แต่มีหมอกปกคลุมค่อนข้างหนา โดยก่อนหน้านี้อีก ๒ - ๓ วัน หมอกลงจัด จนเครื่องบินไม่สามารถลงจอดได้ หมอกที่ว่าควรจะเรียกว่า smog น่าจะถูกต้องกว่า เพราะมีทั้งหมอก และควันผสมกัน สนามบินคยานี้ ตั้งอยู่ในค่ายทหาร ซึ่งน่าจะเป็นทหารบก สังเกตได้จากการนำเอารถถังเก่าไปตั้งแสดงบริเวณหน้าอาคารสนามบิน ซึ่งดูแล้วขัดตาชอกกล

เมื่อได้สัมผัสภาระกันครบแล้ว ก็ออกเดินทางไปยังวัดไทยพุทธคยาโดยรถบัส แต่เนื่องจากในวันดังกล่าว องค์ศาลาจะมีกำหนดไปกล่าวปาฐกถาที่บริเวณพุทธคยา ตำรวจไม่อนุญาตให้รถบัสใหญ่ผ่านเข้าไป คณะจึงต้องนั่งรถบัสเล็กขนาด ๑๒ ที่นั่งแทน

หลังจากที่รถออกจากเขตสนามบินแล้ว ก็ได้รับการต้อนรับจากคนอินเดีย อย่างอึ้งคึ้ง ซึ่งไม่ใช่กองเกียรติยศ หรือขบวนพอรอะไรทั้งสิ้น หากแต่เป็นบรรดากลุ่มที่แต่ละคนพร้อมใจกันสร้างสรรค์เสียงขึ้นมา การบิบบรรดากลุ่มของคนอินเดีย ไม่ใช่เพื่อไล่รถคันหน้าแต่เตือนให้รู้ว่ามรดกด้านหลัง หรือกำลังจะแซง นับเป็นเอกลักษณ์ และเสน่ห์อย่างหนึ่งของประเทศอินเดีย เวลาประมาณ ๓๐ นาที ก็ถึงวัดไทยพุทธคยา ณ ที่นั่นมีพระพี่เลี้ยงมาให้การต้อนรับ พร้อมกับแนะนำสถานที่ต่างๆ ภายในวัด

เมื่อได้เวลาแล้ว ก็เริ่มพิธีปลงพมณาคบบริเวณด้านหน้าพระอุโบสถ โดยมีพระธรรมปัญญาบดี อธิบดีสงฆ์วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ฯ เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ และนายกอบศักดิ์ ภูตระกูล รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธานฝ่ายฆราวาส

แม้ทางวัดจะเตรียมน้ำอุ่นสำหรับราดศีรษะผู้ที่จะปลงผมแล้วก็ตาม แต่ด้วยเป็นเวลาที่เย็นมากแล้ว อุณหภูมิลดลงอย่างรวดเร็ว จึงได้เห็น “นาคสะดุ้ง” อย่างแท้จริงก็คราวนี้

ส่วนตนเอง ได้โกนศีรษะและคิ้วที่เมืองไทยตั้งแต่วันก่อนหน้า จึงไม่ต้องนั่งต่อสู้กับความหนาวเย็น นอกจากทำการขลิบผมเป็นพิธีเท่านั้น

หลังจากที่ไปเปลี่ยนเป็นชุดนาคแล้ว คณะผู้บรรพชาได้ไปพร้อมกันในศาลาเพื่อทำพิธีเปิดโครงการบรรพชา/อุปสมบทหมู่ฯ โดยนายออบศักดิ์ ภูตระกูล รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

เมื่อเสร็จสิ้นพิธี คณะบรรพชา/อุปสมบท ซึ่งตอนนี้กลายเป็นนาคไปเรียบร้อยแล้ว ได้ออกไปตั้งแถวและเดินเท้าไปยังบริเวณพุทธคยา (Bodhgaya) ซึ่งอยู่ห่างออกไปราว ๑ กิโลเมตร โดยมีพระอาจารย์นำสวดบทสรรเสริญพระพุทธคุณฯ (อิติปิโสฯ) ไปตลอดทาง

บริเวณที่เรียกว่าพุทธคยานี้ ปัจจุบันอยู่ในเขตการปกครองของตำบลโพธิคยา อำเภอคยา จังหวัดปัตตานะ รัฐพิหาร

ระหว่างทางพบเห็นนักบวชศาสนาพุทธ ทั้งเถรวาท และมหายาน เดินสวนไปมาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะพระธัมมิกะที่มีจำนวนมากที่สุด

การประกอบพิธีบรรพชากระทำภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ท่ามกลางอากาศที่หนาวเย็น พิธีดำเนินไปอย่างเรียบง่ายและกระชับ แต่มีความขลังอยู่ในตัว ระหว่างที่คณะนากล่าวคำขอบรรพชาพร้อมกันด้วยเสียงอันดังก็ก้องไปทั่วบริเวณพิธี ได้ก่อให้เกิดอาการตื่นตันปลื้มปิติขึ้นมาในใจของทุกคน

พิธีบรรพชาเป็นสามเณรเสร็จสิ้นสมบูรณ์ในเวลา ๒๑.๐๐ น. เศษ ซึ่งเป็นเวลาที่จวนจะปิดมหาวิทยาลัยพุทธคยา คณะเณรใหม่ตั้งแถวเดินอ้อมพระมหาวิหาร มุ่งหน้าสู่วัดไทยพุทธคยา โดยมีการสวดบทอิติปิโสฯ ไปตลอดเช่นเดียวกัน ต่างกันที่เข้าไปเป็นชุดชาวขากลับเป็นชุดสีน้ำตาลเจือส้ม

จากเนรสุ่พระ

วันนี้มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากเป็นวันสำหรับการอุปสมบทโดยเฉพาะ เป็นการเปลี่ยนสถานะจากเนรไปสู่ความเป็นพระภิกษุ

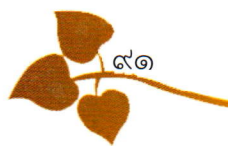
ตั้งแต่เวลาตีสี่เศษ ก็ถูกปลุกโดยเสียงสวดมนต์ของอุบาสก อุบาสิกาที่ไปช่วยปฏิบัติงานในวัดไทยพุทธคยา จนราวๆ ตีห้า พระพี่เลี้ยงได้เข้ามาช่วยบรรดาเนรใหม่ทำการครองผ้า ซึ่งเป็นแบบห่มดอง เนรในห้องทั้ง ๔ รูป ไม่นัดการห่มดองแบบนี้ จึงตกเป็นภาระของพระพี่เลี้ยงที่จะต้องเหนื่อยกับพวกเรา

หลังจากทำวัตรเช้า และฉันจึงหันเข้าเรียบร้อยแล้ว ก็เริ่มพิธีอุปสมบทที่พระอุโบสถวัดไทยพุทธคยา โดยพระธรรมโพธิวงศ์ (วีรยุทธ์ วีรยุทธ) เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา หัวหน้าพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย-เนปาล เป็นประธานในพิธี และเป็นพระอุปัชฌาย์

เมื่อญาติโยมถวายเครื่องอัฐบริวารแก่เนรทั้ง ๖๑ รูป เรียบร้อย จึงเริ่มเข้าสู่พิธีของสงฆ์ เริ่มจากเนรกล่าวคำขณิสัย (การร้องขอต่อพระอุปัชฌาย์ขอให้ท่านเป็นที่พึ่งที่อาศัย ให้การอบรมสั่งสอน) กล่าวคำขอให้ท่านเป็นพระอุปัชฌาย์ และกล่าวรับเป็นธุระให้ท่าน ซึ่งกระทำพร้อมกันเป็นหมู่ทั้ง ๖๑ รูป ในแต่ละขั้นตอนพระอุปัชฌาย์ได้เมตตาแปลภาษาบาลี พร้อมกับอธิบายความหมายอย่างละเอียด

จากนั้น พระสุวิมลธรรมมาภรณ์ ซึ่งเป็นพระกรรมวาจาจารย์ และพระเมธีวราญาณ ซึ่งเป็นพระอนุสาวนาจารย์ ได้สวดถามอันตรายกกรรม เป็นชุด ชุดละ ๓ รูป การถามอันตรายกกรรมนี้ เป็นการสอบถามถึงเหตุขัดขวางการบวช อาทิ การเป็นโรคต่างๆ การมีหนี้สิน การมีบาตรจีวรไม่ครบ เป็นต้น นาค ๓ รูปแรก ได้แก่ นายฐาตุร พานิช นายเฉลิมพล พันจิตต์ ซึ่งเป็นรองประธานสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ทั้ง ๒ ท่าน และนายธงชัย พลพวก ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดอุดรธานี

ลำดับต่อไป นาคเปล่งวาจาขออุปสมบท เสร็จแล้วพระกรรมวาจาจารย์ และพระอนุสาวนาจารย์ สวดกรรมวาจาอุปสมบทจนจบ จึงถือว่าเป็นภิกษุโดยสมบูรณ์ สำหรับผู้ที่ผ่านการบรรพชาภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์และอุปสมบทที่พุทธคยานี้ จะมีคำว่า “โพธิ” ต่อท้ายฉายาทุกรูป

เมื่อผ่านไปได้ ๒ ชุต ก็ต้องหยุดพักเพื่อทำการฉนังหันเพล แล้วกลับมาเริ่มต้นอีกครั้งในภาคบ่าย โดยพระธรรมปัญญาบดี อธิบติสังฆวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ทำหน้าที่เป็นพระอุปัชฌาย์ ขั้นตอนมีความกระชับขึ้น ใช้เวลาชุตละ ๒๐ - ๒๕ นาที

การอุปสมบทดำเนินต่อไปจบจนชุตที่ ๑๐ เป็นเวลาประมาณบ่าย ๔ โมงเศษ พระอุปัชฌาย์ก็คงสังเกตเห็นว่าผู้ที่ผ่านพิธีเรียบร้อยแล้ว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพระสูงวัย มีอาการเมื่อยล้า จึงได้อนุญาตให้ไปพักอิริยาบถ คลายความปวดเมื่อย ส่วนพระอุปัชฌาย์ พระกรรมวาจาจารย์ และพระอนุสาวนาจารย์ ยังคงนั่งประกอบพิธีต่ออย่างไม่มีที่ท้าวว่าจะเหน็ดเหนื่อยแต่อย่างใด จนถึงนาชุตสุดท้าย เข้มนาคาบอกให้รู้ว่าเวลาล่วงเลยจนจะ ๒ ทุ่มแล้ว

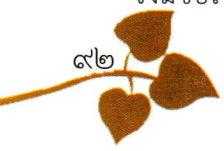
จากนั้น พระอุปัชฌาย์ได้บอกอนุศาสน์แก่ภิกษุทั้ง ๖๑ รูป ซึ่งก็คือ คำสอนเบื้องต้นสำหรับพระภิกษุผู้บวชใหม่มี ๘ ข้อ แบ่งเป็นกัจจัตริที่ต้องปฏิบัติ ซึ่งเป็นการดำเนินชีวิตแบบพระภิกษุ เรียกว่า นิสสัย มี ๔ ข้อ คือ เทียบวินยตบถ นุ่งห่มผ้าบังสุกุล อยู่โคนต้นไม้ และฉันยาตองด้วยน้ำมูตรเนา

ส่วนกิจที่พระภิกษุทำไม่ได้ เรียกว่า อกรณียกิจ มี ๔ ข้อ คือ เสพเมถุน ลักขโมย ชำمانุชย์ และพูดอวดคุณวิเศษที่ตนเองไม่มี เมื่อจบแล้ว จึงเป็นอันเสร็จพิธีการอุปสมบทอย่างสมบูรณ์

ย้อนอดีตนครราชคฤห์ และมหาวิทยาลัยนาลันทา

วันนี้เป็นวันแรกของการเป็นภิกษุ เมื่อได้เวลา พระนวกะ ๖๑ รูป ขึ้นรถบัสเดินทางไปยังเมืองราชคฤห์ (Rajgir) ซึ่งห่างจากพุทธคยาไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือเพียง ๗๐ กิโลเมตร แต่ใช้เวลาเดินทางราว ๒ ชั่วโมงครึ่ง สภาพถนนตลอดเส้นทางถือว่าดีพอควร เป็นถนน ๒ ช่องจราจร บางช่วงบางตอนอยู่ระหว่างการขยายพื้นผิวเป็น ๔ ช่องจราจร คาดว่าในอนาคตการเดินทางน่าจะสะดวกขึ้น ระหว่างทาง รถบัสได้จอดแวะที่วัดไทยธรรมิกราช เพื่อให้พระนวกะได้ผ่อนคลายอิริยาบถ วัดนี้เพิ่งสร้างไม่นาน แต่ได้จัดทำห้องน้ำไว้ค่อนข้างดี และสะอาด

ราชคฤห์เป็นเมืองหลวงของแคว้นมคธสมัยพุทธกาล มีภูเขาล้อมรอบ ๕ ลูก จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เบญจคีรีนคร เป็นเมืองแห่งการตั้งหลักปักฐาน

พระพุทธศาสนาของพระพุทธเจ้า มีประวัติความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนามากที่สุด
ปรากฏสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าและพระสาวกให้เห็นมากมาย

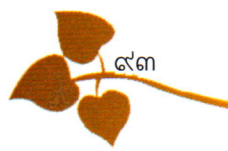
จุดแรกที่คุณจะเยี่ยมชม ได้แก่ เขาคิชฌกูฏ ที่ในภาษาอินเดียแปลว่า เขาหัวนกแร้ง
มีสถานที่สำคัญหลายแห่ง ได้แก่พระมูลคันธกุฏี (กุฏิที่มีกลิ่นหอม) ซึ่งเป็นสถานที่
ประทับของพระพุทธเจ้า อยู่บนเขาคิชฌกูฏ ถ้าพระสารีบุตร หรือถ้าสุกรขาตา (ถ้าหมูขูด)
เป็นถ้าที่พระสารีบุตรทรงบรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ ถ้าพระโมคคัลลา อันเป็นสถานที่
พระโมคคัลลันะบำเพ็ญเพียร ภูมิจักรกานท์ ซึ่งตั้งอยู่หน้าพระมูลคันธกุฏีที่ประทับ
ของพระพุทธเจ้า ตลอดจนชอกเขาที่พระเวทที่ตกลงหินใส่พระพุทธเจ้าจนพระบาท
ห้อพระโลหิต

การขึ้นไปยังสู่เขาคิชฌกูฏใช้วิธีเดินเท้าไปตามขั้นบันไดซึ่งไม่สูงมากนัก
ระยะทางประมาณ ๗๐๐ เมตร สำหรับผู้ที่เดินไม่ไหว หรือว่าสุขภาพไม่ดี สามารถ
จ้างเสลี่ยงหามขึ้นไปได้ บันไดทำไว้อย่างกว้างขวาง ไม่ต้องเปียกกัน สองข้างทาง
เป็นป่าละเมาะ มีต้นไม้ขนาดเล็กขึ้นปกคลุมไปทั่ว แม้พระอาทิตย์จะส่องแสงแรงกล้า
แต่ลมเย็นที่พัดเอื่อยๆ ทำให้รู้สึกสบาย

สองข้างทางขึ้นเขาคิชฌกูฏมีพ่อค้าแม่ค้า รวมไปถึงขอทาน อยู่โดยตลอด
ซึ่งส่วนใหญ่จะพูดภาษาไทยได้เล็กน้อยต่างร้องเรียกผู้แสวงบุญว่า อาจารย์บ้าง มหาราชา
หรือมหารานิบ้าง ในขณะที่ขอทานบางคนยกกระบะการขายเพื่อให้สินค้าเข้าถึง
กลุ่มเป้าหมายโดยตรง ด้วยการร้องว่า “ดาบอด ดาบอด”

หลังจากที่คุณได้ทำการสวดมนต์ และสักการะบริเวณพระมูลคันธกุฏี
บนยอดเขาคิชฌกูฏแล้ว ได้เดินทางต่อไปยังวัดเวฬุวันวิหาร เพื่อฉันจังหันเพลในบาตร
ริมสระโบกขรณีกลันทกนิวาป เมื่อเสร็จแล้ว มีเวลาให้พระนวกะได้พักผ่อนตามอัธยาศัย
ซึ่งบ้างก็ศึกษาสถานที่ บ้างก็เดินจงกรม

วัดเวฬุวันเป็นวัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา เวฬุวันแปลว่าป่าไผ่ หรือป่า
ที่ล้อมด้วยต้นไผ่ อยู่นอกเขตกำแพงเมืองราชคฤห์ เดิมเป็นพระราชอุทยานของ
พระเจ้าพิมพิสาร แบ่งเป็นสองส่วน ส่วนแรกเรียกกลันทกนิวาปะ แปลว่าที่ให้อาหารแก่
กระรอก กระแต ได้ถวายให้เป็นสังฆารามในพระศาสนา ส่วนที่สองเรียกโมรนิวาปะ
แปลว่าที่ให้อาหารแก่นกยูง ทรงให้เป็นที่พักของนักบวชในศาสนาอื่น

ไม่ไกลจากวัดเวฬุวัน เป็นที่ตั้งของตโปทาราม บ่อน้ำพุร้อนที่เป็นต้นบัญญัติให้พระสงฆ์สงฆ์น้ำได้ ๑๕ วันต่อครั้ง ปัจจุบันชาวอินเดียถือเป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ซึ่งคนทุกระดับจะมาอาบน้ำ โดยคนในวรรณะสูงได้อาบด้านบน คนในวรรณะต่ำลงมาจะอยู่ด้านล่าง ลอดหล่นกันไปในแต่ละวัน ตโปทารามจะคลาคล่ำไปด้วยผู้คนทุกชั้นวรรณะ ราวกับมีเทศกาล

วัดเวฬุวันมีความสำคัญอีกหลายประการ คือการเป็นสถานที่ที่เกิดของวันมาฆบูชา ซึ่งพระอริยสงฆ์สาวกจำนวน ๑,๒๕๐ รูป มาประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน และพระพุทธเจ้าทรงแสดงโอวาทปาติโมกข์ แล้วทรงส่งพระสาวกเหล่านั้นไปเป็นพระธรรมทูตประกาศพระศาสนา นอกจากนี้ ยังเป็นสถานที่ที่พระสารีบุตร และพระโมคคัลลานะมาเฝ้าและได้รับการอุปสมบท ตลอดจนเป็นที่ซึ่งพระพุทธองค์ทรงวางธรรมเนียมให้ภิกษุอยู่จำพรรษา

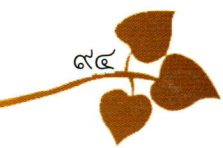
เมื่อได้เวลาสมควร พระอาจารย์ได้นำพระนวกะกล่าวคำบูชา และเดินทักษิณาวรรตบริเวณลานที่พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงโอวาทปาติโมกข์

คณะพระนวกะเดินทางต่อไปยังเมืองนาลันทา ซึ่งอยู่ห่างจากเมืองราชคฤห์ใหม่ประมาณ ๑๒ กิโลเมตร เป็นบ้านเกิดของพระสารีบุตร อัครสาวกเบื้องขวาของพระพุทธเจ้า อีกทั้งเป็นสถานที่นิพพานของท่านอีกด้วย

เมื่อถึงสถานที่จอดรถบัส คณะต้องเปลี่ยนมานั่งรถตุ๊กๆ ไฟฟ้า คันละ ๔ - ๕ คน เพื่อไปสักการะหลวงพ่อดำ โดยมีเด็กๆ รถที่ประตुरถบ้าง วิ่งตามรถบ้าง พร้อมๆ กับทอ้งบทสวดอิติปิโส แลกกับเงินรางวัล

หลวงพ่อดำเป็นพระพุทธรูปองค์เดียวที่เหลือจากการทำลาย ในพุทธศตวรรษที่ ๑๘ พระพุทธรูปนี้มีชื่อเสียงในทางรักษาโรคภัยไข้เจ็บ ผู้ที่มาอธิษฐานขอพรมักจะประสบผลสำเร็จทุกราย

หลวงพ่อดำนี้มีแนวโน้มว่าจะเป็นหลวงพ่отองในเวลาอีกไม่นานนัก เนื่องจากผู้แสวงบุญโดยเฉพาะคนไทย นิยมปิดทองที่องค์พระพุทธรูป จนบางส่วนได้กลายไปเป็นสีทองแล้ว

พระนวกะได้กล่าวคำบูชาหลวงพ่อดำ พร้อมกับสวดมนต์บทโพชฌังคปริตร เพื่อถวายเป็นพระกุศลแด่ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ให้ทรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และมีพระสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง

จากนั้น เดินทางต่อไปยังที่ตั้งของมหาวิทยาลัยนาลันทา ซึ่งปัจจุบันเหลือเพียงแต่ซากปรักหักพังให้เห็นเท่านั้น แต่สิ่งที่เหลืออยู่ก็สามารถจินตนาการไปถึงความยิ่งใหญ่ในยุคที่เจริญรุ่งเรืองสุดขีดได้

มหาวิทยาลัยนาลันทาเริ่มสร้างขึ้นครั้งแรกในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช โดยประสงค์ให้เป็นสถานศึกษาแก่พระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนา ในยุคถัดๆ มา มีการก่อสร้างเพิ่มเติมขึ้นมาอีกมากมาย จนกลายเป็นศูนย์กลางแห่งพระพุทธศาสนา นิยามหายาน

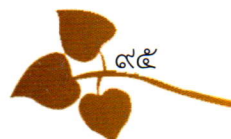
ในยุคที่เจริญรุ่งเรือง มหาวิทยาลัยนาลันทา เป็นมหาวิทยาลัยที่ใหญ่ที่สุด มีชื่อเสียงมากที่สุด มีห้องประชุมขนาดใหญ่ ซึ่งบรรจุผู้คนได้มากกว่าพันคน มีห้องเรียนกว่า ๓๐๐ ห้อง มีห้องพระคัมภีร์ขนาดใหญ่ มีหอพักสำหรับนักศึกษาถึง ๑๐,๐๐๐ คน พร้อมด้วยอาจารย์อีกประมาณ ๑,๕๐๐ คน มีกฎเกณฑ์เข้มงวดมาก พระนักศึกษาแห่งนาลันทาได้รับการยกย่องอย่างสูงจากทั่วทุกแห่ง มีพระภิกษุจากต่างแดนจำนวนมาก เดินทางไปเรียนที่มหาวิทยาลัยนาลันทานี้ ซึ่งก็รวมถึงหลวงจีนเสียงจั้ง (พระถังซำจั๋ง) ด้วย

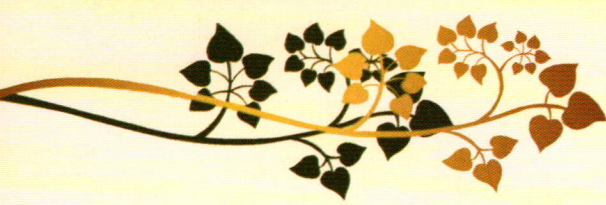
ระหว่างทางการเดินทางกลับพุทธคยา ได้ผ่านสถานที่อันเป็นที่คุมขังพระเจ้าพิมพิสาร แต่น่าเสียดายที่ไม่มีเวลาพอสำหรับการเยี่ยมชม

เนื่องจากเป็นเวลาค่ำแล้ว พระอาจารย์ได้นำพระนวกะสวดมนต์ และทำวัตรเย็น บรรณภัตระหว่างการเดินทาง เมื่อถึงวัดไทยพุทธคยาแล้ว ต่างแยกย้ายเข้าที่พัก และจัดเตรียมอัฐบริขารสำหรับการเดินทางไกลในวันรุ่งขึ้น

พุทธคยา : ดินแดนแห่งการตรัสรู้

หลังจากปฏิบัติกิจเสร็จในช่วงเช้าแล้ว พระนวกะได้ตั้งแถวเดินไปยังพุทธคยา เมื่อถึงที่หมาย ได้เดินทักษิณาวรรตรอบต้นพระศรีมหาโพธิ์ พระแท่นวัชรอาสน์ และพระมหาเจดีย์ แล้วจึงเข้าไปในบริเวณภายในมหาเจดีย์เพื่อกราบพระพุทธรูป พระพุทธเมตตา ซึ่งสร้างขึ้นในสมัยปาละ นับอายุได้กว่า ๑,๔๐๐ ปี

การจะเข้าไปยังบริเวณพุทธคยา ต้องผ่านการตรวจค้นถึงสองครั้ง ขั้นตอนแรกเป็นบริเวณด้านนอก ขั้นตอนที่สองบริเวณก่อนเข้าภายในองค์พระมหาโพธิเจดีย์ โดยไม่อนุญาตให้ยานพาหนะหรือสัตว์เลี้ยงเข้าไป ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการรักษาความปลอดภัย เนื่องจากบริเวณพุทธคยา เคยถูกวางระเบิดพร้อมกัน ๙ จุด เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖

ด้านในพระมหาโพธิเจดีย์มีพื้นที่ไม่กว้างนัก แต่ก็มีพุทธศาสนิกชนหลายชาติหลายภาษา เข้าไปทำการสักการะพระพุทธรูปพร้อมกับถวายเครื่องบรรณาการ ซึ่งมีทั้งข้าวสาร ขนม ผลไม้

บริเวณพุทธคยาในอดีตเรียกว่าอูรุเวลาเสนานิคม ซึ่งหมายถึงหมู่บ้านนิคมที่ชื่ออูรุเวลา อยู่ในแคว้นมคธ ปัจจุบันพุทธคยาอยู่ในเขตการปกครองตำบลพุทธคยา อำเภอคยา รัฐพิหาร

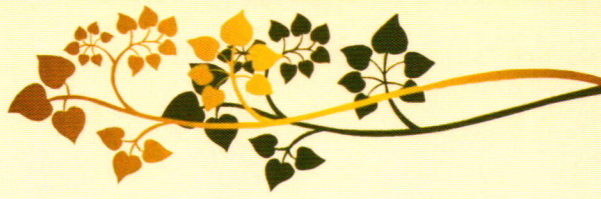
จุดสำคัญของพุทธคยามี ๓ สิ่ง ได้แก่ พระมหาโพธิเจดีย์ พระแท่นวัชรอาสน์ และต้นพระศรีมหาโพธิ์

พระมหาโพธิเจดีย์ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของแม่น้ำเนรัญชรา ซึ่งอยู่ห่างออกไปประมาณ ๓๕๐ เมตร ก่อสร้างด้วยหินทรายสีน้ำตาล รูปทรงสี่เหลี่ยม ปลายยอดแหลม แกะสลักด้วยลวดลายที่วิจิตรงดงาม เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ด้านหน้าหันไปทางทิศตะวันออก ด้านหลังเป็นต้นพระศรีมหาโพธิ์ โดยมีพระแท่นวัชรอาสน์ประดิษฐานอยู่ตรงกลางระหว่างต้นพระศรีมหาโพธิ์กับองค์พระมหาเจดีย์ บริเวณต้นพระศรีมหาโพธิ์ และพระแท่นวัชรอาสน์มีการล้อมรั้วกันอย่างแข็งแรง

พระมหาโพธิเจดีย์สร้างขึ้นในปี พ.ศ. ๖๙๔ ในรัชสมัยของพระเจ้าหวิขกะ โดยสร้างเป็นพระเจดีย์รูปสี่เหลี่ยมทรงรี ติดกับพระแท่นวัชรอาสน์ และมีการสร้างต่อเติมเรื่อยมาโดยกษัตริย์อินเดียที่เป็นพุทธมามกะพระองค์ต่อมา

พระแท่นวัชรอาสน์ คือตำแหน่งที่ประทับนั่งและตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า เมื่อคราวที่พระเจ้าอโศกมหาราชได้เสด็จมายังสถานที่แห่งนี้ ได้ทรงให้สร้างพระแท่นวัชรอาสน์ขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ ในช่วงที่ศาสนาพุทธในอินเดียกำลังถูกทำลาย ชาวพุทธได้ช่วยกันก่ออิฐปิดทับไว้ ต่อมาเมื่อเซอร์อเล็กซานเดอร์ คันทิงแฮม เข้ามาขุดค้น พบว่าพระแท่นวัชรอาสน์จมอยู่ในกองอิฐสูงถึง ๗ เมตร และสภาพแตกเป็น ๕ เศษ จึงได้มีการปฏิสังขรณ์พระแท่นนี้ให้กลับมาสวยงามอีกครั้ง

สำหรับต้นพระศรีมหาโพธิ์ เป็นหน่อเนื้อรุ่นที่สืบจากต้นแรกที่พระพุทธเจ้าทรงใช้เป็นร่มเงาในการบำเพ็ญภาวนาจนตรัสรู้

ต้นพระศรีมหาโพธิ์ต้นแรกมีอายุจนถึงสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช มีผู้ไปทำลายต้นโพธิ์จนตาย เมื่อพระเจ้าอโศกทราบทรงเสียพระทัย ได้ตั้งจิตอธิษฐานขอให้มีหน่องอกก็ปรากฏว่ามีหน่อโพธิ์งอกขึ้นมา ได้ทรงนำไปปลูกเป็นต้นที่ ๒

ต้นพระศรีมหาโพธิ์ต้นที่ ๒ มีอายุยืนจนกระทั่งพระเจ้าศตางกา กษัตริย์ฮินดูจากเบงกอล ได้ให้คนทำลายต้นพระศรีมหาโพธิ์ พร้อมกับทำลายพระพุทธรูปในมหาวิหารทั้งหมด แต่อำมาตย์ไม่กล้าทำลายพระพุทธรูป จึงได้ใช้วิธีเอาปูนโบกทับเพื่อปิดไว้เฉยๆ

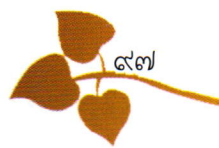
หลังจากนั้นไม่นาน พระเจ้าปุณณรมา กษัตริย์ชาวพุทธได้มาพบเห็นต้นพระศรีมหาโพธิ์ล้ม จึงได้ให้คนไปค้นหาหน่อโพธิ์ ก็พบหน่อโพธิ์ขึ้นที่ใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ จึงทรงให้ปลูกขึ้นใหม่ เป็นต้นพระศรีมหาโพธิ์ต้นที่ ๓ ต้นโพธิ์ต้นนี้มีอายุยืนนานที่สุด

ต้นพระศรีมหาโพธิ์ต้นที่ ๔ เซอร์อเล็กซานเดอร์ คันนิงแฮม นักโบราณคดีชาวอังกฤษ ได้เดินทางไปพุทธคยาและพบว่าต้นพระศรีมหาโพธิ์ล้มอยู่ แต่ได้พบหน่อโพธิ์งอกอยู่ที่ใต้ต้นเดิม ๒ หน่อ จึงปลูกไว้ที่บริเวณต้นเดิมหนึ่งหน่อ และอีกหน่อหนึ่งแยกไปปลูกทางด้านทิศเหนือของต้นเดิม

สิ่งที่ทำให้ฉงนใจก็คือ บริเวณพุทธคยาอยู่ในความดูแลของคณะกรรมการร่วมพุทธ และฮินดู เมื่อศึกษาค้นคว้าจึงพบว่าพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ของชาวพุทธแห่งนี้มีประวัติที่ยาวนาน ผ่านการต่อสู้ ทำลาย และช่วงชิงมาเป็นระยะ

นับตั้งแต่การสร้างพระแท่นวัชรอาสน์ จวบจนการสร้างพระมหาโพธิเจดีย์ พุทธสถานที่สำคัญนี้ได้รับการบูชารักษาจากชาวพุทธมาตลอด จนกระทั่งแผ่นดินแถบนี้ถูกคุกคามจากกองทัพศาสนาอื่น เกิดการเสื่อมถอยของพระพุทธศาสนา พุทธคยาจึงถูกลบเลือนทิ้งร้าง และถูกชาวฮินดูเข้าครอบครอง ดัดแปลงมหาโพธิเจดีย์เป็นเทวสถาน

การครอบครองพุทธคยาโดยชาวฮินดูนั้น เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. ๒๑๓๓ โดยพราหมณ์มหันตได้ตั้งสำนักใกล้เคียงกับพระมหาโพธิเจดีย์ เมื่ออยู่ไปนานๆ จึงกลายเป็นเจ้าของที่ไปโดยปริยาย แต่ไม่ได้มีการทำนุบำรุง หรือดูแล ใช้พื้นที่เพียงเพื่อหาประโยชน์ให้ตนเท่านั้น

ผู้ที่มิชอบบาทสำคัญในการเรียกร้องให้โอนพุทธคยาคืนจากพราหมณ์หันต์มาเป็นของชาวพุทธ ได้แก่ อนุชาริทธิธรรมปาละ ชาวศรีลังกา เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๓๗ เป็นต้นมา มีการฟ้องร้องคดีความต่อศาลกรณีธรรมทูตถูกทำร้ายจนบาดเจ็บ โดยศาลชั้นต้นตัดสินให้ท่านธรรมปาละชนะ แต่ศาลฎีกากลับตัดสินให้พวกมหันต์ชนะ ท่านจึงได้ทำการเรียกร้องทั้งในอินเดีย และต่างประเทศ มีผู้ให้ความสนใจ และเห็นใจมากมาย รวมถึงมหาตมะ คานธี และรพินทรนาถ ฐากูร

ในสมัยที่ท่านธรรมปาละยังมีชีวิตอยู่ ความพยายามในการโอนพุทธคยาจากมหันต์ให้เป็นของชาวพุทธยังไม่สำเร็จจบจนเมื่อประเทศอินเดียได้เอกราชในปี พ.ศ. ๒๔๘๐ รัฐบาลอินเดียที่นำโดยเนห์รู จึงร่างกฎหมายโอนพุทธคยาเป็นของรัฐบาลแล้วแต่งตั้งคณะกรรมการ ๘ คน เป็นผู้บริหาร แบ่งเป็นฝ่ายฮินดู ๔ คน และพุทธ ๔ คน โดยมีนายอำเภอกยาเป็นประธาน แม้จะไม่สามารถทำให้ชาวพุทธเป็นผู้บริหารทั้งหมด แต่ก็นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อชาวพุทธทั่วโลก

หลังจากที่กราบลาพระมหาโพธิเจดีย์เรียบร้อยแล้ว คณะได้เดินทางกลับไปยังวัดไทยพุทธคยา เพื่อเข้าร่วมพิธีทอดผ้าป่าสามัคคี หลังจากนั้น ออกเดินบิณฑบาตภายในวัด แล้วนั่งฉันในบาตรอย่างพร้อมเพรียงกันบริเวณลานโพธิ์

ก่อนที่จะขึ้นรถเดินทางไปยังเมืองพาราณสี พระนวกะได้ร่วมกันเททรายบริเวณที่จะมีการก่อสร้างอาคารบริการภายในวัดไทยพุทธคยา โดยพระธรรมโพธิวงศ์ได้เมตตาให้ข้อคิดว่า การกระทำการใดๆ ไม่ควรรอให้ทรัพยากรเงินทองพร้อมแล้วจึงลงมือทำ แต่ควรทำไปเรื่อยๆ ตามกำลังที่มี ส่วนทรัพยากรเงินงบประมาณหากจะมีตามมาในภายหลัง จะเสริมให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้

การเดินทางจากพุทธคยาในวันนี้ รวมถึงในวันต่อไป ใช้รถบัสขนาด ๔๐ ที่นั่งจำนวน ๓ คัน รถคันที่ ๑ และ ๒ จัดไว้ให้พระนวกะ ส่วนคันที่ ๓ เป็นของผู้ติดตามรถบัสแต่ละคันมีพระเถระผู้ใหญ่ และพระพี่เลี้ยงเดินทางไปด้วย เพื่อบรรยายธรรมเล่าพระพุทธรูปประวัติ ตลอดจนนำเสนอวัฒนธรรมคัมภีร์ต่างๆ รวมถึงบทธรรมจักรกับปวัตินสูตร

ระยะทางทางพุทธคยาไปยังพาราณสี (Varanasi) ประมาณ ๒๕๐ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางรวม ๘ ชั่วโมง หรือเฉลี่ยชั่วโมงละ ๓๐ กิโลเมตรเศษ สาเหตุที่ใช้เวลามากขนาดนี้ ก็เนื่องมาจากถนนที่เป็น ๒ ช่องทางจราจรเกือบตลอดสาย และสภาพการจราจรที่มียานพาหนะคับคั่งเป็นระยะ

คนขับรถบัสอาศัยความชำนาญ ลัดเลาะไปตามถนนที่ไม่ได้กว้างขวางมาก แสงซ้ายบ้าง ขวาบ้าง ดูแล้วเหมือนๆ จะเกิดอุบัติเหตุหลายครั้ง แต่ก็ผ่านไปได้อย่างความปลอดภัย โดยได้จอดรถให้คณะทำกิจส่วนตัวในสถานีบริการน้ำมัน ซึ่งจัดว่าดีที่สุดแล้ว บนทางเส้นนี้ หากจะเปรียบเทียบกับประเทศไทย พอจะใกล้เคียงกับสถานีบริการน้ำมันระดับตำบล แต่สถานีนี้คืออยู่ว่ามีพื้นที่กว้างขวาง สามารถจอดรถได้หลายคัน

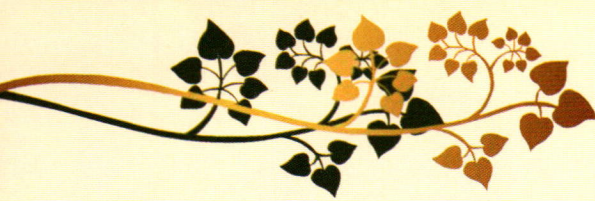
ภูมิประเทศตลอดสองข้างทาง ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ ราษฎรส่วนใหญ่ทำการเกษตร โดยช่วงฤดูนี้พบไร่มัสตาร์ดกระจายอยู่ทั่วไป มองเห็นเป็นพื้นที่สีเขียว แซมด้วยสีเหลืองอร่ามของดอก ดูแล้วชื่นใจสบายตา ต้นมัสตาร์ดนี้เป็นพืชตระกูลเดียวกับผักกาดบรอกโคลี และกะหล่ำ สามารถใช้บริโภคในครัวเรือน และทำเป็นเครื่องสำอางได้

สภาพบ้านเรือนที่พบเห็นตามเส้นทาง มักปลูกชิดกันอย่างแออัด และอยู่เป็นกลุ่มๆ มีไม่น้อยที่เอามูลวัวมาแปะผนังบ้านเพื่อเพิ่มความอบอุ่นในหน้าหนาว มูลวัวที่เอามาแปะบ้านนี้ แต่ละจังหวัดมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันไป บางพื้นที่ปั้นเป็นรูปวงกลม บางพื้นที่ทำเป็นสี่เหลี่ยม หากมีการจัดระบบดีๆ สามารถยกระดับเป็นสินค้า OTOP ได้ไม่ยาก

ข้อสังเกตประการหนึ่งคือ มัสยิดของชาวมุสลิมมีการกระจายตัวอยู่ทั่วไปในหลายๆ ชุมชน แต่มีขนาดเล็ก และมักติดธงเขียวเป็นสัญลักษณ์ (บ้านบางหลังที่นับถืออิสลาม มีการติดธงเขียวที่หลังคาเห็นได้ชัดเจน) มองในมุมหนึ่งเป็นการอยู่ร่วมกันของผู้ที่ความเชื่อแตกต่างกัน แต่อีกมุมหนึ่งเป็นการแสดงตัวตนที่ชัดเจนของชาวมุสลิม

ยานพาหนะนำคณะเดินทางข้ามรัฐ จากรัฐพิหารสู่รัฐอุตตรประเทศ จนมาถึงที่หมายซึ่งก็คือวัดไทยสารนาถ อยู่ห่างออกไปจากตัวเมืองพาราณสีทางทิศเหนือประมาณ ๗ กม.

พาราณสี : สถานที่แห่งการปฐมเทศนา

พวกเราออกเดินทางตั้งแต่เช้ามืดไปยังแม่น้ำคงคา กลางเมืองพาราณสี (Varanasi) เพื่อเยือนแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ของชาวฮินดู และถือโอกาสทำการลอยเกศา ที่เก็บเอาไว้ตั้งแต่พิธีบรรพชาในวันแรก

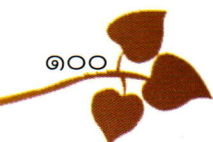
เหตุที่เราต้องไปตั้งแต่เช้ามืด ก็เนื่องจากว่าในเวลาสายจวบจนตลอดทั้งวัน มีผู้คน นักแสวงบุญเดินทางไปยังแม่น้ำคงคาเป็นจำนวนมาก รถบัสไม่สามารถเข้าไปส่ง ใกล้จุดหมายได้

ความคึกคักของพาราณสีเริ่มตั้งแต่พระอาทิตย์ยังไม่แสดงตน คนกลุ่มแรกที่มาถึง มักจะเป็นผู้ที่ลงเรือไปกลางแม่น้ำเพื่อทำพิธีกรรมต่างๆ ตามความเชื่อ รวมถึงเผ่าดู พระอาทิตย์แรกแย้มของวัน คนกลุ่มต่อไป คือผู้ที่มาทำการบูชาพระอาทิตย์ หรือ สุริยเทพ จากนั้น ถึงคิวของผู้ที่มาทำการอาบน้ำล้างบาป ซึ่งปรกติจะอาบกันวันละ ๒ รอบ คือเช้า และเย็น

เรือได้พาคณะพระนวกะออกจากท่าทศอัสวเมธ วนไปวนมาเล็กน้อยก็ถึง กลางแม่น้ำคงคา พระนวกะแต่ละรูปจึงทำการลอยเส้นเกศาของตนเอง บางคนเตรียมอัฐิ ของบรรพบุรุษมาลอยด้วย ระหว่างนั้น มีเรือประมงเล็กๆ ของชาวบ้านมาขายปลา เพื่อปล่อยสะเดาะเคราะห์ เดาคือว่าได้อธิพลมาจากคนไทย เนื่องจากในแต่ละปี มีผู้แสวงบุญชาวไทยมาที่อินเดียเป็นจำนวนมาก และได้นำเอาธรรมเนียมแบบไทยๆ มาใช้ด้วย เช่นการปล่อยปลา เป็นต้น

พูดถึงปล่อยปลาสะเดาะเคราะห์แล้ว ทำให้นึกถึงการปล่อยนกขึ้นมานั่นที่ ยังไม่เห็นที่ไหนในอินเดียมีการปล่อยนกแบบบ้านเรา หากมีคนอินเดียหัวใสที่เคยมา เมืองไทย ไปลองจับนกมาให้เด็กแสวงบุญชาวไทยปล่อยเพื่อสะเดาะเคราะห์ ก็น่าจะเป็น อีกอาชีพหนึ่งที่หารายได้ไม่น้อย หรืออาจจะเป็นคนไทยไปเปิดเป็นแพรนโซสีให้คนอินเดีย ทำก็ไม่เลวนัก

เมื่อได้เวลาคณะเดินทางกลับวัดไทยสารนาถเพื่อฉันจังหันเช้าเสร็จแล้วเดินเท้า ด้วยระยะทางเพียง ๒๐๐ เมตร ก็ถึงประตูทางเข้าสารนาถ (Sarnath) ซึ่งเป็น สังฆนิยสถานแห่งที่สองของการเดินทางครั้งนี้

วัดไทยสารนาถเป็นวัดที่อยู่ใกล้สังฆมณีสถานที่สุด นับเป็นความโชคดีที่สามารถซื้อที่ดินมาจากนักธุรกิจชาวอินเดียได้ เดิมนักธุรกิจคนนี้มีแผนจะสร้างโรงแรมรองรับผู้แสวงบุญในที่แปลงดังกล่าว แต่ด้วยการเจรจาโน้มน้าวทำให้เขายอมขายที่ดินเพื่อสร้างวัดแทน

สารนาถมีพื้นที่ค่อนข้างกว้างขวาง มีการขุดพบซากสถานที่สำคัญหลายแห่งติดกันเป็นวัดศาสนาเซน ซึ่งในอดีตสาวกของศาสนาเซนพยายามยึดเอาสารนาถเป็นของศาสนาตน แต่โชคดีที่มีการค้นพบพระพุทธรูป ตลอดจนหลักฐานต่างๆ มากมายที่ระบุว่า เป็นศาสนสถานของทางพุทธศาสนา สารนาถจึงรอดพ้นจากการถูก “เคลม” โดยศาสนาอื่น

คณะได้เยี่ยมชมจุดสำคัญต่างๆ เริ่มจากฐานธรรมราชาสถูป อันเป็นสถานที่ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงอนัตตลักขณสูตร ต่อด้วยพระมูลคันธกุฏี ซึ่งเป็นที่ประทับจำพรรษาของพระพุทธเจ้าในพรรษาแรก ถัดไปเป็นยาสถูป สถานที่ที่พระพุทธเจ้าทรงพบยสกุบุตร ซึ่งเป็นพระอรหันตสาวกองค์ที่ ๖ ต่อจากพระปัญจวัคคีย์ รวมถึงซากเสาศระเจ้าอโศกมหาราช ซึ่งหักเป็น ๕ ท่อน ในอดีตบนยอดเสานี้มีรูปสิงห์ ๔ หัวเหลืรอดจากการทำลาย รัฐบาลอินเดียได้นำไปเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑ์สถานสารนาถ โดยสิงห์ ๔ หัวนี้ ได้นำไปใช้เป็นสัญลักษณ์ของประเทศไทย

จุดสุดท้าย อันเป็นสถานที่สำคัญที่สุดของสารนาถ ก็คือ ธรรมเมกขสถูป เป็นสถานที่ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนา ทรงสาธยายธรรมจักรกับปวตีสสูตรโปรดปัญจวัคคีย์ จนพระโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรมเป็นพระอรหันตสาวกองค์แรกของโลก

พระนวกะได้สวดมนต์สักการะธรรมเมกขสถูป แล้วต่อยบทธรรมจักรกับปวตีสสูตร ซึ่งตนเองได้เตรียมตัวมาเป็นอย่างดีและตั้งใจสวดในสถานที่เมื่อ ๒,๖๐๐ ปีที่แล้ว พระพุทธเจ้าได้ประทับและทรงสาธยายธรรมเป็นครั้งแรกยังความตื่นตันและปีติอย่างล้นพ้น

พวกเรานั่งสวดมนต์ตั้งแต่ท้องฟ้ายังถูกปกคลุมด้วยหมอก แล้วแสงอาทิตย์ค่อยๆ แทรกตัวออกมาไล่ความหนาวของสายหมอกออกไป กลายเป็นความอบอุ่นที่ติดใจ

เมื่อสวดมนต์เสร็จแล้ว ก็ถึงคราวของภาพหมู่ทั้งคณะ ต่อด้วยภาพเดี่ยว ภาพกลุ่มตามอัครायัย จนได้เวลาอันควร คณะเดินทางกลับไปยังวัดไทยสารนาถเพื่อเตรียมตัว สำหรับการเดินทางที่ไกลที่สุด และนานที่สุด ซึ่งก็คือการเดินทางไปยังเมืองสาวัตถี ซึ่งอยู่ห่างจากเมืองพาราณสีไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ เป็นระยะทางประมาณ ๓๒๐ กิโลเมตร

ระหว่างการเดินทาง พระเมธีวรญาณ ซึ่งประจำรถบัสคันที่หนึ่ง ได้เมตตาเล่าพระพุทธรูปประวัติ พระธรรมคำสั่งสอน ตลอดจนเกร็ดความรู้ต่างๆ อย่างต่อเนื่องกว่า ๕ ชั่วโมง ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มเติมอีกมาก

วิวทิวทัศน์ตลอดสองข้างทางไม่แตกต่างไปจากวันก่อนหน้า แต่ที่พิเศษคือ ระหว่างการเดินทางที่ทุญ่หนี่ ได้มีโอกาสใช้บริการสุขาที่ใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งก็คือ ทุ่งน่านั่นเอง เนื่องจากตามรายทาง ไม่มีสถานที่บริการห้องสุขาที่ใหญ่พอสำหรับคนจำนวนมากเช่นนี้

ตามกำหนดการคาดว่าจะใช้เวลาเดินทาง ๘ ชั่วโมง แต่ในความเป็นจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ รถบัสพาพวกเราออกจากวัดไทยสารนาถตั้งแต่เวลาเที่ยงเศษ พ้นฝัการจราจรที่ค่อนข้างจะแน่นหนา และติดขัดเป็นระยะ บางช่วงถึงกับต้องจอดนิ่งเป็นเวลานาน เพื่อให้รถไผ่ผ่านไปก่อน กว่าที่จะถึงที่หมายคือวัดไทยเซตวันมหาวิหารก็เป็นเวลา ๕ ทุ่มเศษ รวมระยะเวลาที่นั่งบนรถบัสกว่า ๑๑ ชั่วโมง

สาวัตถี : เมืองหลักแห่งกองทัพธรรม

ห้องพักที่วัดไทยเซตวันมหาวิหารเป็นห้องขนาดใหญ่ จุคนได้สูงสุด ๘ คน ก่อนเข้าจำวัด พระพี่เลี้ยงแจ้งว่าจะปลูกในเวลา ๖ โมงเช้า เพื่อให้พระนวกะได้พักผ่อนเต็มที่จากการนั่งหลังขัดหลังแข็งบนรถตั้งแต่เที่ยงวันจวบจนเที่ยงคืน แต่แล้วเวลาที่สี่ครึ่ง ก็ต้องตื่นขึ้นมา เนื่องจากบางท่านเข้าใจผิดเรื่องเวลาปลูก หรือเป็นความเคยชินก็สุดแท้แต่ ทยอยลุกขึ้นมาทำกิจส่วนตัว ตนเองจึงต้องสละความอ่่นสบายของที่นอนลุกขึ้นมาเตรียมตัวสำหรับวันใหม่

เมืองสาวัตถี (Sravasti) ตั้งอยู่ในรัฐอุตระประเทศ ทางตอนเหนือของประเทศ อินเดีย ถ้าแปลความหมายแบบง่าย ๆ อุตระประเทศ ก็คือ อุตระธานี ของบ้านเรานั้นเอง

เมืองนี้มีอุณหภูมิต่ำที่สุดในบรรดาเมืองต่างๆ ของการเดินทางครั้งนี้ ตอนเช้ามีด อุนหมิลงไปต่ำถึง ๗ - ๘ องศาเซลเซียส

ในสมัยพุทธกาล สาวัดถิมีความสำคัญในฐานะที่เป็นเมืองหลวงของแคว้นโกศล หนึ่งในแคว้นมหาอำนาจสมัยโบราณ เป็นเมืองที่ใหญ่พอๆ กับราชคฤห์ และพาราณสี เป็นศูนย์กลางการค้าขาย และการทหาร

เมืองสาวัดถิเป็นฐานสำคัญในการเผยแผ่ศาสนาของพระพุทธเจ้า เนื่องจากเป็นเมืองที่พระพุทธเจ้าประทับนานที่สุดถึง ๒๕ พรรษา ซึ่งแบ่งเป็น ๑๙ พรรษาที่วัดเชตวันมหาวิหาร และอีก ๖ พรรษาที่วัดบุพพาราม เป็นที่ตรัสพระสูตรมากมาย และเป็นเมืองที่พระพุทธศาสนามั่นคงที่สุด เพราะมีผู้อุปถัมภ์สำคัญ เช่น พระเจ้าปเสนทิโกศล อนาถบิณฑิกเศรษฐี และนางวิสาขา เป็นต้น

หลังจากที่ฉันจ้งหันเข้าแล้ว คณะเดินทางไปยังวัดพระเชตวันมหาวิหาร ซึ่งอยู่ห่างออกไปประมาณ ๑ กิโลเมตรเศษ ณ ที่นั้น เจ้าอาวาสวัดไทยเชตวันฯ ได้นำสวดบทบูชามูลคันธกุฎี ที่ประทับของพระพุทธเจ้า พร้อมกับนั่งสมาธิเจริญจิตภาวนา จากนั้นได้นำศึกษาสถานที่ต่างๆ ภายในวัดเชตวันฯ ไกลเรียงตั้งแต่ ต้นอานันทโพธิ์ ซึ่งเป็นต้นโพธิ์ที่พระอานนท์ปลูกไว้ ภูมิพระมหากัสสปะ ภูมิพระสิวลี ภูมิพระสารีบุตร อัมภกะสถูป หรือสถูปของ ๘ อรหันต์ ตลอดจนบ่อน้ำสงกรานต์ของพระพุทธเจ้า

ที่หมายถัดไปเป็นอดีตคฤหาสน์ของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ซึ่งถ้าจะแปลเป็นภาษาอังกฤษก็จะเป็นประมาณว่า Poor helper millionaire สถานที่แห่งนี้เป็นที่หมายปองของนักแสวงบุญสายโชคลาภ เนื่องจากเชื่อว่าการได้มาสัมผัสที่พักอาศัยของมหาเศรษฐีจะทำให้มีโชคลาภ อาจจะได้ร่ำรวยเหมือนกับท่านบ้าง สิ่งที่เหลืออยู่ในปัจจุบันเป็นซากอาคารขนาดใหญ่ สูง ๓ - ๔ ชั้น ก่อด้วยอิฐ สมฐานะมหาเศรษฐีในสมัยโบราณเยื้องกับคฤหาสน์อนาถบิณฑิกเศรษฐี เป็นบ้านเกิดขององคุลิมาล โดยบิดาขององคุลิมาลเป็นบุโรหิตของพระเจ้าปเสนทิโกศล

คณะเดินทางกลับไปยังวัดไทยเชตวันมหาวิหารเพื่อประกอบพิธีทอดผ้าป่าสามัคคี เมื่อเสร็จแล้วเดินทางไปยังที่หมายถัดไป คือ วัดไทยลุมพินี เมืองลุมพินี ประเทศเนปาล ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเมืองสาวัดถิ ห่างออกไปประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร

หลังการนั่งชมทิวทัศน์ประมาณ ๔ ชั่วโมงเศษ ก็ถึงวัดไทยนวราชรัตนาราม ซึ่งอยู่ใกล้ชายแดนอินเดีย - เนปาล คณะพระนวกะลงไปเปลี่ยนอิริยาบถ และฉันทน้ำปานะ ขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่ประสานงานแยกตัวออกไปดำเนินการเกี่ยวกับขั้นตอน การตรวจคนเข้าเมือง เมื่อพร้อมแล้ว คณะเดินทางข้ามพรมแดนเข้าไปยังประเทศเนปาล เพียง ๔๕ นาที ก็ถึงวัดไทยลุมพินี อันเป็นที่พักค้างแรมสำหรับคืนนี้

ลุมพินีวัน : สถานที่ประสูติของพระพุทธเจ้า

อากาศที่เมืองลุมพินีค่อนข้างจะดี แม้จะมีที่ตั้งอยู่เหนือที่สุดของบรรดาเมือง ทั้งหมดในการเดินทางครั้งนี้

วัดไทยลุมพินีตั้งอยู่ในพื้นที่ลุมพินีวัน (Lumbini Vana) มีที่มาที่ไปตั้งแต่สมัยที่ อุ ถัน ชาวพม่า ดำรงตำแหน่งเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ได้ผลักดันให้จัดตั้งพุทธ อุทยานทางประวัติศาสตร์ของโลก โดยการฟื้นฟูให้ลุมพินีวันเป็นศูนย์รวมจิตใจชาวพุทธ บนพื้นที่ ๖,๐๐๐ ไร่เศษ มีการจัดวางผังอย่างสวยงาม เป็นสัดส่วน แบ่งพื้นที่สำหรับการปลูกป่าและสร้างวัดพุทธนานาชาติจากทั่วโลก

หลังการฉันทจันทน์เช้า คณะเดินทางไปยังวิหารมหายาเทวี ลุมพินีวัน อันเป็นสังเวชนียสถานแห่งที่ ๓ ของการเดินทางจาริกบุญครั้งนี้

เมื่อเดินเข้าไปเพียงเล็กน้อย ก็พบกับพื้นที่ทอดยาวไปในแนวเหนือ - ใต้ ทางทิศเหนือ เป็นสระขุดเป็นแนวยาวมองไปได้จนสุดสายตา ส่วนทางทิศใต้ เป็นทางเดิน ที่ทอดตัวยาวไปจนถึงวิหารมหายาเทวี ซึ่งจะพบกับรูปหล่อพระพุทธเจ้าน้อย ที่คนท้องถิ่นเรียกกันว่า Baby Buddha เป็นรูปหล่อที่จัดสร้างขึ้นโดยผู้มีจิตศรัทธาชาวไทย เป็นอีกจุดหนึ่งที่นักท่องเที่ยวจะต้องแวะชม และถ่ายรูปเป็นที่ระลึก

วิหารมหายาเทวีในปัจจุบันสร้างทับวิหารองค์เดิมที่สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้า อโศกมหาราช จุดสำคัญของวิหารนี้คือ แผ่นศิลาที่มีรอยประทับคล้ายรอยเท้าเด็ก จากการตรวจสอบพบว่ามียุราอายุราวๆ ๒,๐๐๐ กว่าปี

ภายนอกวิหาร มีเสาโอศอกอยู่ ๑ ต้น สถาปสมบุรณ์ ขาดแต่เพียงหัวสิงห์ มีคำจารึกเป็นอักษรพราหมี แปลได้ความว่า พระพุทธเจ้าประสูติ ณ ที่ตรงนี้

คณะพระนวกะสวตมณต์บูชาสถานที่ประสูติ แล้วทยอยเข้าไปภายในวิหาร เพื่อชมซากวิหารเดิม รวมถึงรอยประทับบนแผ่นศิลา

เสร็จแล้วได้เดินทางกลับไปยังวัดไทยลุมพินี เพื่อประกอบพิธีทอดผ้าป่าสามัคคี ทำการฉันเพล และเดินทางต่อไปยังเมืองกุสินารา เพื่อสักการะสังเวชนียสถานแห่งสุดท้าย ซึ่งอยู่ห่างออกไปประมาณ ๑๕๐ กิโลเมตร ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของลุมพินีวัน

สภาพบ้านเรือน และผู้คนในประเทศเนปาลแม้จะคล้ายกับประเทศอินเดีย แต่ดูเป็นระเบียบ สะอาดกว่า ผู้คนแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ดูทันสมัย และมีสีสัน

จวบจนเวลาประมาณ ๕ โมงเย็น ได้เดินทางถึงวัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์ ซึ่ง พระธรรมโพธิวงศ์ (วีรยุทธ) พระอุปัชฌาย์ ได้เดินทางจากพุทธคยามาถึงก่อนแล้ว

ตอนค่ำ พระอุปัชฌาย์ได้นำสวตมณต์บริเวณลานพระบรมรูป พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร โดยมีการประดับบริเวณอย่างสวยงาม ด้วยเทียนถั่ว จากนั้น ได้เวียนเทียนรอบพระมหาธาตุเฉลิมราชศรัทธา อันเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ

พระมหาธาตุเฉลิมราชศรัทธานี้ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานคำแนะนำการก่อสร้าง เพื่อให้สามารถใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมภาวนาได้อย่างสะดวกสบายทุกฤดูกาล ไม่ว่าจะเป็นฤดูหนาว ฤดูร้อน หรือฤดูฝน พร้อมกับได้พระราชทานพระบรมสารีริกธาตุมาบรรจุไว้

กุสินารา : เมืองแห่งการดับขันธปรินิพพาน

เมืองกุสินารา (Kusinaga หรือ Kushinagar) ตั้งอยู่ในรัฐอุตตรประเทศ ในสมัยพุทธกาลเป็นส่วนหนึ่งของแคว้นมัลละ ในภายหลังได้ตกเป็นเมืองขึ้นของแคว้นมคธ

วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์ ตั้งอยู่กึ่งกลางระหว่างศาลาโนทยาน สถานที่ดับขันธปรินิพพานของพระพุทธเจ้า และมกุฏพันธเจดีย์ สถานที่ถวายพระเพลิง พระพุทธสรีระ เป็นวัดที่มีสถาปัตยกรรมการก่อสร้างที่สวยงาม และลงตัว

พระนวกะขึ้นรถบัสเดินทางไปยังศาลาโนทยาน ซึ่งอยู่ห่างออกไปประมาณ ๕๐๐ เมตร ทางทิศตะวันตก

สวนสาละวินทยาน คืออุทยานของเจ้ามัลละ ในอดีตเต็มไปด้วยต้นสาละ ปัจจุบันมีต้นสาละหลงเหลืออยู่ไม่มาก

ต้นสาละ (*Shorea robusta*) นี้ อยู่ในสกุลเดียวกับเต็ง รัง และพะยอม เป็นคนละชนิดกับสาละที่นิยมปลูกตามวัดในเมืองไทย ต้นที่เรียกว่าสาละลังกา แท้จริงแล้วคือต้นลูกปืนใหญ่ (*Couroupita guianensis*) เรียกกันทั่วไปว่า Cannonball Tree หรือ Sal Tree มีถิ่นกำเนิดในทวีปอเมริกาใต้

ภายในมหาปริณิพพานวิหาร แม้จะไม่ใหญ่มาก แต่ก็เพียงพอให้คณะพระนวกะได้นั่งสวดมนต์อย่างสบาย กับมีพื้นที่เหลือให้ผู้แสวงบุญคนอื่นๆ หมุนเวียนเข้ามาได้โดยสะดวก คณะได้ใช้เวลาอยู่ที่นี้ครู่ใหญ่เพื่อสวดมนต์สักการบูชา จากนั้นได้ร่วมกันห่มผ้าพระพุทธรูปปางปรินิพพาน

มหาปริณิพพานวิหารเป็นวิหารที่สร้างครอบพุทธรูปปางปรินิพพาน เป็นสถานที่ประดิษฐานพระสรีระพระพุทธรูปเจ้าเป็นเวลา ๗ วันก่อนอัญเชิญไปถวายพระเพลิง ณ มกุฏพันธเจดีย์

ทางด้านหลังติดกับมหาวิหารเป็นมหาปริณิพพานสถูป เป็นที่ซึ่งพระพุทธรูปเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน ระหว่างต้นสาละ ๒ ต้น

คณะเดินทางย้อนไปยังมกุฏพันธเจดีย์ สถานที่ถวายพระเพลิงพระพุทธรูปสรีระซึ่งอยู่ห่างออกไปประมาณ ๔๐๐ เมตร ทางทิศตะวันออกของวัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์ ปัจจุบันมกุฏพันธเจดีย์เหลือสภาพเป็นเพียงซากสถูป แต่มีขนาดใหญ่

เมื่อสวดมนต์บูชา พร้อมกับถ่ายภาพหมู่เป็นที่ระลึกเรียบร้อยแล้ว ก็เป็นอันว่าการเดินทางสักการบูชาสังเวชนียสถาน ทั้ง ๔ แห่ง รวมถึงสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธรูปเจ้าในครั้งนี้ มีความครบถ้วนสมบูรณ์

ระหว่างทางกลับวัดไทยกุสินาราฯ พระนวกะได้ร่วมกันแจกผ้าห่มให้แก่เด็กนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการต้นกล้าพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นโครงการของวัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่าง วัด บ้าน และโรงเรียนท้องถิ่น เด็กเหล่านี้ได้รับการสั่งสอนวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และพระพุทธศาสนา ก่อนที่จะทำการแจกผ้าห่ม เด็กๆ ได้แสดงให้เห็นถึงความพร้อมเพรียง โดยการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ ๓ จังหวะ พร้อมกับเปล่งเสียงว่า อัญชลี วันทา อภิวาท ซึ่งก็คือ

การประนมมือ การไหว้ และการกราบ จากนั้นก็ได้พากันท่องบทสวดมนต์ด้วยสำเนียงอินเดียอันไพเราะ

เมื่อไปถึงพระอุโบสถวัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์ มีพิธีทอดผ้าป่าสามัคคี ซึ่งกระทำอย่างกระชับรวดเร็ว

จากนั้น เป็นพิธีลาสิกขาของพระนวกะจำนวน ๕๕ รูป โดยมีพระอุปัชฌาย์เป็นประธาน ส่วนพระอีก ๖ รูป กลับไปทำการลาสิกขาที่ประเทศไทย เมื่อเสร็จสิ้นพิธีแล้ว ผู้ที่ทำการลาสิกขาได้แปรสภาพจากเพศบรรพชิต กลับไปเป็นคฤหัสถ์เหมือนเดิม

หลังจากรับประทานอาหาร และเก็บสัมภาระเรียบร้อย รถบัสได้นำคณะบ่ายหน้าลงไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ โดยมีเมืองพาราณสีเป็นที่หมาย ถือเป็นการเดินทางช่วงสุดท้าย ด้วยระยะทางประมาณ ๒๗๐ กิโลเมตร คณะถึงที่หมายวัดไทยสารนาถในเวลาประมาณ ๒ ทุ่ม

ลาแดนพุทธภูมิ กลับสู่สุวรรณภูมิ

ตารางภารกิจวันนี้เป็นไปอย่างสบายๆ เริ่มจากการเดินเท้าไปยังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสารนาถ ซึ่งรวบรวมสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับพุทธศาสนาเป็นหลัก

จุดเด่นของพิพิธภัณฑนี้ มี ๒ สิ่ง เมื่อเข้าไปภายในอาคารจะพบกับหัวสิงห์จากยอดเสาโอศิวาสตระหง่านอยู่ตรงหน้าเป็นด่านแรก หากเดินต่อไปทางห้องด้านปีกซ้าย จะพบกับพระพุทธรูปปางปฐมเทศนาทั้งดงามที่สุด ตั้งสง่าอยู่ที่สุดทางเดิน

ภายในอาคารมีการจัดแสดงพระพุทธรูปปางต่างๆ มากมาย รวมไปถึงเทวรูปของศาสนาพราหมณ์ สิ่งที่เราเห็นแล้วสร้างความสะเทือนใจก็คือ พระพุทธรูปทองคำรวมไปถึงเทวรูป ต่างถูกทำลายจนมีตำหนิทั้งสิ้น ที่พบในทุกองค์คือพระนาสิกถูกทุบตีจนแหล่ ที่หนักหนาสาหัสหน่อยจะถูกทำลายหลายๆ จุด

จากนั้น ได้ข้ามฝั่งถนนไปชมวิหารอนาคาริกธรรมปาละ ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเรียกร้องพุทธสถานต่างๆ ในอินเดียโดยเฉพาพุทธคยาให้กลับคืนเป็นของชาวพุทธ ดังได้กล่าวถึงโดยย่อมาแล้วในตอนต้น

อาหารมื้อเพลเป็นไปแบบสบายๆ ต่างทยอยไปรับประทานอาหารตามความสะดวก ในขณะที่บางคนมิไบบั่งจากเมืองไทย ต้องรีบออกไปหาซื้อของฝากจากร้านค้าที่อยู่ใกล้

กับวัด เมื่อถึงเวลานัดหมาย คณะเดินทางไปยังท่าอากาศยานพาราณสีเพื่อเตรียมตัวเดินทางกลับประเทศไทย

ท่าอากาศยานพาราณสีนี้ค่อนข้างจะใหม่และกว้างขวาง เมื่อเสร็จขั้นตอนตรวจสัมภาระ ยังมีเวลาเหลือสำหรับนักช้อปปิ้งได้แสดงฝีมือในการต่อรองราคา มีอยู่ร้านหนึ่งเป็นที่ถูกอกถูกใจของนักช้อปปิ้ง เป็นร้านขายเสื้อผ้า และของที่ระลึก มีสินค้าให้เลือกซื้อหลากหลาย คนขายพูดเก่ง ให้ส่วนลดเมื่อมีการต่อรองราคา บางคนได้ราคาที่พอใจก็จบไป บางคนยังไม่ได้ราคาดี ก็ออกไปนั่งบริเวณที่พักผู้โดยสาร สักพักพ่อค้าคนนี้ได้เดินออกมาบอกให้ส่วนลด ถึงได้พากันกลับเข้าไปซื้ออีกรอบหนึ่ง

เมื่อคณะผ่านการตรวจของตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งอันที่จริงน่าจะเรียกว่าตรวจคนออกเมือง และเจ้าหน้าที่ศุลกากรแล้ว ก็พากันไปนั่งคอยบริเวณประตูขึ้นเครื่องบิน ปรากฏว่าพ่อค้าคนเดิม มีร้านข้างในอีกหนึ่งร้าน ตามเข้ามาหลอกลอนพวกเราอีก มีหลายคนที่ต้องควักกระเป๋าจ่ายเงินกันอีกรอบกับสินค้านี้ราคาถูก

กับต้นไทยสมายล์ พาเราบินเลาะทะเล เลาะภูเขาของประเทศบังคลาเทศ เมียนมา เข้าสู่่านฟ้าไทยในที่สุด เครื่องบินถึงท่าอากาศยานสุวรรณภูมิโดยสวัสดิภาพ ในเวลาประมาณ ๓ ทุ่มครึ่ง ขบวนการตรวจคนเข้าเมืองเป็นไปด้วยความรวดเร็ว แต่กลับต้องรอสัมภาระที่สายพานลำเลียงอีกกว่าครึ่งชั่วโมง ทำเอาหงุดหงิดกันไปหลายคน

ปัจฉิมบท

การเดินทางไปยังสาธารณรัฐอินเดีย และสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล เพื่อร่วมโครงการบรรพชา/อุปสมบทหมู่ และปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมายุครบ ๕ รอบ ครั้งนี้ นอกเหนือจากการปฏิบัติธรรมเพื่อถวายเป็นพระกุศลแด่องค์ประธานสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ซึ่งเป็นเป้าประสงค์สูงสุดแล้ว ยังได้รับประโยชน์ทางอ้อมอีกหลายประการ กล่าวคือ การมีความรู้ความเข้าใจในพระธรรม และพระวินัยมากขึ้น ทั้งนี้ จากการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดของพระอุปัชฌาย์ รวมถึงพระเถระและพระพี่เลี้ยง

นอกจากนี้ การเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับพระพุทธเจ้า ก่อให้เกิดความรู้สึกปลาบปลื้มปิติขึ้นในใจ ได้รู้ซึ่งถึงความยากลำบากที่พระพุทธเจ้า และเหล่าสาวกต้องประสบในการเผยแผ่ประกาศพระศาสนาเมื่อครั้งอดีตกาล

การได้ประจักษ์ และรับรู้ถึงการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป จนกลับมาเกิดขึ้นใหม่อีกครั้งของพระพุทธศาสนาในประเทศอินเดีย ทำให้เห็นสัจธรรมตามพระธรรมคำสั่งสอน แม้จะมีความหตู่ใจที่ได้เห็นการเบียดเบียนทำลายจากคนศาสนาอื่น แต่กลับมีความซาบซึ้งใจที่บุคคลต่างๆ ตั้งแต่ครั้งพุทธกาลจวบจนปัจจุบัน ได้ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง ได้ปกป้องตลอดจนต่อสู้เรียกร้องความชอบธรรมเพื่อสถาปนาพุทธศาสนากลับสู่ดินแดนพุทธภูมิอีกครั้ง

นายรณนรินทร์ สวัสดิภักดี

“โสติกโกโพธิ์”

สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์

พิมพ์
ครั้งที่
๑

๘ วัน ไตรัมกาสาวพัสตร์

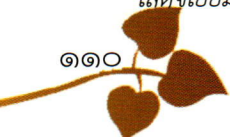
กับการจาริก ๔ สังเขวนียสถาน บนเส้นทาง ๑,๓๑๑ กิโลเมตร

แม้จะผ่านการอุปสมบทมาแล้ว ๑ พรรษา เมื่อเกือบสามสิบปีที่ผ่านมา แต่การเข้าร่วมโครงการบรรพชาอุปสมบทเพื่อเสริมสร้างจริยธรรม และปฏิบัติธรรม ถวายสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาส ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ในครั้งนี้ ถือเป็นมงคลชีวิต อย่างหาที่สดุได้ เพราะเหนือสิ่งอื่นใดคือ ได้มีโอกาสตอบแทนสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่ทรงคุณอันประเสริฐยิ่ง รวมทั้งได้สืบทอดสถาบันศาสนาอันเป็นเสาหลักสำคัญของชีวิต และเป็นโอกาสที่สำคัญของชาวพุทธคนหนึ่งที่จะได้อุปสมบทในดินแดนพุทธภูมิและ จาริกไปในสังเขวนียสถานที่สำคัญของพระพุทธศาสนา ทั้ง ๔ ตำบล และที่ภาคภูมิใจ อีกประการหนึ่งคือ การได้เป็นตัวแทนของสมาชิกอาสาสมัคร พอ.สว. เข้าร่วมโครงการนี้

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยจาก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ให้ทรงดำรงตำแหน่งประธานกิตติมศักดิ์ มูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอ.สว.) เพื่อสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากมลชนกนาถราชวราชนครินทร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒

โดยเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงมีพระราชดำรัส แก่กรรมการและอาสาสมัคร จังหวัดปัตตานี ดังความตอนหนึ่งว่า

“วันนี้ก็ดีใจมาก ต้องบอกว่าความรู้สึกส่วนตัวดีใจมากที่มารับหน้าที่นี้ เพราะว่าทำให้ตัวเองได้รับใช้สมเด็จย่ามากขึ้นเพราะสมเด็จย่าก็ทรงเป็นปูชนียบุคคลที่ข้าพเจ้านับถือมากที่สุดพระองค์หนึ่ง รวมทั้งสมเด็จพระเจ้าฟ้ากมลชนกนาถราชวราชนครินทร์ หรือ สมเด็จพระป้าของข้าพเจ้า ท่านก็ทรงงานหนักมาโดยตลอดจนตอนหลังที่ไม่สามารถเสด็จเยี่ยมได้เพราะทรงประชวรหนัก แต่ข้าพเจ้าก็เชื่อมั่นว่า คือในพระทัยทรงเป็นห่วงงาน

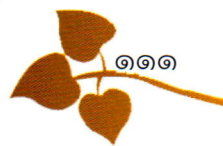

และเป็นห่วงอาสาสมัครทุกคนเสมอ อาสาสมัครทุกคนที่มาทำงานนี้ก็ถือว่าได้บุญด้วย และบุญก็นำพาให้ทุกท่าน วันนี้ข้าพเจ้าขออัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ขอให้พิทักษ์ทุกท่านให้ปลอดภัยขอให้มีความสุขกายอันดี และขอให้ทำงานสำเร็จเป็นผลดี และขอให้ประสบสุขทุกคนถ้วนหน้า”

และตลอดระยะเวลาเกือบ ๑๐ ปี ที่ผ่านมา พระองค์ได้ทรงทุ่มเทพระวรกาย ในการออกเยี่ยมเยียนกรรณการและอาสาสมัคร พอ.สว. ทั่วประเทศ ได้ทรงช่วยเหลือ อนุเคราะห์และทรงรับผู้ป่วยไว้เป็นคนไข้ในพระอนุเคราะห์เป็นจำนวนมาก ซึ่งยัง ความปลื้มปิติให้แก่ราษฎรและอาสาสมัคร พอ.สว. ทั่วประเทศ

วันแห่งความทรงจำประทับใจเริ่มในวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ สมเด็จพระเจ้า ลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี โปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้ากราบทูลลา อุปสมบท ณ ศูนย์ประชุมสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ทรงมีพระดำรัสให้ผู้เข้าร่วมโครงการ มีความตั้งใจและตั้งมั่นในการปฏิบัติธรรมให้เกิดอานิสงส์ผลบุญสมดังเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งแม้จะเป็นการถวายกุศลแก่พระองค์ท่าน หากแต่อานิสงส์ก็ย่อมเกิดแก่ผู้ที่ปฏิบัติธรรม โดยตรง และอานิสงส์ผลบุญที่ถวายจะส่งผลให้พระองค์มีพระพลานามัยดีขึ้น สามารถ ทรงงานช่วยเหลือราษฎรของพระองค์ต่อไป ยังความปลื้มปิติแก่ผู้เข้าร่วมโครงการทั้ง ๖๑ คน รวมทั้งการได้เข้าเฝ้าสักการะและรับประทานผ้าไตรครองจากสมเด็จพระอริยวง ศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กันับเป็นมงคลชีวิตสูงสุดของการย่างก้าวเข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์

ในห้วง ๘ วัน ได้ร่มกาสาวพัสตร์ กับการจาริก ๔ สังเวชนียสถานบนเส้นทาง ๑,๓๑๑ กิโลเมตร เริ่มต้นด้วยการบรรพชาเป็นสามเณรใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ พุทธคยา สถานที่ตรัสรู้ขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อพลบค่ำของวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๑ และพิธีอุปสมบท ณ อุโบสถวัดไทยพุทธคยา ในช่วงเช้าต่อบ่ายของวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๑ โดยมีพระอุปัชฌายารักษ์ ได้แก่ พระธรรมโพธิวงศ์(อุปัชฌาย์ ๗ รูป) และพระธรรมปัญญาบดี (อุปัชฌาย์ ๕๔ รูป) พระสุวิมลธรรมมาภรณ์ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และพระเมธีวรญาณ เป็นพระอนุสาวนาจารย์ อุปสมบทสำเร็จเป็นพระนวกะโพธิ ๖๑ รูป เถลิงพระชนมายุ ขึ้นปีที่ ๖๑ ของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

คณะพระนวกะโพธิ์ได้รับการอุปถัมภ์จากคณะสงฆ์ และการอุปฐากจากญาติโยมเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระวิทยากรที่สาธยายธรรมประจำรถ ได้แก่ ท่านเจ้าคุณพระเมธีวโรญาณ กับ พระศิวก รสิริวางกูร (รถคันที่ ๑) และ พระครูนิโครธบุญญากร (พระมหาปริชา) กับ พระชาญชัย และพระอธิการอรธการ (รถคันที่ ๒) ได้ให้แก่นธรรม สาระพุทธประวัติที่เกี่ยวข้องกับสังเวชนียสถานทั้ง ๔ ตำบล ได้แก่ สถานที่เนื่องด้วยการประสูติ (ลุมพินีวัน) สถานที่เนื่องด้วยการตรัสรู้ (พุทธคยา) สถานที่เนื่องด้วยการปฐมเทศนา (सारนาถ) และสถานที่เนื่องด้วยการปรินิพพาน (กุสินารา) รวมถึงศาสนสถานที่สำคัญในพุทธศาสนา เช่น พระมูลคันธกุฎี บนยอดเขาอิสิมัญจกูร กรุงราชคฤห์ ซึ่งเป็นสถานที่ประทับจำพรรษาในพรรษาที่ ๓, ๕, ๗ และพรรษาสุดท้ายของพระพุทธเจ้า ก่อนเสด็จดับขันธปรินิพพาน เยี่ยมชมنالันทามหาวิหารซึ่งเป็นศูนย์กลางการศึกษาที่ยิ่งใหญ่แห่งสำคัญที่นักประวัติศาสตร์สมัยปัจจุบันเรียกกันทั่วไปว่า “มหาวิทยาลัยนาลันทา” มีพระสถูปเจดีย์ที่บรรจุอัฐิธาตุของพระสารีบุตร อัครสาวกเบื้องขวาของพระพุทธเจ้า เป็นต้น พร้อมทั้งชี้แนะวัตรปฏิบัติและแนวทางในการเจริญสติตามหลักของพระพุทธศาสนาตลอดระยะเวลาที่เดินทางไปยังจุดหมายที่กำหนด ยังประโยชน์ให้กับคณะพระนวกะโพธิ์เป็นอย่างยิ่ง

เหนือสิ่งอื่นใด การได้สวดพระอภิธรรม ๗ คัมภีร์ เจริญจิตภาวนาปลงธรรมสังเวช และทอดผ้าบังสุกุลสดับปรภณ พระสงฆ์ ๘ รูป ถวายเป็นพระราชกุศลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รวมทั้งการสวดโพชฌังคปริตร ถวายสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี การกราบสักการะพระบรมสารีริกธาตุ ถวายสักการะเส้นพระเจ้าในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเวียนประทักษิณรอบพระมหาธาตุเฉลิมราชศรีธาณ วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์ ในคำคืนวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๑ ได้น้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของล้นเกล้าทั้งสองพระองค์ และเป็นความทรงจำที่ประทับใจ

กิจกรรมในช่วงท้ายของโครงการเป็นการลาสิกขาบท ณ อุโบสถวัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์ เมื่อช่วงเช้าวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๑ โดยท่านเจ้าคุณพระธรรมโพธิวงศ์ เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา หัวหน้าคณะพระธรรมทูตสายอินเดีย-เนปาล เป็นประธานสงฆ์ ภายหลังจากนั้น ท่านเจ้าคุณพระเมธีวโรญาณ ได้กรุณาเป็นพระวิทยากรนำคณะเข้าชม

พิพิธภัณฑ์เมืองสรวงและสาธยายพุทธประวัติที่เกี่ยวข้องกับโบราณวัตถุที่แสดงให้เห็น
ในพิพิธภัณฑ์ อาทิ พระพุทธรูปปางทรงแสดงปฐมเทศนา (ธรรมจักรมูทรา) พระพุทธรูป
ที่มีผู้ยกย่องว่างามที่สุดในอินเดีย และนำชมวัดมูลคันธกุฎีวิหารใหม่ (วัดศรีลังกา) ซึ่งเป็น
สถานที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ เพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ

ข้าพระพุทธเจ้า ในฐานะสมาชิกอาสาสมัคร พอ.สว. ขอน้อมนำอานิสงส์ผลบุญ
จากการบรรพชาอุปสมบท และการปฏิบัติธรรมในแดนพุทธภูมิครั้งนี้ ถวายพระกุศล
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญ
พระชนมายุ ๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ขอพระองค์ทรงพระเจริญ

ข้าพระพุทธเจ้า นายวิเชียร สุวรรณมังกร
“วชิรโพธิ์”

สมาชิกอาสาสมัคร พอ.สว. เลขที่ ๓๐ ๐๔๕๙ ๔๕๔๓๑

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน

คำสั่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ ๗๔๓ /๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศล
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ในวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ รัฐบาลเห็นสมควรดำเนินโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศลสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศลสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงแต่งตั้งคณะทำงานดำเนินโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุศลสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	ประธานคณะทำงาน
๑.๒	รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ได้รับมอบหมาย	รองประธานคณะทำงาน
๑.๓	ผู้แทนกองงานในพระองค์สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี	คณะทำงาน
๑.๔	นายชลิต มานิตยกุล	คณะทำงาน
๑.๕	รองประธานสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์
นางนารีลักษณ์ วิมุกตานนท์
รองผู้อำนวยการสำนักงานองค์ประธานฝ่ายบริหารและ
ประชาสัมพันธ์ สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์	คณะทำงาน
๑.๖	ผู้แทนกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ	คณะทำงาน
๑.๗	ผู้แทนสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	คณะทำงาน
๑.๘	ผู้แทนกรมการศาสนา	คณะทำงาน
๑.๙	ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์	คณะทำงาน
๑.๑๐	ผู้แทนมูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี	คณะทำงาน
๑.๑๑	ผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	คณะทำงาน

๑.๑๒	ผู้อำนวยการกองกลาง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	คณะทำงาน
๑.๑๓	ผู้อำนวยการกองคลัง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	คณะทำงาน
๑.๑๔	ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	คณะทำงาน และเลขานุการ
๑.๑๕	นายจาตุรนต์ เกษจรัส นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	คณะทำงาน ** และผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๑๖	ผู้แทนสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	คณะทำงาน และผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ พิจารณาแนวทางและดำเนินโครงการบรรพชาอุปสมบทถวายพระกุล
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ
๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

๒.๒ ดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายจิรัช มูลทองโรย)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวน

จัดพิมพ์โดย

ลิขสิทธิ์

ISBN

พุทธศักราช ๒๕๖๑

๓๐๐ เล่ม

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์

978-616-235-308-6

